

DIDACTIC

prof. Maria Mihaela Gal
-coordonator-

**LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI NAȚIONAL
„MOTIVAȚIA CADRULUI DIDACTIC ȘI A
ELEVULUI - DUBLU IMPACT PENTRU
EDUCAȚIE”
(aprilie 2023)**

EDITURA MERITOCRAT CLUJ-NAPOCA
ISBN 978-630-323-016-0

prof. Maria Mihaela Gal
-coordonator-

LUCRĂRILE SIMPOZIONULUI NAȚIONAL
„MOTIVAȚIA CADRULUI DIDACTIC ȘI A ELEVULUI -
DUBLU IMPACT PENTRU EDUCAȚIE”
(aprilie 2023)

EDITURA MERITOCRAT CLUJ-NAPOCA

TEXT © Lucrările Simpozionului Național „*Motivația cadrului didactic și a elevului-dublu impact pentru educație*” (aprilie 2023) – prof. Maria Mihaela Gal – coordonator

Toate drepturile rezervate autorilor

Consilier editorial: lect. dr. Tiberiu Irimia

Lector de carte: ing. Paula Mîndrean

Tehnoredactare: prof. Maria Mihaela Gal

Coperta I-IV: prof. Maria Mihaela Gal

Grafică generală: Maria Mihaela Gal

Foto coperta I: Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganul” Reteag

Editura Meritocrat Cluj-Napoca

Tel. 0760 607 889, 0741 494 338

e-mail: meritocratcj@gmail.com

© 2023 Editura Meritocrat Cluj-Napoca

Toate drepturile grafice asupra acestei ediții aparțin editurii Meritocrat, orice reproducere sau modificare, indiferent de formă și suport, neautorizată urmând să suporte consecințele legii.

Responsabilitatea calității corecturii textelor din această carte aparține autorilor.

EXIGENȚE ȘI STANDARDE ÎN CARIERA DIDACTICĂ A FI PROFESOR!

Profesor psihopedagogie specială Lia Afrim
Prof. psihopedagogie specială Angelica Hort
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Beclean, BN

Elevi /tineri până mai ieri, acum profesori într-o lume în transformare, o lume în care copii, preadolescenți, adolescenți, tineri, dar și adulți sunt legați între ei printr-o complicitate anume într-un joc ce se derulează neconștient: al predării de cunoștințe, al receptării acestora, al acumulării, al evaluării. Acest joc nu este întâmplător, el rulează după legități proprii, legități ce-i transformă pe participanți în parteneri, îi apropie, îi determină să învețe unii de la alții.

A fi profesor este un lucru complex și totodată nobil datorită misiunii care trebuie îndeplinită:

- ✓ formarea unor personalități autonome, integre, creative, morale.

Un profesor bun, dedicat este greu de descris. Acesta are un impact deosebit asupra vieții elevului educat. Dacă meseria de cadru didactic este realizată cu pasiune, va reuși să schimbe cursul vieții elevilor, îi va direcționa spre destinația: persoană responsabilă, plină de reușite personale și profesionale

În calitate de cadre didactice, noi avem misiunea de a fi un exemplu pentru elevii noștri. Nu trebuie să transmitem doar informații, trebuie ca prin atitudinea noastră să schimbăm modul elevilor de a percepe viața și de a-i pregăti/ajuta să devină adulți responsabili. De asemenea, consider că o altă misiune a noastră, a cadrelor didactice, este dezvoltarea emoțională/afectivă a elevilor noștri. Pentru a avea succes din toate punctele de vedere, un copil trebuie să se simtă iubit, prețuit, iar noi profesorii, prin atitudinea, gesturile și vorbele noastre putem să contribuim în acest sens. Pentru a realiza toate aceste lucruri, este nevoie de o permanentă „perfecționare”

Dezvoltarea profesională/participarea la cursuri este necesară cadrului didactic, ajutându-l astfel să își actualizeze și îmbunătățească cunoștințele științifice și să dobândească metode eficiente de interacțiune cu elevii. Sunt de părere că întreaga carieră didactică trebuie să se sprijine sau să aibă ca temelie motivația pentru dezvoltarea profesională, pentru a descoperi noi modalități de lucru cu elevii, dar și de a acumula informații care să-l dezvolte ca persoană. În zilele noastre, motivația a devenit un lucru din ce în ce mai greu de menținut. Sistemul educațional se confruntă cu o multitudine de schimbări, curenți. Însă, făcând abstracție de acest lucru, cadrul didactic trebuie să fie motivat în lucru cu elevii pentru a putea ajunge la performanță. Pasiunea, deschiderea, motivația în această profesie duc automat la performanță. Cariera didactică trebuie definită prin motivație și dragoste față de elevi pentru a putea ajunge la reușite, realizări, performanță.

Un profesor bun este ușor de recunoscut, însă deseori mai dificil de descris. Profesorii au un impact de lungă durată asupra vieții elevilor, iar cei mai buni profesori sunt cei care reușesc să schimbe cursul vieții elevilor, să îi ajute să devină persoane responsabile și de succes nu doar pe plan profesional, ci și personal.

Un bun profesor spun specialiștii, nu are de-a face doar cu obținerea de performanțe școlare. Un profesor excepțional este nu doar cel care transmite informații și formează abilități, ci acela care cu atitudinea sa schimbă cursul vieții elevilor.

Prin excelență profesia didactică presupune permanentă formare și dezvoltare a cadrului didactic astfel încât acesta să poată să îi poată oferi celui pe care îl învață o perspectivă comprehensivă asupra domeniului pe care îl predă. Cadrul didactic din orice specializare se angajează astfel într-un proces de formare care îi va dezvolta cariera periodic până la finalul acesteia.

Dezvoltarea profesională prin participarea la cursurile de perfecționare este necesară pentru ca profesorul să poată să ofere o imagine asupra lumii științifice contemporane și să își însușească

maniere eficiente de interacțiune cu elevii.

Pe perioada carierei didactice unul din cele mai importante aspecte este menținerea motivației pentru dezvoltarea profesională în cadrul carierei didactice deoarece tot mai mulți profesori aleg să se reorienteze profesional. Faptul că menținerea motivației pentru cariera didactică a devenit o problemă în rândul cadrelor didactice a fost evidențiată prin studii de specialitate. Cadrele didactice rămân în sistemul educațional atâta timp cât au sunt motivați pentru a alege acest domeniu profesional. Bibliografia de specialitate prezintă modele și strategii motivaționale care reprezintă propuneri valoroase în activitatea de motivare pentru profesie a cadrelor didactice.

Cariera didactică nu reprezintă o condiție obligatorie pentru dezvoltarea învățământului și nici o sursă de evoluție a acestui domeniu de cercetare, dar are la bază motivația.

Ce te motivează în cariera didactică? Aș răspunde ușor – marcarea reușitei. Reușita este nucleul unei relații clare între profesor și elev. Dacă abordăm aspectele motivării pentru cariera didactică, mai precis, ce instrumente putem să folosim pentru creșterea atractivității facem o conexiune exactă între activitățile curriculare și extracurriculare.

Ca elemente de susținere a dezvoltării în cariera didactică se observă: dedicarea pentru profesie și pentru activitatea cu copiii prin realizarea unor practici educaționale eficiente, de interrelaționare – înseamnă să muncești cu un scop și să faci ca fiecare acțiune să conteze.

Succesul obținut la clasă – recompensele profesionale pe care cadrul didactic le primește prin realizările elevilor – te raportezi la cei pe care îi educi, stabilești relații de colaborare cu părinții și cu alți factori interesați ai societății. Nu educăm numai la catedră sau în clasă, ci prin fiecare contact relațional cu copiii și părinții, realizăm o muncă de creștere și dezvoltare, de conducere și direcționare. Abordarea activităților instructiv-educative din perspectiva managementului clasei vine în întâmpinarea unei nevoi obiective de perfecționare și eficiență. Eșecurile înregistrate în procesul de formare pot avea consecințe individuale și sociale nefaste: incompetență, analfabetism, inadaptare. Eficiența activității didactice se află în strânsă relație cu așa numitul „climat educațional”.

Exercitarea unei profesii respectate – un profesor bun este ușor de recunoscut, însă mai dificil de descris. Profesorii au un impact de lungă durată asupra vieții elevilor, iar cei mai buni profesori sunt cei care reușesc să schimbe cursul vieții elevilor, să îi ajute să devină persoane responsabile și de succes nu doar pe plan profesional, ci și personal. Pregătirea obținută prin formarea inițială și continuă în domeniu – urmărește formarea și dezvoltarea competențelor profesionale în conformitate cu standardele profesionale pentru profesiunea didactică, standarde de calitate și competențe profesionale; elaborează strategii de cunoaștere a elevilor și prezintă colegilor bunele practici acumulate privind lucrul cu diverse categorii de copii; propune modalități de abordare individualizată și diferențiată a elevilor cu diverse stiluri de învățare; acordă asistență colegilor în depășirea dificultăților metodologice și eficientizarea demersurilor didactice; propune recomandări și participă la dezvoltarea curriculumului disciplinar și a curriculumului la decizia școlii. Cadrul didactic gestionează propria dezvoltare profesională continuă, axată pe necesități reale, în vederea asigurării performanței sale profesionale.

Posibilitatea de promovare și avansare în carieră – identifică aria de interes în cariera ta, comunică-ți dorințele, găsește un mentor, participă la cursuri, învață de la colegi!

Plecând de la ideea că profesorul trebuie să se raporteze la cei pe care îi educă, să stabilească relații de cooperare cu elevii, cadrele didactice, echipa managerială și părinții, să evidențiez motivele și criteriile de evaluare ce stau la baza carierei unui dascăl.

Care sunt cu adevărat competențele ce stau la baza carierei unui dascăl considerat drept “competent”, atât de elevi, cât și de cadrele didactice și echipa managerială. Aceste competențe reprezentând fenomenul ecranat profesiei didactice. Nu putem cataloga un profesor drept “bun”, dacă acest lucru nu este perceput în primul rând de elevii (aici găsim “fructul muncii” dascălului) celelalte cadre didactice și, nu în ultimul rând, de către echipa managerială.

Concluzii

Menținerea motivației cadrelor didactice pentru profesie a devenit un deziderat din ce în ce mai dificil datorită diversificării problemelor cu care aceștia se confruntă mai ales în relaționarea cu

elevii dar și cu sistemul educațional.

Bibliografia de specialitate propune o serie de modele explicative ale scăderii motivației cadrelor didactice, modele care se constituie și în veritabile maniere de intervenție pentru creșterea motivației cadrelor didactice.

Aceste modele sintetizează idei referitoare la neajutorarea învățată, teoria așteptare valoare, percepția autoeficienței și teoria motivației intrinseci.

Abordări contemporane integrează aspecte legate de motivație și cogniție pentru a explica judecățile și reacțiile persoanelor. Atunci când va exista discrepanță între motivație și cogniție, tendința este de a modela cogniția pentru a corespunde motivației.

Dimensiunea cogniției greu de schimbat este convingerea ca și manieră de explicație familiară față de sine, față de realitatea înconjurătoare și față de relațiile cu această realitate.

Aspectele legate de motivație și cogniție se integrează foarte bine în dezvoltarea personală prin formarea convingerii puterii dobândite la nivel psihologic, care poate reprezenta o manieră de creștere a motivației pentru profesie la cadrele didactice.

Bibliografie:

Toma Roxana, „Dezvoltare personală și motivație pentru formare în cariera didactică”, 2009

www.didactic.ro

MOTIVAȚIA PROFESORILOR ȘI A ELEVILOR

Secretar Liliana Maria Balatici, Șc. Gimn. „Lucian Blaga” Bistrița
Secretar Alina Mariana Bindea, Șc. Gimn. „Grigore Silași” Beclean

„Motivația este totalitatea mobilurilor interne ale conduitei, fie că sunt înnăscute sau dobândite, conștientizate sau neconștientizate, simple trebuințe fiziologice sau idealuri abstracte” (Al. Roșca).

Fiind considerată „motorul personalității”, motivația este o sursă de activitate și unul dintre cele mai importante prerechizite ale învățării școlare. Dorința unui elev de a depune un efort cognitiv pentru a dobândi noi cunoștințe este produsul mai multor factori cu acțiune conjugată. Se pornește de la personalitatea și abilitățile elevului implicat în sarcini specifice de învățare, până la mobilizarea generală pentru învățare.

Acest proces psihic are un rol deosebit de important în activitatea de învățare a elevului și în formarea personalității acestuia. Un real proces educațional nu poate avea loc fără identificarea motivelor învățării și totodată, fără determinarea ariei lor de acțiune.

Rolul educatorului este acela de a ști să se folosească de forța acestor motive în practica instrucției. Cunoașterea motivelor ce-l impulsionează pe elev în desfășurarea actului învățării este importantă pentru educator. Acestea îi indică exact calea ce trebuie a fi urmată în vederea finalizării cu succes a educației.

Profesorii joacă un rol critic în motivarea elevilor să învețe. Profesorii motivați au mai multe șanse de a se angaja cu elevii lor, de a crea un mediu pozitiv în clasă și de a inspira elevii să reușească. Pe de altă parte, profesorii nemotivați se pot lupta să se conecteze cu elevii lor, să creeze un mediu negativ în clasă și să nu reușească să inspire elevii să-și atingă potențialul.

Una dintre cele mai eficiente modalități de a motiva profesorii este de a le oferi oportunități de dezvoltare profesională. Dezvoltarea profesională poate ajuta profesorii să rămână la curent cu cele mai recente metode și tehnici de predare, să învețe noi abilități și strategii și să rămână implicați în munca lor. Dezvoltarea profesională poate oferi profesorilor oportunități de a colabora cu alți educatori, ceea ce îi poate ajuta să îi inspire și să îi mențină motivați.

Un alt mod de a motiva profesorii este de a recunoaște și recompensa realizările lor. Profesorii care sunt recunoscuți pentru munca lor grea și dedicarea lor sunt mult mai probabil să se simtă apreciați și motivați să continue să facă o diferență în viața elevilor lor. Recompensele pot lua mai multe forme, cum ar fi recunoașterea publică, bonusurile sau promoțiile.

În mod similar, elevii care sunt motivați au mai multe șanse de a avea succes în studiile lor. Ei sunt mai implicați în procesul de învățare, au mai multe șanse să participe la discuțiile de clasă și au mai multe șanse să-și finalizeze sarcinile la timp. Pe de altă parte, elevii nemotivați se pot lupta să acorde atenție în clasă, să rateze sarcini și să rămână în urmă în studiile lor.

O modalitate eficientă de a motiva elevii este de a le oferi obiective provocatoare, dar realizabile. Atunci când elevii sunt provocați să realizeze ceva care este la îndemâna lor, ei sunt mai probabil să fie motivați să muncească din greu și să-și atingă obiectivele. Profesorii pot ajuta, de asemenea, la motivarea elevilor oferindu-le feedback constructiv, specific și oportun. Acest feedback îi poate ajuta pe elevi să-și înțeleagă punctele forte și punctele slabe și să-și îmbunătățească performanța în timp.

Un alt mod de a motiva elevii este de a crea un mediu de clasă pozitiv. Un mediu de clasă pozitiv este unul în care elevii se simt în siguranță, respectați și susținuți. Profesorii pot crea un mediu de clasă pozitiv prin stabilirea unor așteptări clare, oferind structură și rutină și recunoscând realizările elevilor.

Studiul motivației are în vedere analiza factorilor ce determină comportamentul și a mecanismelor care le explică efectele. Acești factori pot fi numiți generic motive.

susțin activitatea o perioadă de timp, în pofida obstacolelor care pot să apară. De asemenea, ele pot determina individul să urmărească un scop sau altul și să stabilească o anumită ierarhie între scopurile posibile.

Cele mai dificile sarcini ale muncii cadrului didactic sunt acelea de a controla și de a dirija sistemul de motive specifice activității de învățare. Artă de a stimula motivația copilului ține de măiestria și de harul didactic al dascălului, al celui care are „*cea mai minunată indeletnicire din lume*”, (Comenius).

Motivația profesorului este esențială pentru crearea unui mediu de învățare pozitiv și antrenant. Atunci când profesorii sunt motivați, este mai probabil să fie entuziaști, energici și creativi în abordările lor de predare. Acest lucru, la rândul său, poate inspira și implica studenții, făcându-i mai motivați să învețe. Profesorii care sunt motivați au, de asemenea, mai multe șanse de a-și face timp pentru a-și planifica și pregăti lecțiile cu atenție, asigurându-se că acestea sunt provocatoare, relevante și stimulante pentru elevi.

Motivația profesorului poate avea un impact și asupra motivației elevului prin relația profesor-elev. Atunci când profesorii manifestă un interes real pentru învățarea și bunăstarea elevilor lor, ei pot construi încredere și relații cu ei, creând un mediu de susținere și încurajare. Acest lucru poate motiva elevii să-și asume un rol activ în învățarea lor, deoarece se simt apreciați și respectați de profesorul lor.

Pe de altă parte, motivația elevului este, de asemenea, esențială pentru succesul academic. Elevii care sunt motivați au mai multe șanse să-și asume responsabilitatea pentru învățarea lor, să participe activ la clasă și să persevereze prin provocări. Elevii motivați au, de asemenea, mai multe șanse să-și stabilească și să-și atingă obiectivele academice, ceea ce le poate îmbunătăți stima de sine și încrederea.

Motivația elevului poate avea un impact și asupra motivației profesorului, deoarece profesorii pot simți un sentiment de împlinire și mândrie atunci când văd că elevii lor reușesc. Acest lucru, la rândul său, poate motiva profesorii să continue să depună eforturi pentru excelență în predarea lor și să găsească modalități noi și inovatoare de a se angaja și inspira elevii lor.

Motivația pentru învățare a elevilor trebuie stimulată, orientată, întreținută, iar cadrul didactic joacă, alături de părinți, un rol de prim rang în această întreprindere. Astfel, este esențial ca educatorii (în sens generic) să fie convinși că este nevoie de intervenția lor pedagogică și că deficitul de motivație poate să fie influențat pozitiv în spațiul școlar.

Problema motivației umane nu trebuie înțeleasă într-un mod simplu, mecanicist. Nu există un comutator magic al motivației, care să determine oamenii să dorească să învețe, să lucreze mai mult, să acționeze într-o manieră mai responsabilă. Facilitarea și nu controlul ar trebui să ne ghideze ideile, când încercăm să schimbăm anumite comportamente în școală. Chiar când o persoană este într-o poziție de autoritate, cum este profesorul, eforturile de a motiva elevii într-o anumită direcție vor avea un succes mai semnificativ dacă relația profesor-elev este considerată una de colaborare între persoane ce pot sau nu să împărtășească aceleași sentimente, expectanțe și scopuri.

Altfel, intervențiile motivaționale ce nu respectă scopurile, emoțiile și convingerile unei persoane legate de o anumită situație pot produce efecte pe termen scurt, dar pe o perioadă mai mare de timp aceste intervenții pot să eșueze. Motivația trebuie pusă în slujba obținerii unor performanțe înalte.

Impactul dublu al motivației profesorului și a elevului poate fi văzut în clasă. Atunci când atât profesorul, cât și elevul sunt motivați, există un sentiment de energie și entuziasm care poate conduce experiența de învățare înainte. Elevii sunt mult mai probabil să fie implicați și motivați, deoarece sunt inspirați de pasiunea și dedicarea profesorului lor. Profesorii, la rândul lor, au mai multe șanse să fie motivați și împliniți de progresul și succesul elevilor lor.

În concluzie, motivația este un factor important în succesul oricărei activități educaționale. Profesorii și elevii trebuie să fie motivați pentru a-și atinge obiectivele și pentru a reuși în studiile lor. Profesorii pot fi motivați de oportunități de dezvoltare profesională, recunoaștere și recompense, precum și de un mediu de lucru pozitiv. Elevii pot fi motivați de obiective provocatoare, dar

realizabile, feedback constructiv și un mediu de clasă pozitiv. Prin stimularea motivației în clasă, profesorii și elevii pot obține un mare succes în eforturile lor educaționale.

BIBLIOGRAFIE:

- Cosmovici, Andrei și Iacob, Luminița – Psihologie școlară – Editura Polirom, Iași, 1999;
Kulcsar, Tiberiu – Factorii psihologici ai reușitei școlare – E.D.P., București, 1978;
Neacșu, I. (1978), Motivație și învățare, E.D.P., București
Stoica, Marin – Pedagogie și psihologie – Editura Gheorghe Alexandru, 2001;
Vintilescu, Doina – Motivația învățării școlare – Editura Facla, 1977.

MOTIVAȚIA, FACTOR DE REUȘITĂ ȘCOLARĂ PENTRU ELEVII CU CES

Prof. psihopedagogie specială Iolanda Margareta Barta

Prof. psihopedagogie specială Ionela Mârza

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Beclean

Motivația învățării școlare este considerată de cei mai mulți specialiști drept unul dintre cei mai importanți factori noncognitivi ai învățării. Motivația are rolul de a orienta, susține și determina eforturile depuse de elevi în vederea realizării unor scopuri proprii sau a celor fixate de alții.

Motivația învățării poate fi definită ca ansamblul mobilurilor care provoacă, întrețin și orientează, susțin energetic și declanșează activitatea de învățare. Dacă „entuziasmul este electricitatea vieții”(G.Parks,2005), atunci motivația, în termeni metaforici, reprezintă „electricitatea” care „mișcă motoarele sofisticate” ale învățării în procesul educațional. Caforță propulsatoare a energiei și efortului, motivația este, alături de aptitudini, cea mai importantă variabilă a succesului școlar. Fără motivație nu poate avea loc un proces conștient de învățare, exceptând învățarea incidentală.

În plan comportamental „*a fi motivat la învățătură*” exprimă o stare mobilizatoare și direcționată spre atingerea unor scopuri. În acest mod elevul va fi profund implicat în sarcinile de învățare, va fi orientat spre finalități într-o mare măsură conștientizate. El transferă în învățare, în mod relativ conștient, pe o anumită perioadă de timp, potențialul cognitiv, stările afective, experiența de viață etc. Optimul motivației implică ridicarea motivației la acel nivel care corespunde posibilităților maxime ale elevului. Înregistrarea de succese antrenează în continuare procesul învățării, acționând în sens mobilizator asupra activității ulterioare a elevului.

Pentru a fi motivați la învățătură elevii trebuie să-și descopere înclinațiile, pasiunile, interesele, să-și creeze propria lor agendă de învățare și cel mai important, să valorifice caracteristicile propriei personalități în activitățile desfășurate în școală.

Motivația reprezintă un proces psihic important pentru că ea impulsionează, declanșează acțiunea, iar acțiunea prin intermediul conexiunii inverse influențează însăși baza motivațională și dinamica ei.

Motivația este o sursă de activitate și de aceea este considerată ”motorul personalității”. Acest proces psihic are rol deosebit de important în activitatea de învățare a elevului și în consecință în formarea personalității acestuia.

Motivația învățării se subsumează sensului general al conceptului de motivație și se referă la totalitatea factorilor care îl mobilizează pe elev la o activitate menită să conducă la asimilarea unor cunoștințe, la formarea unor priceperi și deprinderi.

Motivația este unul dintre cele mai importante prerechizite ale învățării școlare. Sunt investite sume enorme de bani pentru construcția de școli, pentru echiparea acestora, pentru remunerarea personalului didactic, dar toate acestea devin inutile dacă elevii nu vor să învețe. Problema care se pune în acest context este următoarea: Ce anume îl face pe un elev să dorească să învețe, iar pe un altul să nu dorească acest lucru? Dorința unui elev de a depune un efort cognitiv în scopul achiziționării de noi cunoștințe este produsul mai multor factori cu acțiune conjugată; pornind de la personalitatea și abilitățile elevului implicate în sarcini specifice de învățare până la mobilizarea generală pentru învățare.

Motivația are nu numai un caracter energizator sau activator asupra comportamentului, ci totodată și unul de direcționare al comportamentelor. Astfel putem conchide că motivația dispune de două segmente importante: unul de energizare, iar celălalt vectorizant, de orientare a comportamentului spre realizarea unui anumit scop.

Pentru crearea motivației este necesar să se prezinte elevilor scopul învățării, domeniile de aplicare a cunoștințelor, să fie apreciați pozitiv și încurajați să-și realizeze scopurile vieții, să li se arate progresele făcute, să li se trezească curiozitatea pentru ceea ce trebuie să învețe, precizându-se

sarcinile învățării individuale în raport cu ritmul de muncă al fiecăruia și să folosim metode activ-participative.

Exigența ridicată, recompensele și activitățile extrașcolare sporesc motivația. Atât pentru profesori, pentru părinți sau pentru experții în domeniul științelor educației, motivația este cheia succesului în învățare. De la Piaget la Gardner, teoreticienii mecanismelor învățării au subliniat faptul că motivația este fundamentul pe care se construiește succesul educațional. Implicit, se poate afirma că lipsa motivației pentru învățare poate să conducă nu numai la performanțe școlare scăzute, ci și la alte acumulări negative care pot sta la baza unor abateri sau devianțe comportamentale, devianțe care, spuneam mai devreme, încadrează școala la capitolul *Așa nu!*.

Motivația pentru învățare a elevilor trebuie stimulată, orientată, întreținută, iar cadrul didactic joacă, alături de părinți, un rol de prim rang în această întreprindere. Astfel, este esențial ca educatorii (în sens generic) să fie convinși că este nevoie de intervenția lor pedagogică și că deficitul de motivație poate să fie influențat pozitiv în spațiul școlar.

Motivația energizează și facilitează procesul de învățare prin intensificarea efortului și concentrarea atenției elevului, prin crearea unei stări de pregătire pentru activitatea de învățare. Formarea atitudinii față de învățatură la elevi nu depinde însă, numai de condițiile externe, ci în aceeași măsură, de particularitățile psiho-fiziologice ale diferitelor perioade de vârstă, cât și de trăsăturile individuale ale fiecărui elev (intelectuale, afective, motivaționale, temperamentale, caracteriale etc.). toate acestea constituie sistemul condițiilor interne ale personalității elevului care îi permit un mod specific, individualizat de acțiune și adaptare la solicitările și cerințele condițiilor externe, ce nu trebuie să depășească însă anumite limite.

Profesorii ar trebui să încerce să afle care sunt lucrurile de care elevii sunt interesați, care sunt lucrurile care-i pasionează și să găsească modalitățile cele mai potrivite de a le transforma în modalități de stimulare a progresului lor și în căi de a le dezvolta o atitudine pozitivă, deschisă față de învățare și față de școală. Cu cât elevii sunt mai mult ajutați în stabilirea și realizarea scopurilor prin situațiile create de profesor în procesul de învățământ (respectând particularitățile de vârstă și individuale, profesorul fixează în mod diferențiat sarcini elevilor săi), cu atât motivele activității lor se consolidează mai ușor, devin mai eficiente. În acest sens, este de dorit ca profesorii să știe că există un număr semnificativ de factori ambientali, pe care ei îi pot utiliza pentru a crește motivația elevilor: începerea lecției prin a da elevilor un motiv de a rămâne conectați; expectanțe clare; fixarea unor obiective pe termen scurt; aprecierea verbală și scris; utilizarea judicioasă a notării și stimularea descoperirii, explorării, curiozității epistemice. Problemele de motivație ale elevilor fiind extreme de diverse, intervenția profesorului nu se poate baza pe rețete, ci trebuie adaptată la fiecare situație în parte.

Experiența mea didactică de peste 30 de ani la catedră m-a învățat că primul pas spre reușita școlară a elevilor mei este identificarea motivelor reale care îi determine să își canalizeze eforturile spre înțelegerea, interiorizarea și aplicarea în mod corect a cunoștințelor predate. Am aflat în primul rând ce le place și ce nu, și motivelor anumitor preferințe pe care le au, apoi am încercat să le stimulez dorința de a se autodepăși. Am încercat să creez în sala de clasă sau în cabinetul logopedic o atmosferă plăcută, utilizând materiale didactice variate, jocuri diverse, precum și acordând atenția necesară fiecărui copil cu care am lucrat. În aceeași măsură recompensele și furnizând un feed-back permanent atât în privința efortului depus, cât și a aptitudinilor și capacităților îi motiva pe elevi în realizarea sarcinilor. Îi învăț pe elevii să gândească pozitiv atunci când se află în fața unei activități mai dificile pentru ei („este greu, dar sunt capabil să reușesc cu puțin ajutor”), îi obișnuiesc pe elevi să nu se judece prea sever și să nu se culpabilizeze atunci când greșesc. O reușită neașteptată redă unui elev încrederea în sine și crește astfel motivația sa de a se angaja într-o activitate și de a persevera.

Copiii cu cerințe educaționale speciale necesită o atenție deosebită, o adaptare curriculară potrivită, un proces educațional individualizat. Astfel, am reușit să obțin o bună motivare a elevilor și implicarea lor activă în activitățile de învățare și de terapie.

În concluzie controlul și dirijarea sistemului motivațional specific activităților de învățare la copiii cu cerințe educaționale speciale reprezintă una dintre cele mai dificile sarcini ale muncii profesorului , în profida amplelor teoretizări, stimularea motivației elevului cerințe educaționale speciale și nu numai rămâne o artă, care ține de măiestria și harul didactic al fiecărui profesor de psihopedagogie specială . Orice profesor care dorește stimularea motivației elevilor săi trebuie să înceapă prin a-și analiza și autoevalua propria motivație , precum și modul în care își desfășoară activitățile de predare-învățare-evaluare. Putem spune că dacă vrei să motivezi pe cineva, trebuie să fii motivat tu însuși.

Toate aceste sugestii arată, o dată în plus, ca problemele de motivație ale elevilor cerințe educaționale speciale sunt extrem de diverse, iar intervenția profesorului psihopedagogie specială nu se poate baza pe rețete ,ci trebuie adaptată la fiecare elev, situație în parte. De aceea problema motivației este apreciată „a fi cheia” oricărui învățământ democratic modern

BIBLIOGRAFIE:

Albu, Gabriel, *În căutarea educației autentice*, Editura Polirom, Iași, 2002;
Cosmovici, Andrei și Iacob, Luminița, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999;
Kulcsar, Tiberiu, *Factorii psihologici ai reușitei școlare*, E.D.P., București, 1978;
Neacșu, I., *Motivație și învățare*, E.D.P., București, 1978;
Stoica, Marin, *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, 2001;
Vintilescu, Doina , *Motivația învățării școlare*, Editura Facla, 1977.
Program de formare continuă „Consolidarea competențelor didactice pentru promovare educației incluzive” METODE INTERACTIVE DE ÎNVĂȚARE, București 2019

ROLUL CADRULUI DIDACTIC ÎN DEZVOLTAREA MOTIVAȚIEI ÎNVĂȚĂRII

Înv. Alina Nora Bâzdâră
Șc. Gim. „Ion Pop Reteganul” Reteag
Șc. Primară Reteag-Poieni

În calitate de cadre didactice, nu de puține ori ne întrebăm de ce unii elevi învață, iar alții nu, de ce unii se angajează în realizarea sarcinilor școlare și perseverează până la atingerea scopului, în vreme ce alții se descurajează la primul obstacol și abandonează activitatea. Cel puțin parțial, răspunsurile la aceste întrebări trebuie căutate în domeniul motivației. Acesta este motivul alegerii acestei teme de discuție pentru acest articol. Voi prezenta mai întâi câteva aspecte teoretice privitoare la motivația învățării, apoi voi prezenta câteva modalități de dezvoltare a motivației elevilor pentru învățare.

Condițiile care asigură o învățare facilă și de durată, de care ar trebui să țină seama atât cadrele didactice implicate în actul de predare-învățare- evaluare, cât și cei care învață, adică elevii sunt:

- a) motivația subiectului (elevului), sensul pe care îl are învățarea pentru el, scopul învățării;
- b) necesitatea cunoașterii efectelor, a rezultatelor învățării, ele fiind de natură să ghideze eforturile învățării;
- c) înțelegerea materialului învățat, prelucrarea sa rațională;
- d) modul de organizare a învățării;
- e) interacțiunea între cunoștințe sau priceperi, transferul lor;

Motivația învățării se subsumează sensului general al conceptului de motivație și se referă la totalitatea factorilor care îl mobilizează pe elev la o activitate menită să conducă la asimilarea unor cunoștințe, la formarea unor priceperi și deprinderi. În accepția specialiștilor „motivația constituie ansamblul motivelor unei persoane, iar motivul este o structură psihică ce provoacă orientarea, inițierea și reglarea acțiunilor în direcția unui scop mai mult sau mai puțin precizat.” (Constantin Cucoș, „Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și gra-de didactice”, pag.62). Motivele constituie cauzele interne ale comportamentului. Motivația este una dintre cauzele pentru care elevul învață sau nu. În același timp însă, motivația poate fi efectul activității de învățare. Cunoașterea rezultatelor activității de învățare, mai ales când acestea sunt pozitive, susține eforturile ulterioare ale elevului.

Motivele care îi determină pe elevi să învețe sunt de mai multe feluri:

- sociale- „învăț din datorie față de clasă”, „învățând, contribui la prestigiul clasei”.
- cognitive- curiozitatea „învăț pentru că vreau să cunosc cât mai mult”; „învăț la toate pentru că învățarea îmi dă satisfacții”) și, în același timp, atracția (interesul teoretic) exprimată de elevi pentru unul sau mai multe obiecte de învățământ ;
- de ordin afectiv- dragostea și respectul față de părinți, sentimentul datoriei față de părinți, dorința de a crea mulțumire (bucurie) părinților, simpatia față de profesor, respectul față de profesor (pentru că „explica bine”, „este înțelegător”, „ne ajută mult”), teama de pedepsele aplicate de părinți etc.
- sentimentul profesional- aspirațiile elevilor spre un ideal profesional.
- ale autorealizării- vizează în general „aspirația către competență”, și implică în același timp și celelalte două elemente componente ale „competenței” – „dorința de auto-depășire” și „dorința de identificare” „succesul sau insuccesul școlar; aptitudinile speciale.

La nivelul școlii dezvoltarea motivației învățării se poate realiza respectând pașii următori:

- a) Primul pas: aplicarea unor chestionare pe tema motivației elevilor claselor V-VIII în cadrul orelor de consiliere și dezvoltare personală.

În urma analizei chestionarelor aplicate de către diriginții claselor V-VIII de la școala noastră în anul școlar trecut, s-au observat câteva aspecte:

Motivele care îi determină pe unii elevi să învețe sunt:

- pentru a lua note bune și a-și bucura părinții,
- pentru a fi lăudați și apreciați de profesori,
- pentru a-i depăși pe alții,
- și nu în ultimul rând, pentru a reuși în viață.

Motive care îi determină pe unii elevi să nu învețe sunt:

- răspândirea ideii că poți obține în viață ceea ce îți dorești și fără multă carte (exemplul persoanelor plecate la muncă în străinătate);
- neimplicarea părinților în viața școlară a copiilor;
- lipsa unor modele în viață;
- participarea la muncile agricole care ocupă o parte importantă din timpul lor liber;
- lipsa atractivității unor ore, bazate pe metode tradiționale preponderent expositive;
- condițiile de acasă îi determină să ajungă târziu sau să nu se poată concentra,
- lipsa de varietate suficientă de activități care să stimuleze procesul de învățare,
- experiențele anterioare de învățare negative,
- curriculum neinteresant, prea dificil sau prea ușor pentru elevi,
- ideea că școala este stresantă, obositoare.

b) Pasul doi – este desfășurarea unui consiliu profesoral pe tema motivației în care rezultatele analizei chestionarelor vor fi prezentate în vederea găsirii de către cadrele didactice a modalităților de stimulare a elevilor în procesul de învățare .

c) Pasul trei – implicarea consilierului educativ al școlii în procesul de depistare a elevilor cu dificultăți de învățare prin aplicarea unor teste și chestionare.

d) Pasul patru – propunerea unor modalități de stimulare a elevilor în învățare pornind de la studiul privind motivele care-i determină pe unii elevi să învețe și pe alții, nu .

Există mai multe modalități de stimulare a motivației învățării. Modalitățile specifice cadru-lui didactic sunt:

- acceptarea unui punct de vedere realist privind aspectele reale ale funcționalității motivației învățării. Profesorii trebuie să accepte că motivația extrinsecă și motivația intrinsecă pot duce prin întrepătrunderea lor la creșterea randamentului școlar.
- evaluarea motivelor învățării. În cazul în care unui elev nu i se poate capta atenția și interesul cu procedee obișnuite de motivare extrinsecă, profesorul trebuie să detecteze și să evalueze exact structura și funcționalitatea sistemului motivațional, emoțiilor și sentimentelor cognitive ale elevului respectiv, conjugându-le cu sarcinile didactice. Astfel, trebuie create situații de predare-învățare în cadrul cărora elevul să trăiască succesul, care devine factor motivațional.
- dezvoltarea impulsului cognitiv, pe baza stimulării și orientării trebuinței de activism și a trebuinței de explorare, de afirmare puternică a eului, paralel cu stimularea și dezvoltarea curiozității, care, potrivit lui J. Bruner este un adevărat prototip al motivației intrinseci, a bucuriei descoperirii adevărului.
- punerea în funcțiune a unui nivel adecvat al motivației. S-a constatat că în cazul anumitor elevi, supramotivarea poate avea aceleași efecte neadecvate ca și submotivarea, și anume apariția descurajării și a demobilizării la primul eșec, sau chiar după primul succes se poate demobiliza un anumit elev.
- desfășurarea de activități extrașcolare care să îi implice pe toți elevii, în funcțiile de preferințe lor și de poziția pe care doresc să o ocupe în cadrul unui anumit proiect educativ: (serbări școlare organizate la diverse ocazii: 8 Martie, înaintea Crăciunului, de Paște, la sfârșitul anului școlar, implicarea lor în editarea revistei școlii, participarea la diverse

festivaluri, concursuri, proiecte etc., realizarea de drumeții, vizite și excursii școlare, organizarea de întâlniri cu părinții și copiii pentru desfășurarea unor activități comune etc.

Experiența didactică de peste 20 de ani la catedră m-a învățat că primul pas spre reușita școlară a elevilor mei la examene este identificarea motivelor reale care îi determină să își canalizeze eforturile spre înțelegerea, interiorizarea și aplicarea în mod corect a cunoștințelor predare. Am aflat în primul rând ce le place și ce nu, și motivele anumitor preferințe pe care le au, apoi am încercat să le stimulez dorința de a se autodepăși.

Educația nu trebuie să doară sau să producă suferință, ci să placă, să fie de folos, să formeze cetățeni responsabili, echilibrați și motivați spre acțiune și schimbare. A fi motivat înseamnă a acționa, a tinde spre ceva, a face ceva. Un elev care nu simte nici un impuls sau nicio nevoie de a acționa este un elev nemotivat, în timp ce un elev care este activat sau energizat de a acționa spre un obiectiv, este considerat un elev motivat. Important este ca elevul să manifeste interes pentru școală, să realizeze sarcinile școlare și să-și îndeplinească obiectivele stabilite. Stima de sine are un impact profund pozitiv sau profund negativ asupra motivației și performanței școlare. Oferirea de feedback pozitiv, atitudinea optimistă față de elevi, tratarea echitabilă a tuturor elevilor, comunicarea deschisă și caldă (modul de adresare asupra rezultatelor evaluării, găsirea unui cuvânt bun pentru fiecare elev, chiar și atunci când acesta creează dificultăți în clasă), răbdarea, tactul sunt abilități importante pentru un profesor care motivează învățarea elevilor. Deși nu este ușor, de noi depinde găsirea strategiei optime de motivare!

Bibliografie:

1. Iosifescu Șerban și colaboratorii, Management Educațional pentru Instituțiile de Învățământ, Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul „Management Educațional”, Ministerul Educației și Cercetării, București, 2001
2. Călineci Marcela Claudia, Cunoașterea elevului, Dezvoltarea Profesională a Cadrelor Didactice prin Activități de Mentorat, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, Unitatea de Management al Proiectelor cu Finanțare Externă, București, 2009

MOTIVAȚIA ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. înv. primar Iulia Maria Bolbos
Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganul”, structura Bața

În procesul de formare a individului, motivația joacă un rol foarte important, constituie mobilul care declanșează, susține și orientează activitatea organismului. Dezvoltarea organismului se realizează printr-o interacțiune activă și continuă a individului cu mediul înconjurător. La baza conduitei omului se afla întotdeauna un ansamblu de stimuli sau mobiluri - trebuințe, tendințe, atracții, interese, aspirații, idealuri care susțin din interior realizarea anumitor acțiuni, fapte, atitudini.

Motivația este o sursă de activitate și de aceea este considerată „motorul personalității”. Acest proces psihic are rol deosebit de important în activitatea de învățare a elevului, dar și în activitatea desfășurată de profesor în întreg procesul de învățământ. Motivația învățării se subordonează conceptului general de motivație și se referă la totalitatea factorilor care îl mobilizează pe elev la o activitate menită să conducă la asimilarea unor cunoștințe, la formarea unor priceperi și deprinderi.

Motivația este unul dintre cele mai importante prerechizite ale învățării școlare, manifestându-se prin potențarea efortului și concentrarea atenției elevului, prin crearea unei stări de pregătire pentru activitatea de învățare.

Formarea atitudinii față de învățătură la elevi nu depinde, însă, numai de condițiile externe, ci și de particularitățile psiho-fiziologice ale diferitelor perioade de vârstă și de trăsăturile individuale ale fiecărui elev (intelectuale, afective, motivaționale, temperamentale, caracteriale etc.). Toate acestea constituie sistemul condițiilor interne ale personalității elevului care îi permit un mod individualizat de acțiune și adaptare la solicitările și cerințele condițiilor externe, ce nu trebuie să depășească însă anumite limite.

Schimbările planurilor de învățământ ce au intervenit de-a lungul timpului și a programelor școlare determinate de necesitatea modernizării conținutului cunoștințelor predate elevilor țin prea puțin seamă de posibilitățile celor care învață. Creșterea volumului informațional a dus mai ales la încărcarea planurilor de învățământ, a programelor și manualelor școlare, ceea ce a complicat și a îngreunat procesul de învățare pentru elevi.

Cercetările psihologice au arătat că în sarcinile simple, repetitive, cu comportamente automatizate, pe măsură ce crește intensitatea motivației, crește și nivelul performanței. În sarcinile complexe, creșterea intensității motivației se asociază, până la un punct, cu creșterea performanței după care aceasta din urmă scade. Eficiența activității depinde și de relația dintre intensitatea motivației și gradul de dificultate al sarcinii cu care se confruntă individul. Cu cât între mărimea intensității motivației și gradul de dificultate al sarcinii există o mai mare corespondență și adecvare, cu atât și eficiența activității va fi asigurată. În acest context, în psihologie a apărut ideea optimului motivațional, adică a unei intensități optime a motivației care să permită obținerea unor performanțe înalte sau cel puțin a celor scontate.

Pentru a-i motiva pe elevi este nevoie să li se prezinte scopul învățării, domeniile de aplicare a cunoștințelor, să fie apreciați pozitiv și încurajați să-și realizeze scopurile vieții, să li se arate progresele făcute, să li se trezească curiozitatea pentru ceea ce trebuie să învețe, precizându-se sarcinile învățării individuale în raport cu ritmul de muncă al fiecăruia. Utilizarea metodelor activ-participative în predare contribuie semnificativ la motivarea elevilor pentru învățare. Exigența ridicată, recompensele și activitățile extrașcolare sporesc motivația, de asemenea.

Atât pentru dascăli, cât și pentru părinți sau pentru experții în domeniul științelor educației, motivația este cheia succesului în învățare. De la Piaget la Gardner, teoreticienii au subliniat faptul că motivația este fundamentul pe care se construiește succesul educațional. Implicit, lipsa motivației pentru învățare poate să conducă la performanțe școlare scăzute.

Problema motivației umane nu trebuie înțeleasă într-un mod simplu. Nu există un buton de activare a motivației, care să determine oamenii să dorească să învețe, să lucreze mai mult, să acționeze într-o manieră mai responsabilă. Eforturile profesorilor de a motiva elevii într-o anumită direcție vor avea succes dacă relația profesor–elev este considerată una de colaborare.

Motivația pentru învățare a elevilor trebuie stimulată, orientată, întreținută, iar cadrul didactic joacă, alături de părinți, un rol de prim rang în această întreprindere. Astfel, este esențial ca educatorii să fie convinși că este nevoie de intervenția lor pedagogică și că deficitul de motivație poate să fie influențat pozitiv în spațiul școlar. De-a lungul anilor practica internațională a demonstrat că un sistem de învățământ performant nu poate exista fără un personal didactic competent, bine pregătit și devotat muncii sale și motivat pentru munca pe care o depune.

Cadrul didactic este motivat de următoarele aspecte, ca elemente de echilibrare și de susținere a dezvoltării în carieră: dedicarea pentru profesie și pentru activitatea cu copiii, succesul obținut în sala de clasă – recompensele profesionale pe care cadrul didactic le primește prin aceea că observă realizările elevilor, statusul obținut în comunitate, prin aceea că exercită o profesie respectată, pregătirea obținută prin formarea inițială și continuă în domeniu, condiții de muncă favorabile exercitării în bune condiții a profesiei (disponibilitatea materialelor didactice necesare, sprijinul oferit din partea managementului școlar, implicarea părinților etc.) și posibilitatea de promovare și avansare în carieră.

Într-un studiu realizat de Mora, Hammond și Thornton în 2002 asupra principalului motiv pentru a urma cariera didactică se prezintă mai multe categorii de factori, importanți pentru cei care aleg cariera didactică: factorii pragmatici (vacanțele prelungite de care beneficiază cadrele didactice, faptul că profesia didactică oferă o bună securitate a locului de muncă, ușurința cu care se obține acest loc de muncă, odată ce ai calificarea necesară), factorii sociali (sprijinul pe care profesia didactică îl oferă la progresul societății, faptul că este social meritoriu să ai o astfel de profesie, profesia didactică presupune o considerabilă varietate și provocare, pot fi predate o varietate mare de subiecte), factorii legați de activitatea cu copiii (școlile sunt locuri de muncă plăcute, activitatea de predare în sine este un demers plăcut, plăcerea oferită de activitatea cu copiii, dorința de a ajuta elevii să aibă succes), factorii extrinseci (încurajarea provenită de la alte persoane pentru a urma cariera didactică, alegerea profesiei didactice este generată de perceperea subiecților că se află în imposibilitate de a urma o altă profesie), factorii subiectivi (experiențele anterioare ca elev au generat dorința de a fi profesor, pasiunea pentru domeniul care urmează să fie predat).

În ultimii ani problema motivării pentru cariera didactică a devenit o condiție obligatorie nu doar pentru dezvoltarea sistemului de învățământ ca atare, ci chiar pentru evoluția societății într-o direcție pozitivă. Există o legătură pozitivă între motivația elevilor și motivația cadrelor didactice. Astfel, cadre didactice motivate înseamnă elevi motivați.

BIBLIOGRAFIE:

Cosmovici, Andrei și Iacob, Luminița – Psihologie școlară – Editura Polirom, Iași, 1999;
Ion-Ovidiu Pânișoară, Georgeta Pânișoară - Motivația pentru cariera didactică, 2010
Kulcsar, Tiberiu – Factorii psihologici ai reușitei școlare – E.D.P., București, 1978;
Vintilescu, Doina – Motivația învățării școlare – Editura Facla , 1977.

MOTIVAREA COPILULUI PENTRU LECTURĂ

Prof. învă. primar, Aurica Boloș
Școala Gimnazială Uriu- Școala Primară Ilișua

Un mare adevăr este cuprins în enunțul: „Un copil care citește va deveni un adult care gândește!”. Școala, în general, are un rol deosebit de important în realizarea acestui obiectiv, dar la fel de mare influență are și familia. Dacă în familie, părinții obișnuiesc să citească, copiii vor fi atrași de cărți, vor imita în primă fază acest lucru, iar apoi curiozitatea îi va determina să răsfoiască și să parcurgă cărțile care le vor avea la îndemână.

Se știe că „oamenii sunt niște imitatori, și mai ales copiii. Ei imită comportamentul celor apropiați, în primul rând al părinților. Sunt de părere că ceea ce devenim în viață se datorează în mare parte mediului în care suntem nevoiți sau alegem să ne desfășurăm activitățile de zi cu zi” (<https://www.bucurialecturii.ro/wp-content/uploads/2018/09/Cele-mai-eficiente-strategii-pentru-a-motiva-copiii-s%C4%83-citeasc%C4%83.pdf>).

Lectura are un rol esențial în dezvoltarea limbajului, gândirii, a ideilor despre mediul înconjurător, despre oameni, relațiile cu aceștia, în dezvoltarea spirituală, intelectuală, personală, în general a personalității individului. Cu cât dragostea pentru lectură este insuflată mai devreme, cu atât mai bine pentru copil. Aceasta se poate realiza de la vârste fragede prin citirea de către adulți a unor povești adecvate stadiului de dezvoltare și înțelegere a copilului, prin audierea de povești, prin explicarea eventualelor cuvinte și expresii noi, prin imaginarea unui final dorit, dezvoltând astfel și creativitatea. Totodată, un copil devenit cititor dobândește trăsături și însușiri specifice cum ar fi: puterea de concentrare, puterea de înțelegere, spiritul critic, imaginația, creativitatea, fluenta în exprimare, dezvoltarea cognitivă.

Puterea de concentrare este necesară în orice activitate. Deficitul de atenție, prezent la mulți copii, se poate corecta cu ajutorul cititului „Pur și simplu atunci când un copil citește, va fi captivat de povestea respectivă, și nu va mai avea timp să se gândească la altceva. Cu cât exersează mai mult acest lucru cu atât puterea de concentrare va fi mai mare” (<https://coltulcolectionarului.ro/articol/motive-pentru-care-copiii-trebuie-incurajati-sa-citeasca>).

Cititul ajută la dezvoltarea părții creierului care ține de inteligență. Orice carte citită te ajută să afli ceva nou, să găsești modele de comportament, să-ți explici anumite nelămuriri, să afli răspunsuri la diferite întrebări.

O altă calitate a lecturii este cea de a liniști. În zilele noastre activitățile sunt destul de numeroase și solicitante, cărțile au puterea de a ne deconecta de la stresul zilnic, de a ne relaxa și a ne liniști pentru a ne recăpăta echilibrul de care avem nevoie pentru a merge mai departe.

Lectura ne ajută să ne imaginăm lumea în care se petrece acțiunea cărții pe care o parcurgem, să ne comparăm cu personajele, să luăm modele demne de urmat, să cunoaștem viața înaintașilor, alte culturi și civilizații.

Cunoașterea etapelor dezvoltării copilului și adaptarea activităților la specificul fiecărei perioade, precum și la particularitățile de vârstă se va dovedi de un real folos în dezvoltarea gustului pentru lectură pentru că „în fiecare dintre aceste etape sunt dominante anumite activități și interese, fie că ele vizează cunoașterea lucrurilor prin «explorarea universului» înconjurător grație mișcărilor senzoriomotorii, fie că ele vizează conduita socială” (Șincan 1993: 78).

În perioada de dezvoltare a limbajului (între 1 și 3 ani) părinții sunt cecii care au datoria de a le citi copiilor povești, povestiri, basme și de a-i ajuta să memoreze poezii în scopul exersării și dezvoltării memoriei. Acum se poate observa plăcerea și nerăbdarea de care dau dovadă copiii în așteptarea momentului lecturii. Aceștia își exprimă dorința de a asculta mereu lecturile plăcute, fără a da semne de plictiseală deși le cunosc în cele mai mici amănunte. Citirea poveștilor, în special înaintea orelor de somn constitui modalitatea cea mai eficientă de a stabili primele contacte ale

copilului cu cartea. Tot în această perioadă se poate face apel la cărțile bogat ilustrate, care sunt foarte atractive și ajută copilul să lectureze după imagini. Răsfoirea și analiza ilustrațiilor „reprezintă o lectură interioară realizată de copil cu ochii lui, care, provocat să povestească ce observă, va dezvălui cu ușurință lumea imaginarului” (*ibidem*: 79).

Următoarea perioadă, în dezvoltarea dragostei pentru citit, se referă la achiziția deprinderilor intelectuale de bază (citire-scriere, exprimare), etapă în care are loc transferul de activitate la copil. Adulții au datoria de a le pune la dispoziție cărțile accesibile vârstei și de a le stârni interesul pentru lectură. Prezentarea unor fragmente din diferite cărți poate constitui un mijloc de a-i atrage pe copii în activitatea de lectură. Dacă fragmentul este bine ales și răspunde preocupărilor copilului, acesta va fi dornic să afle ce anume se întâmplă în povestea respectivă și va vrea să citească cartea pentru a-și satisface curiozitatea.

La vârsta primei școlarități copiii preferă cărțile cu acțiune dinamică, cu un fir al narațiunii ușor de urmărit, cu un număr restrâns de personaje, care să poată fi urmărite pe tot parcursul acțiunii, cu mai mult dialog decât descrieri.

O metodă bună de stimulare a cititului este prezentarea cărților în clasă de către elevi. O carte care a fost citită cu plăcere de un copil și este prezentată ca fiind interesantă, plăcută, accesibilă, îi va determina și pe ceilalți elevi să dorească să o citească.

Un rol important în formarea unui cititor îl are alegerea cărților. De aceea este necesar să cunoaștem preferințele și interesele copilului pentru a-i pune la dispoziție cărți potrivite. Copiii cu înclinații spre istorie vor fi atrași de lecturi legate de această disciplină, cei care iubesc natura vor îndrăgi cărți cu personaje din lumea animalelor și plantelor, cei fascinați de Univers vor prefera lecturi despre stele, aștri, cosmos etc., cei pasionați de geografie vor dori să citească cărți despre descoperiri, aventuri, dinozauri sau alte specii dispărute.

Lecturi atractive pentru micii cititori sunt enciclopediile. Acestea sunt adaptate particularităților de vârstă ale copilului. Din aceste cărți copiii pot afla informații utile din domeniile de care sunt interesați. Ele constituie un mijloc atractiv de îmbogățire a cunoștințelor dobândite în cadrul orelor de curs la diferite discipline.

Antrenarea copiilor și părinților în arta lecturii aduce numai beneficii. O activitate plăcută este cea în care copiii le pot citi părinților fragmente din lecturile lor preferate sau cea în care împreună cu un adult pot căuta în lecturile citite diferite lucruri:

- rețete culinare pe care, apoi, le pot pregăti cu părinții și pot servi preparatele în familie sau în grupurile din care fac parte;
- lecturi cu personaje din lumea animalelor sau plantelor din mediul apropiat lor;
- comportamente pozitive ale personajelor care pot fi regăsite/aplicate și în viața de zi cu zi a copiilor;
- descrieri ale unor aspecte din natură sau a unor activități specifice diferitelor domenii etc.

Activitățile organizate cu ocazia diferitelor evenimente precum: Ziua Internațională a Cititului Împreună, Ziua Națională a Culturii, Ziua Internațională a Povestitului, constituie modalități de promovare a lecturii și mijloace prin care îi determinăm pe copii să îndrăgească lectura. Colaborare în realizarea diverselor proiecte constituie un bun prilej de cunoaștere și autocunoaștere, precum și manifestarea dorinței de a ști mai mult, de a participa activ la munca de echipă și de a se autodepăși.

Interesul pentru lumea copilăriei, faptele de vitejie, de aventură și ficțiune continuă și în ciclul gimnazial. Dacă a fost pusă baza de cititor în ciclul primar, copiii vor deveni, mai târziu, cititori pasionați, lectura devenind o rutină plăcută.

Cititul este ca o terapie, pe lângă beneficiile amintite mai sus, îmbunătățește viața, relațiile sociale, relaxează, liniștește, ajută la concentrare și „este cea mai ieftină și cea mai bună metodă prin care poți să crești un copil echilibrat, bogat și frumos sufletește” (<https://www.bucurialecturii.ro/de-ce-e-bine-sa-citim-10-motive>), așa că este păcat să nu îi ajutăm pe copiii noștri să iubească lectura.

Bibliografie:

- Șincan, Eugenia, Alexandru George, 1993. *Școala și familia*, Craiova: Editura „Gheorghe-Cărbu Alexandru”.
- <https://www.bucurialecturii.ro/de-ce-e-bine-sa-citim-10-motive>, accesat în 14.04.2023.
- <https://www.bucurialecturii.ro/wp-content/uploads/2018/09/Cele-mai-eficiente-strategii-pentru-a-motiva-copiii-s%C4%83-citeasc%C4%83.pdf>, accesat în 14.04.2023.
- <https://coltulcolectionarului.ro/articol/motive-pentru-care-copiii-trebuie-incurajati-sa-citeasca>, accesat în 14.04.2023.

PRINCIPALII FACTORI AI MOTIVAȚIEI

Secretar Gabriela Cristina Csismadia, Șc. Gimn. Nr. 1 Bistrița
Secretar Mirela Moldovan, Ș. Gimn. „Avram Iancu” Bistrița

Educația este un aspect critic al societății și are un impact semnificativ asupra viitorului indivizilor și națiunilor. Există diverși factori care contribuie la eficacitatea educației, inclusiv factori externi și interni. În acest eseu, vom discuta factorii educaționali majori care afectează calitatea și rezultatele educației.

Primul și cel mai important factor în educație este profesorul. Profesorii sunt coloana vertebrală a educației, iar calitatea lor joacă un rol semnificativ în rezultatele învățării elevilor. Profesorii buni posedă o combinație de cunoștințe de materie, abilități pedagogice și calități personale care creează un mediu de învățare pozitiv. Profesorii care au cunoștințe în domeniul lor pot oferi instruire eficientă și pot oferi studenților experiențe de învățare semnificative. În plus, profesorii care posedă abilități pedagogice bune pot folosi o varietate de strategii de instruire pentru a angaja elevii și a-și îmbunătăți învățarea. În cele din urmă, profesorii care sunt răbdători, îngrijitori și înțelegători pot crea un mediu de învățare pozitiv care favorizează creșterea academică.

Al doilea factor care afectează educația este curriculum-ul. Un curriculum bine conceput ar trebui să fie relevant, semnificativ și angajarea pentru studenți. Acesta ar trebui să se bazeze pe cele mai recente cercetări în domeniul predării și învățării și ar trebui să fie suficient de flexibil pentru a se adapta la nevoile diverse ale cursanților. În plus, curriculum-ul ar trebui să fie aliniat la standardele de stat și naționale pentru a se asigura că studenții sunt pregătiți în mod adecvat pentru viitor.

Al treilea factor care influențează educația este mediul de învățare. Mediul fizic al unei săli de clasă poate fie să îmbunătățească, fie să diminueze învățarea elevilor. O sală de clasă bine proiectată ar trebui să fie spațioasă, bine luminată și să aibă resurse adecvate pentru învățare. În plus, sălile de clasă ar trebui să fie favorabile învățării prin minimizarea distragerilor și asigurarea unui mediu de învățare sigur și confortabil. Mediul social este, de asemenea, crucial, deoarece o cultură pozitivă a clasei poate promova colaborarea, respectul și implicarea în rândul elevilor.

Al patrulea factor care influențează educația este motivația elevilor. Elevii care sunt motivați să învețe sunt mai susceptibili de a avea succes în școală. Profesorii pot stimula motivația elevilor prin crearea unui mediu de învățare care este provocator, interesant și semnificativ pentru elevi. În plus, profesorii pot oferi feedback și recunoaștere elevilor pentru a-și încuraja eforturile și pentru a-și sărbători realizările.

Al cincilea factor care afectează educația este implicarea părinților. Părinții joacă un rol critic în educația copiilor lor prin sprijinirea și consolidarea învățării lor acasă. În plus, părinții pot sprijini activitățile extracurriculare ale copiilor lor, cum ar fi sportul sau muzica, ceea ce le poate îmbunătăți abilitățile academice și sociale.

Una dintre caracteristicile speciei noastre este că ființă umană nu trăiește singură, izolată în mediul ei. Omul a fost creat pentru viața în societate, de obște, adică pentru a trăi împreună cu semenii săi. Cea dintâi formă a vieții de obște este tocmai familia. Temelia unei bune creșteri a copilului este dragostea și înțelegerea firii sale, iar lucrul acesta se face mai întâi și cel mai bine în familie.

Familia este celula de bază a societății umane fără de care societatea în care ne ducem existența nu ar mai exista, este grupul cel mai important dintre toate grupurile sociale deoarece ea influențează și modelează persoana umană, este prima școală care pregătește copilul pentru o viață socială, deprinzându-l să își disciplineze voința să își împlinească datoria pentru că ea cultivă sentimentul demnității, dreptății, iubirii, respectului și ajutorului, sentimentul sacrificiului, care sunt elemente de bază ale vieții sociale, este locul numit acasă unde găsește siguranță, liniște și afecțiune.

Familia înseamnă pentru copil prima mână întinsă când vrea să pășească în lume, dar și barca de salvare când, mai târziu în viață, caută refugiu, înțelegere, echilibru, liniște, acceptare necondiționată

și iubire. Părinții sunt primele modele, primele icoane, cel mai puternic exemplu și cel mai ușor de imitat. Copiii au nevoie de părinți ca să-i înțeleagă, să-i ocrotească, să le dea încredere, să-i iubească, să-i laude și să le fie prieteni. Instituția familiei există din cele mai vechi timpuri, având diferite caracteristici, dependente de specificul fiecărei societăți în parte, fiind instituția care creează cele mai durabile legături între indivizi, în special între părinți și copii, și transmite copilului primul model cultural, primele relații sociale, norme și valori. Pe aceste baze se construiește ulterior influența socială, culturală și educativă a altor factori/instituții. Referitor la termenul de „familie” diverși autori au încercat să definească acest termen, ținând cont de pluritatea sensurilor acestui cuvânt. Astfel termenul de „familie” a fost definit în felul următor:

Maria Voinea afirma că „familia este o formă complexă de relații biologice, sociale, materiale și spirituale între oamenii legați prin căsătorie, sânge sau adopție. Fiind un fenomen social, ea se dezvoltă o dată cu dezvoltarea societății și se modifică în raport cu aceasta” (Voinea, 1978, p. 5).

În ansamblul factorilor motivaționali, putem distinge motive extrinseci și motive intrinseci. În timp ce motivației extrinseci îi sunt proprii elementele care țin de efectele sau factorii externi care dinamizează activitatea de învățare, motivației intrinseci îi este caracteristic faptul că susținerea energetică a activității de învățare decurge din înseși sarcinile și conținutul sarcinilor activităților de învățare. Având în vedere acest aspect, motivația intrinsecă are o eficiență mai ridicată decât motivația extrinsecă.

Dintre mobilurile interne ce susțin activitatea de învățare, amintim: bucuria cunoașterii, plăcerea de a desfășura o activitate intelectuală, creșterea posibilităților intelectuale. Specifică activității de învățare este motivația cognitivă, care este de natură intrinsecă. Un rol important îl au și interesele cognitive care se manifestă prin reacții de atracție, preferința pentru informațiile dintr-un anumit domeniu. Este important de specificat faptul că motivația cognitivă nu se formează decât în condiții favorabile care să stimuleze elevii. În acest scop, precizarea clară a obiectivelor activității, oferirea aplicării în practică a cunoștințelor, îndrumarea elevilor în însușirea unor tehnici de studiu individual și muncă independentă, crearea unor situații problematizante, a unor experimente, demonstrații care să întrețină curiozitatea elevilor, sunt doar câteva dintre modalitățile pe care profesorul le poate utiliza pentru a stimula motivația cognitivă a elevilor.

În concluzie, educația este un proces complex care este influențat de diverși factori. Calitatea profesorilor, curriculum-ul, mediul de învățare, motivația elevilor și implicarea părinților joacă un rol semnificativ în determinarea succesului elevilor în școală. Pentru a se asigura că educația este eficientă și semnificativă, este esențial să se abordeze acești factori și să se ofere un mediu de învățare de susținere și implicare pentru elevi.

Bibliografie:

- Albulescu M, Albulescu I (2002) Studiul disciplinelor socio-umane, Cluj Napoca, Editura Dacia
- Cosmovici, A și Iacob, L (2005), Psihologie școlară, Editura Polirom, București
- Coașan A., Vasilescu, A (1988), Adaptarea școlară, București, Editura Științifică și Enciclopedică
- Kulcsar T. (1978) Factorii psihologici ai reușitei școlare, București, Editura Didactică și Pedagogică
- Neacșu I. (1978), Motivație și învățare, București, Editura Didactică și pedagogică
- Șchiopu U., Verza E(1997), Psihologia vârstelor, Editura Didactică și Pedagogică, București.

ATITUDINEA PROFESORULUI, UN FACTOR NELIPSIT ÎN DEZVOLTAREA MOTIVAȚIEI DE ÎNVĂȚARE

Prof. învă. preșcolar Melinda Daroczi
Șc. Gimn., I. P. Reteganul” Reteag

Motivația este un impuls care încurajează o persoană să îndeplinească o sarcină sau o activitate. Motivația este cunoașterea de ce să faci, de ce să studiezi (Ginis 2007). De ce ar trebui să studiem? Ei bine, fiecare trebuie să găsească singur răspunsul la asta. Noi, profesorii, putem oferi elevilor noștri câteva alternative în acest sens. Atașamentul față de școală și o relație emoțională pozitivă promovează cu siguranță o învățare mai eficientă, putem afla din examenul PISA realizat în anul 2000.

„Scopul este de a crea o atmosferă psihologică activă la începutul orei și de a o menține până la sfârșitul orei. Există o corelație până la o anumită limită între motivație și performanță, o motivație mai mare, are ca rezultat obținerea unor performanțe mai mari. (Kugemeann 1976, 77).

„Motivația este o condiție de bază pentru învățare. Nu este inclusă doar în procesele de învățare prin stimularea performanței, ci și un factor important în formarea și geneza acesteia.” (Réthy 1988, 63), Acestea sunt determinate de motivele elevului, adică de motivațiile de învățare. Acești factori motivaționali pot fi împărțiți în două grupe: interni și externi. Motivația internă a învățării este formată din curiozitate, interes, propriile obiective de învățare (ex:știe de ce studiază).

Părți ale motivației externe de învățare: atitudinea părintească, mediul familial, urmărirea unui model, recunoaștere socială etc. Starea mentală a elevilor pregătiți să învețe este inadecvată din mai multe motive la începutul lecțiilor: pot fi obosiți, anxioși, entuziasmați etc. La începutul cursului, profesorul trebuie să evalueze atmosfera generală și să se adapteze la ea, pentru a calma sau a înveseli elevii. Ora trebuie începută în așa fel încât elevii să primească ajutor motivațional pentru a se acorda chiar de la început. [...]

Stimularea emoțională poate fi ajutată de jocuri curriculumdependente aplicate la începutul lecției. Este necesar să trezească în elevi dorința de a învăța. Sunt importante toți acei stimuli surprinzători, originali, speciali.

Curiozitatea și setea de cunoaștere a elevilor trebuie menținută pe tot parcursul orei.

”Motivația se epuizează rapid, durează doar atâta timp cât sarcina există. Este important să atrageți atenția, interesul, activitatea, curiozitatea și să construiți pe procesele de învățare anterioare”(Falus 1998, 255–256).

Menținerea motivației este una dintre cele mai dificile sarcini ca profesor, deoarece necesită creativitate, flexibilitate și abilități pedagogico-metodologice. Pe lângă acești factori, profesorul trebuie să țină cont de caracteristicile elevilor din clasa respectivă, de starea lor de spirit și de influențele actuale.

Care sunt responsabilitățile profesorului în raport cu motivația?

- ☐ Cunoașterea elevilor este esențială. prin cunoașterea numelor lor, cunoașterea intereselor și comportamentului lor, se poate asigura relația potrivită cu elevii.
- ☐ Crearea unei atmosfere pozitive, fără frică și anxietate.
- ☐ Atenție la mediul fizic (iluminat sălii de clasă, aer, aranjarea băncilor, ordinea locurilor, decorarea încăperii).
- ☐ Obiectivele de atins și obiectivele stabilite trebuie formulate împreună cu elevii. Aceste obiective trebuie să fie în concordanță cu așteptările comunității și ale individului de asemenea (Zrinszky 2002, 254).
- ☐ Să începem lecția așa: „până la sfârșitul lecției vei putea...”!

□ În prima oră, îi întrebăm despre ce cred că vor învăța anul acesta, ce poate fi acoperit de titlurile de capitol individuale, de ex. „Orientul antic”, „Genetica” (dacă te gândești deja la subiect, ai idei, asta e sigur bine)!

□ Puneți elevii în grupuri de câte 3-4 și rugați-i să rezume la ce întrebări ar dori să răspundă în timp ce învață subiectul (de exemplu, unde sunt depozitele de diamante?)

□ Prezentând materia, menționez câteva exemple, unde vor putea să folosească informațiile obținute aici, în ce domenii le va oferi ajutor, în ce direcție pot merge să studieze etc.! Prezența cărții, registrul de lucru, instrumentele folosite pentru subiect, hartă, dicționar etc.!

□ Să trecem în revistă și cuprinsul manualului, să formulăm ce conținut de curs include. Putem marca cele mai importante subiecte sau pune întrebări despre subiecte și posibile cuvinte străine.

□ Să menționăm câteva literaturi de specialitate și portaluri de internet, care sunt mai extinse în curriculum pe care elevii le pot folosi pentru cunoștințele lor sau unde pot găsi informații interesante despre materialele de studiu individuale.

Trucuri pentru introducerea elevilor în tehnicile legate de învățarea subiectului:

□ Oferă întotdeauna posibilitatea de a pune întrebări!

□ Aplicarea pe scară largă a metodelor pedagogice, excelentul Paul Ginis ajută la aceasta în cartea: „Rețete pentru predare și învățare.”

□ Umorul creează varietate, ameliorează atmosfera tensionată, atrage atenția ascultătorilor, oferă timp de relaxare. Desigur, moderarea este, de asemenea, un ghid important.

□ Organizăm implicarea elevilor, îi implicăm în procesarea curriculum-ului!

□ Să oferim oportunitatea elevilor, să-și exprime părerile în prezentarea proiectelor.

□ Putem folosi și metoda discuției, după clarificarea în prealabil a regulilor discuției.

□ Elevii acordă mai multă atenție materialului dacă facem paralelă cu „viața”, acest lucru îi ajută în procesele de învățare, deoarece își amintesc exemplele și pot învăța prin acestea.

□ Alege sarcinile în așa fel încât să fie inspirate pentru elevi! O sarcină simplă sau prea dificilă le va reduce motivația. Prea ușor este plictisitor, pe de altă parte prea greu nu le place.

□ Încurajați elevii să pună întrebări și să gândească! ”Fă-i pe copii să gândească cu povești și descrieri de cazuri”(Fisher 2000).

□ Să ajungem la aceiași termeni cheie și conexiuni în moduri diferite!

□ Încurajați elevii să-și exprime opiniile și gândurile!

□ Folosim instrumentele de laudă și afirmare!

□ Să îi ajutăm și pe elevi dând un exemplu personal (le putem spune că și noi studiem, citim etc.)!

□ Să le dezvăluim obiectivele și perspectivele care îi pot motiva (de exemplu, un loc de muncă favorabil, oportunități de călătorie, recunoaștere)!

□ Să vorbim cu ei despre învățarea și obiectivele lor!

□ Arată exemple de urmat și întreabă cine este persoana respectivă, care ar putea fi urmărit în domeniul învățării!

□ Folosim diferite tipuri de evaluare (sumativă, diagnostică, informativă)!

□ Urmărim ghidurile de tratament individual și abordare holistică!

□ Varietatea (tonul, metodele, sarcinile) poate ajuta la îmbogățirea lecțiilor.

□ Să respectăm personalitatea copilului, (nu-l umili sau insulta)!

□ Este o informație valoroasă să știi cărui stil de învățare aparține elevii. Un test completat relevant, poate ajuta în acest sens.

□ Există mai multe tipuri de inteligență în fiecare, unele dintre ele se manifestă mai bine, altele mai puțin, dar fiecare este prezent în fiecare. De asemenea, este important să știi cine este bun în ceva. După cum a spus Endre Czeizel: „este foarte important să știm la ce suntem buni, la ce suntem medii și la ce suntem slabi”.

□ Să facem cunoscute așteptările noastre, să discutăm regulile care se aplică la munca de clasă!

Atitudinea profesorului față de elevi și de clasă este decisivă, la fel ca și atitudinea față de munca la clasă luând în considerare planificarea muncii, cealaltă muncă a profesorului. Feedback-ul profesorului (evaluare, recompensă, pedeapsă, comunicare) afectează elevii, stima lor de sine și

imaginea lor de sine. Acest lucru le va influența motivația: îi va încuraja sau inhiba. Pentru elevi este importantă părerea părinților, prietenilor, societății, și acestea nu rezonază întotdeauna cu părerea profesorului .

Dacă avem îndoieli și trebuie să ne vedem munca dintr-o altă perspectivă, putem să întrebăm un coleg care să participe la cursul nostru, să ne observe munca, care vizează motivația ,aspirațiile noastre și apoi le discutăm . Ar fi util dacă am putea discuta problemele noastre de motivație, chiar în cadrul comunităților de lucru, chiar și la întâlniri sau forumuri mai mari.

Pe scurt: prin motivație de învățare înțeleg atitudinea pe care o are elevul față de învățare, ceea ce îi permite să participe activ la procesul de învățare-predare. Motivația este determinată de factori externi și interni, care pot acționa și împreună. Un rol semnificativ în formarea motivației o are curriculumul, atmosfera clasei și relația profesor-elev.

Reușita profesorului este în cazul în care elevii lui au și ei succes, când răspund bine, absolvă cu rezultate frumoase, au succes la concursuri. Aceasta este o mare fericire, nu este nevoie de o mai mare recunoaștere sau mulțumiri. „Un mare entuziasm creează o cale de viață grozavă” (Poudrier 1992, 46).

BIBLIOGRAFIE:

Constantin Cucos, „Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice”, pag.62). Motivele constituie cauzele interne ale comportamentului.

Cristea S., „Pedagogie generală. Managementul educației”, Editura Didactică și pedagogică, București, 1996

Gliga, L. (coord.). (2002). “Standarde profesionale pentru profesia didactică, București: M.Ed.C. – Proiectul de reformă a învățământului preuniversitar

Falus I. (1998): Didactica. Editura Națională de Manuale, Budapesta.

Fisher, R. (2007): Cum să ne învățăm copiii să învețe? Editura Tehnică, Budapesta.

Poudrier, R. (1992): Bucuria de a fi schimbat. Editura Agapé, Szeged.

Réty E. (1998): Analiza posibilităților motivaționale ale procesului de predare-învățare. Editura Academiei, Budapesta.

Zrinszky L. (2002): Teoria educației. Editura Tehnică, Budapesta

MOTIVAȚIA PENTRU ÎNVĂȚARE

Profesor Alina Maria Fodor, Șc. Gimn. „Grigore Silași Beclean
Prof. Aurel Râpan, Șc. Gimn. „Ion Pop Reteganul” Reteag

Motivația este un factor crucial în educație, atât pentru copii, cât și pentru profesori. Motivația copiilor poate fi influențată de diverși factori, inclusiv sentimentul de auto-eficacitate, interesul față de subiect și mediul familial. Motivația profesorilor, pe de altă parte, poate fi influențată de simțul eficacității, condițiile de muncă și pasiunea pentru predare. Prin înțelegerea factorilor care motivează copiii și profesorii, putem lucra pentru a crea un mediu de învățare pozitiv și antrenant care să încurajeze motivația și să sprijine succesul elevilor.

Motivația este un factor important care determină oamenii să-și atingă obiectivele. Pentru profesori, motivația este un element crucial care îi ajută să rămână concentrați și dedicați profesiei lor. Există mai mulți factori care contribuie la motivația profesorilor. În acest eseu, vom discuta despre unii dintre cei mai importanți factori de motivare pentru profesori.

În primul rând, profesorii sunt motivați de pasiunea lor pentru predare. Un profesor care este pasionat de subiectul lor și se bucură de predare va găsi mai ușor să se motiveze să pregătească lecții și să se angajeze cu elevii lor. Această pasiune pentru predare poate fi alimentată de dorința de a face o diferență în viața elevilor, de a împărtăși cunoștințele și de a inspira următoarea generație.

Un alt factor important de motivare pentru profesori este dorința de a-și vedea elevii reușind. Profesorii se mândresc cu realizările elevilor lor și găsesc satisfacție știind că au jucat un rol în a-și ajuta elevii să-și atingă obiectivele. Acest sentiment de realizare poate fi un motivator puternic pentru profesori, încurajându-i să continue să muncească din greu și să ofere cea mai bună educație posibilă. Recunoașterea și aprecierea muncii profesorului poate fi, de asemenea, un factor semnificativ de motivare. Profesorii care sunt recunoscuți și apreciați pentru munca lor grea și dedicarea lor sunt mai probabil să fie motivați să continue să exceleze în profesia lor. Această recunoaștere poate veni de la colegi, administratori, părinți și studenți. Poate fi sub formă de premii, feedback pozitiv sau pur și simplu o notă de mulțumire.

Oportunitățile de dezvoltare profesională pot fi, de asemenea, un factor motivant pentru profesori. Profesorii cărora li se oferă posibilitatea de a-și îmbunătăți abilitățile și cunoștințele prin intermediul programelor de dezvoltare profesională sunt mai susceptibili să se simtă apreciați și motivați. Acest lucru îi poate ajuta să rămână la curent cu noile tehnici și tehnologii de predare, care, la rândul lor, pot îmbunătăți calitatea educației pe care o oferă.

Un mediu de lucru de susținere poate contribui, de asemenea, la motivația profesorilor. Profesorii care se simt susținuți de colegii, administratorii și părinții lor sunt mai predispuși să se simtă motivați să muncească din greu și să ofere cea mai bună educație posibilă. Acest sprijin poate veni sub formă de resurse, timp și asistență cu sarcini administrative, cum ar fi notarea și planificarea lecțiilor.

În cele din urmă, un sentiment de siguranță a locului de muncă poate fi un factor important de motivare pentru profesori. Profesorii care se simt în siguranță la locul de muncă sunt mai motivați să continue să muncească din greu și să ofere cea mai bună educație posibilă. Această securitate poate veni sub formă de mandat, evaluări corecte și salarii competitive și beneficii.

În concluzie, există mai mulți factori de motivare care contribuie la succesul profesorilor. Pasiunea pentru predare, dorința de a-și vedea elevii să reușească, recunoașterea și aprecierea, oportunitățile de dezvoltare profesională, un mediu de lucru de susținere și siguranța locului de muncă sunt factori importanți care motivează profesorii. Prin înțelegerea și susținerea acestor

factori de motivare, putem contribui la crearea unui mediu de lucru pozitiv și productiv pentru profesori, care, la rândul său, va beneficia de educația copiilor noștri.

În ultimii ani problema motivării pentru cariera didactică a devenit o condiție obligatorie nu doar pentru dezvoltarea sistemului de învățământ ca atare, ci putem spune – fără teamă de a exagera – că însăși evoluția societății într-o direcție pozitivă poate fi înțeleasă prin prisma acestui domeniu de cercetare. Există o legătură pozitivă între motivația elevilor și motivația cadrelor didactice. Astfel, cadre didactice motivate înseamnă elevi motivați. Evident că reciproca este îngrijorătoare: cadre didactice nemotivate poate conduce destul de ușor la apariția lipsei de motivație și la elevii cu care lucrează.

Există o legătură puternică între comportamentul elevilor, relația interpersonală profesor elev și emoțiile profesorilor. Capacitatea de a gestiona colectivul de elevi în mod corespunzător și de a forma relații interpersonale pozitive cu elevii pot fi astfel considerate ca fiind factori importanți pentru bunăstarea emoțională a profesorilor la loc de muncă. La rândul lor, se poate presupune că emoțiile pozitive ale profesorilor sunt susceptibile de a induce elevilor emoții pozitive, așa cum au arătat alte studii recente (Becker, 2014, Frenzel, 2009), ceea ce se numește "contagiune emoțională" (Fischer 2007). Prin urmare, emoțiile pozitive ale cadrelor didactice nu sunt esențiale doar pentru bunăstarea profesorilor, dar pot afecta, de asemenea, bunăstarea studenților și, la rândul său, învățarea în clasă.

Motivația copiilor poate fi influențată de diverși factori, inclusiv personalitatea, interesul și mediul familial. Unul dintre cei mai importanți factori care afectează motivația copiilor este sentimentul de auto-eficacitate. Auto-eficacitatea se referă la credința unui copil în capacitatea sa de a îndeplini o anumită sarcină sau de a atinge un anumit scop. Copiii care au un sentiment ridicat de auto-eficacitate au mai multe șanse de a fi motivați să învețe și să se angajeze în sarcini academice.

Un alt factor esențial care influențează motivația copiilor este interesul lor față de subiect. Atunci când copiii sunt interesați de ceea ce învață, este mai probabil să fie motivați să învețe și să se angajeze în procesul de învățare. Profesorii pot stimula interesul copiilor față de un subiect, făcând conținutul relevant, interesant și captivant.

Motivația pentru învățare a elevilor trebuie stimulată, orientată, întreținută, iar cadrul didactic joacă, alături de părinți, un rol de prim rang în această întreprindere. Astfel, este esențial ca educatorii (în sens generic) să fie convinși că este nevoie de intervenția lor pedagogică și că deficitul de motivație poate să fie influențat pozitiv în spațiul școlar.

Problema motivației umane nu trebuie înțeleasă într-un mod simplu, mecanicist. Nu există un comutator magic al motivației, care să determine oamenii să dorească să învețe, să lucreze mai mult, să acționeze într-o manieră mai responsabilă. Facilitarea și nu controlul ar trebui să ne ghideze ideile, când încercăm să schimbăm anumite comportamente în școală.

Chiar când o persoană este într-o poziție de autoritate, cum este profesorul, eforturile de a motiva elevii într-o anumită direcție vor avea un succes mai semnificativ dacă relația profesor-elev este considerată una de colaborare între persoane ce pot sau nu să împărtășească aceleași sentimente, expectanțe și scopuri.

Altfel, intervențiile motivaționale ce nu respectă scopurile, emoțiile și convingerile unei persoane legate de o anumită situație pot produce efecte pe termen scurt, dar pe o perioadă mai mare de timp aceste intervenții pot să eșueze. Motivația trebuie pusă în slujba obținerii unor performanțe înalte.

Performanța este un nivel superior de îndeplinire a scopului. Din perspectiva diferitelor forme ale activității umane (joc, învățare, muncă, creație) ceea ce interesează este valoarea motivației și eficiența ei propulsivă. În acest context, problema relației dintre motivație și performanță are nu doar o importanță teoretică, ci și una practică.

În cele din urmă, motivația copiilor poate fi, de asemenea, influențată de mediul lor familial. Părinții care sunt implicați activ în educația copilului lor și oferă sprijin și încurajare pot ajuta la stimularea motivației copilului lor de a învăța.

În concluzie, motivația atât a profesorului, cât și a elevului are un impact dublu asupra educației. Atunci când profesorii sunt motivați, ei pot crea un mediu de învățare pozitiv și antrenant, care poate inspira și motiva elevii. Atunci când elevii sunt motivați, își pot asuma responsabilitatea pentru învățarea lor, pot participa activ la clasă și își pot atinge obiectivele academice. Impactul dublu al motivației profesorului și elevului poate crea un ciclu pozitiv de motivație și succes, conducând experiența de învățare înainte și îmbunătățind rezultatele academice.

BIBLIOGRAFIE:

Kulcsar, Tiberiu, *Factorii psihologici ai reușitei școlare*, E.D.P., București, 1978;
Neacșu, I., *Motivație și învățare*, E.D.P., București, 1978;
Stoica, Marin, *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, 2001;
Vintilescu, Doina , *Motivația învățării școlare*, Editura Facla, 1977.

MOTIVAȚIA EDUCATOAREI ȘI A PRELCOLARULUI- DUBLU IMPACT ASUPRA EDUCAȚIEI

Prof. Maria-Mihaela Gal
Șc Gimnazială „Ion Pop Reteganul Reteag
Grădinița cu Program Normal Reteag-Poieni

Motivația este un factor crucial care influențează succesul educației. Motivația atât a profesorului, cât și a elevului poate avea un impact semnificativ asupra experienței de învățare și a rezultatelor academice.

Primii ani din viața unui copil sunt cruciali pentru dezvoltarea lui, iar motivația pe care o primesc în această perioadă poate modela întreaga călătorie educațională.

În primul rând, motivația este esențială în grădinițe, deoarece încurajează copiii să învețe și să exploreze lumea din jurul lor. Atunci când copiii sunt motivați, aceștia sunt mai predispuși să se angajeze în activități și să-și dezvolte abilitățile. De asemenea, este mult mai probabil să păstreze ceea ce au învățat pe măsură ce sunt investiți în acest proces. În schimb, atunci când copiii nu au motivație, ei se pot simți dezinteresați de învățare, ceea ce duce la un angajament mai scăzut și la o retenție mai mică a informațiilor.

O modalitate de a motiva copiii în grădinițe este de a face învățarea distractivă și interesantă. Copiii de la această vârstă sunt curioși și se bucură de explorarea mediului lor. Profesorii pot valorifica această curiozitate prin încorporarea activităților distractive, cum ar fi jocuri, muzică și povestiri în planurile lor de lecție. Făcând învățarea plăcută, copiii sunt mai motivați să participe și să se angajeze în activitate.

Un alt mod de a motiva copiii în grădinițe este prin oferirea de feedback pozitiv. Copiii se dezvoltă pe baza de întărire pozitivă, iar laudându-i pentru eforturile și realizările lor pot merge mult în motivarea lor. Profesorii pot folosi cuvinte de încurajare, autocolante sau alte mici recompense pentru a-și motiva elevii. Oferind feedback pozitiv, profesorii pot ajuta la construirea încrederii și stimei de sine a copiilor, ceea ce îi poate motiva în continuare să învețe și să exploreze.

Pe lângă faptul că fac învățarea distractivă și oferă feedback pozitiv, profesorii pot motiva copiii din grădinițe prin stabilirea unor obiective realizabile. Copiii simt un sentiment de realizare atunci când ating un obiectiv, iar acest lucru poate fi un motivator semnificativ pentru ei. Profesorii pot stabili obiective pentru elevii lor și le pot urmări progresul, sărbătorind realizările lor de-a lungul drumului.

„Diversitatea formelor de activitate utilizate în grădiniță impune selectarea eficientă a unor activități, care sunt oportune într-un anumit moment. Cultura pedagogică și măiestria educatoarei au un rol hotărâtor în acest sens” (Lespezeanu 2007: 12).

Pentru ca activitatea de învățare să fie eficientă, educatorul trebuie să determine o motivație optimă. Crearea optimului motivațional vizează o corelare variabilă între particularitățile individuale și situațiile obiective.

S-a ajuns la constatarea că sarcinile ușoare, comune sunt deseori neglijate, însoțite de o motivație neadecvată. Motivul este acela că subiectul se află într-o stare de submotivare, având performanțe slabe. În vederea îndeplinirii unei sarcini percepută ca fiind una ușoară, este necesară supramotivarea copiilor. Educatoarea trebuie să utilizeze toate motivele și să cultive prin toate mijloacele motivația copiilor, interesul pentru cultură, pentru cunoaștere și pentru frumos. O asemenea motivație presupune formarea unor trainice sentimente superioare, de la vârsta preșcolară chiar dacă se realizează prin joc, jocul formând, dezvoltând și restructurând întreaga viață psihică a copilului.

Motivația este influențată de:

- factori care țin de mediul în care se desfășoară activitatea de învățare
- factori ecologici: climat fizic, climat social, climat ocupațional,
- cât și de factori subiectivi
- starea de sănătate, starea emoțională, starea cognitivă.

Motivația joacă un rol critic în grădinițe, deoarece încurajează copiii să învețe și să exploreze. Făcând învățarea distractivă, oferind feedback pozitiv și stabilind obiective realizabile, profesorii își pot motiva elevii și îi pot stabili pe o cale de învățare pe tot parcursul vieții. Cu motivația potrivită, copiii pot dezvolta abilitățile și cunoștințele de care au nevoie pentru a reuși atât în școală, cât și în viață.

Pe de altă parte, motivația profesorului din grădiniță are impact asupra educației copilului preșcolar.

Motivația educatoarei poate varia în funcție de diverși factori, cum ar fi valorile personale, pasiunea pentru predare, dragostea pentru copii, obiectivele profesionale și recompensele. Iată câteva motive comune pentru profesorii de grădiniță:

1. Dragostea pentru copii: Mulți profesori de grădiniță sunt motivați de dragostea lor pentru copii. Ei găsesc bucurie în predarea și cultivarea copiilor mici și sunt pasionați de crearea unui mediu de învățare sigur și pozitiv pentru ei.

2. Obiective profesionale: Unii profesori sunt motivați de dorința lor de a avansa în carieră. Ei pot dori să câștige un grad mai mare, să devină un profesor principal sau să-și asume mai multe responsabilități în școala sau districtul lor.

3. Valori personale: Unii profesori sunt motivați de valorile lor personale, cum ar fi dorința de a avea un impact pozitiv asupra vieții copiilor, de a ajuta copiii din medii diverse sau de a insufla o dragoste pentru învățare.

4. Recompense: Profesorii de grădiniță pot fi, de asemenea, motivați de recompensele pe care le primesc, cum ar fi feedback pozitiv din partea părinților și colegilor, recunoașterea din partea supraveghetorilor sau stimulentele financiare.

În general, motivația unui profesor de grădiniță este adesea o combinație a acestor factori, împreună cu personalitatea și experiențele lor unice. În cele din urmă, motivația lor vine din satisfacția de a vedea elevii lor învăța, cresc și prosperă sub îngrijirea lor.

Impactul dublu al motivației educatoarei și a preșcolarului poate fi văzut în activitatea din sala de grupă. Atunci când atât profesorul, cât și preșcolarul sunt motivați, există un sentiment de energie și entuziasm care poate conduce experiența de învățare înainte. Copiii sunt mult mai probabil să fie implicați și motivați, deoarece sunt inspirați de pasiunea și dedicarea profesorului lor. Profesorii, la rândul lor, au mai multe șanse să fie motivați și împliniți de progresul și succesul elevilor lor.

În concluzie, motivația atât a profesorului, cât și a elevului are un impact dublu asupra educației. Atunci când profesorii sunt motivați, ei pot crea un mediu de învățare pozitiv și antrenant, care poate inspira și motiva elevii. Atunci când elevii sunt motivați, își pot asuma responsabilitatea pentru învățarea lor, pot participa activ la clasă și își pot atinge obiectivele. Impactul dublu al motivației profesorului și elevului poate crea un ciclu pozitiv de motivație și succes, conducând experiența de învățare înainte și îmbunătățind rezultatele academice.

Bibliografie:

Lespezeanu, Monica, 2007. *Tradiționalism și modern în învățământul preșcolar*. București: Editura Omfal Esențial;

Preda, Viorica, 1991. *Afectiv și motivațional în optimizarea activității didactice*, Revista de pedagogie, 1991, nr. 9.

MOTIVAREA ELEVILOR PENTRU ÎNVĂȚARE

Prof. învăț. primar: Eniko Găncean

Secretar: Irina Gal

Școala Gimnazială „Grigore Silași” Beclean

„Motivația reprezintă măsura în care un efort persistent este dirijat pentru realizarea unui scop” (Johns, 1998, p. 150).

Școala este instituția care participă într-un mod decisiv la educația generațiilor tinere ale unei țări, la transmiterea valorilor culturale și morale, la construirea premiselor pentru noi schimbări sociale.

Impactul școlii în formarea tinerei generații, fiind atât de important, este necesară și o analiză a implicării acesteia și a valorilor transmise de ea.

Deși formarea tinerei generații nu se reduce doar la transmiterea unor informații și la dezvoltarea cognitivă a copiilor, școala pune un foarte mare accent pe educația intelectuală și transmiterea de cunoștințe.

Relația profesor - elev reprezintă o dimensiune importantă a actului educațional, constituind modalitatea de mediere didactică. Interacțiunea care se realizează în procesul cunoașterii are un dublu sens – dinspre profesor spre elevi ca grup și indivizi, dar și dinspre elevi spre profesor, fiind o reflectare a atitudinii profesorului.

Răspunsul în oglindă constituie în majoritatea cazurilor o consecință a stilului de conducere al profesorului.

Așadar, relația profesorului cu elevii este un proces reciproc și dinamic, ce se realizează în timp, o adevărată operă pe care o construiesc împreună educatorii și educabilii. Aceasta se va adecva și personaliza neîncetat, se va dimensiona și relativiza la specificul grupului școlar sau la membrii acestuia.

Teoria „noii educații” reformează orientarea profesorului la clasă, punând accent pe învățarea centrată pe elev, pe libertatea de gândire și manifestare a acestuia și pe independența creativă a elevului.

Astfel, în relația profesor-elev intervine o schimbare radicală, trecându-se de la conducerea autoritară, care presupune o relație de dependență și obediență din partea elevului, la o conducere de tip parteneriat.

Rolul profesorului nu mai este cel tradițional de autoritate absolută care inspiră teamă, ci un dirijor de orchestră care stimulează creativitatea și dezvoltă individualitatea. În acești termeni, relația profesorului cu elevii poate cunoaște noi dimensiuni, energizând procesul educațional prin sinergie.

Motivația pentru cariera didactică reprezintă astăzi o prioritate a oricărei politici de reformă, nu doar în domeniul învățământului ca atare, ci în plan mai larg, social. Într-adevăr, așa cum sistemul de învățământ reprezintă motorul de dezvoltare pentru progresul social, tot așa resursa umană reprezintă elementul cheie privind succesul și viabilitatea măsurilor de reformă la nivelul sistemului de învățământ.

Ne putem pune astfel întrebarea: ce mecanisme, ce resorturi sunt acelea care să fie în măsură să direcționeze cadrul didactic la un efort persistent în legătură cu scopul său: un proces instructiv-educativ eficient, elevi instruiți și motivați la rândul-le? Un aparent paradox al acestei situații ne este dat de faptul că motivarea pentru cariera didactică este în strânsă legătură cu motivarea altora (cursanților – elevi sau studenți) pentru “ceva”. Mai precis, cadrul didactic trebuie să identifice acele resorturi lăuntrice capabile de-al motiva să motiveze...

Auzim adesea la elevii noștri remarci de tipul: „teorie”, „este greu”, „nu mă atrage deloc”, „nu-mi va folosi niciodată” sau „am învățat ceva practic”, „nu știu cum, dar m-a atras, am participat cu

atenție”, „un profesor ... altfel”. Ceea ce face diferența între aceste comunicări ale elevilor este motivația.

Educația nu trebuie să doară sau să producă suferință, ci să placă, să fie de folos, să formeze cetățeni. Nevoia de a acționa este un elev nemotivat, în timp ce un elev care este activat sau energizat de a acționa spre un obiectiv, este considerat un elev motivat. Important este ca elevul să manifeste interes pentru școală, să realizeze sarcinile școlare și să-și îndeplinească obiectivele stabilite.

Dar, așa cum bine știm, motivația nu poate fi abordată în mod singular. Elevii manifestă grade diferite de motivare, ca intensitate și sunt sensibili la diferite tipuri de motivație. De exemplu, un elev poate fi motivat să-și facă o anumită temă pentru acasă pentru că este împins de curiozitate sau interes pentru cunoaștere, altul dorește să obțină aprecierea din partea profesorului, colegilor sau părinților. Un elev poate resimți un acut resentiment față de obligațiile școlare, pe care le îndeplinește, dar cu mare efort, în timp ce altul vede în aceeași sarcină școlară provocare, plăcere, încântare.

Deși apelul la motivația intrinsecă este cea mai eficientă formă de mobilizare a elevilor, totuși, din cauza responsabilităților și a obiectivelor didactice, programelor încărcate și specificului unor discipline școlare, profesorii nu pot oferi elevilor numai sarcini școlare interesante sau plăcute, care să activeze forme intrinseci de motivare.

De cele mai multe ori sarcinile școlare sunt formulate în termeni de obligații extrinseci, iar elevii trebuie să se achite de ele fie că le face plăcere, fie că nu.

Într-o perspectivă modernă asupra motivației, sunt considerate motivate extrinsec toate acele comportamente care sunt însoțite de sentimentul controlului sau a presiunii exercitate din afara subiectului, în timp ce comportamentele motivate intrinsec sunt cele conduse de voința individuală, generate de trebuințe sau aspirații personale și însoțite de sentimentul autonomiei și libertății.

Pentru a avea succes este necesar să ne formăm un stil de predare învățare care să motiveze elevii, centrat pe argumentarea utilității, stimularea abilităților și competențelor existente, asigurarea trecerii la acțiune.

În procesul de creștere a motivației elevilor pentru învățare, fixarea obiectivelor constituie o etapă importantă. Este bine ca profesorii să încurajeze elevii să-și asume obiective ambițioase sau să-i convingă să accepte obiectivele pe care aceștia le propun, în funcție de interesele și aptitudinile identificate.

Stima de sine are un impact profund pozitiv sau profund negativ asupra motivației și performanței școlare. Oferirea de feedback pozitiv, atitudinea optimistă față de elevi, tratarea echitabilă a tuturor elevilor, comunicarea deschisă și caldă (modul de adresare asupra rezultatelor evaluării, găsirea unui cuvânt bun pentru fiecare elev, chiar și atunci când acesta creează dificultăți în clasă), răbdarea, tactul sunt abilități importante pentru un profesor care motivează învățarea elevilor.

Deși nu este ușor, de noi depinde găsirea strategiei optime de motivare!

Valorizați oportunitatea de a contribui în mod competent la dezvoltarea elevilor, ca personalități de succes în viața personală și profesională, bine integrate pe piața muncii.

Bibliografie:

Editura Didactică și pedagogică, București, 1981

Ausubel, D.P., Robinson, F.G., Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică,

Iosifescu Șerban și colaboratorii, Management Educațional pentru Instituțiile de Învățământ, Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul „Management Educațional”, Ministerul Educației și Cercetării, București, 2001

Călineci Marcela Claudia, Cunoașterea elevului, Dezvoltarea Profesională a Cadrelor Didactice prin Activități de Mentorat, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, Unitatea de Management al Proiectelor cu Finanțare Externă, București, 2009

Mamali Cătălin, Balanța motivațională și coevoluție, Editura Științifică, București, 1981

Prof. chimie - fizică Lemnaru Liliana

Școala de Arte și Meserii Prisăcani, județul Iași.

INFLUENȚE EDUCATIVE POZITIVE ASUPRA DEZVOLTĂRII SOCIO-EMOȚIONALE A PREȘCOLARILOR

Prof. înv. preșc. Ileana-Maria Godiciu-Runcan
Grădinița cu program prelungit nr. 3 Sebeș, jud. Alba

Etapa preoperațională, etapă pe care o parcurg copiii la vârsta preșcolară, se caracterizează prin multiple achiziții pe plan fizic, intelectual, emoțional și social. Dezvoltarea psiho-socio-emoțională presupune un proces de formare și restructurare a unor procese, funcții și însușiri psiho-comportamentale care să faciliteze adaptarea individului la mediu. Ea presupune parcurgerea unor etape, a căror ordine nu poate fi schimbată, fiind însă influențată de ereditate și de mediu, fapt care determină individualitatea fiecărei persoane.

Educația timpurie a copiilor trebuie să acorde o atenție deosebită dezvoltării socio-emoționale a preșcolarilor. E nevoie să se asigure satisfacerea nevoilor educaționale și de dezvoltare ale tuturor copiilor care, pe parcurs ce înaintează în viață, manifestă probleme legate de performanța școlară și dificultăți sociale și emoționale. Curriculum pentru educație timpurie prevede ca misiune a grădiniței este acela de a dezvolta holist micile personalități în devenire, inclusiv din punct de vedere socio-emoțional.

Latura emoțională vizează capacitatea copilului de a a-și percepe și exprima emoțiile, de a înțelege și de a răspunde la emoțiile celorlalți, capacitatea de a-și controla emoțiile și mai ales dezvoltarea conceptului de sine. Stadiul preoperator se caracterizează din punct de vedere emoțional prin trăiri mai complexe față de stadiul anterior. La 3 ani emoțiile sunt mai dezvoltate decât cogniția, copilul având un comportament emoțional. Debutul grădiniței de exemplu, produce asupra lui un puternic stres emoțional negativ, datorat schimbării la care este supus și este marcat de o întreagă gamă de reacții emoționale precum plânsul, strigătele, care uneori sunt însoțite de reacții fiziologice gen hipertensiune sau tahicardie. Un fapt constatat de specialiști e acela că emoțiile sunt condiționate cultural și sunt educabile, copiii învățând să reacționeze conform mediului social din care fac parte. De exemplu în cultura occidentală sosirea lui Moș Crăciun trezește emoții puternice (mai întâi neplăcute, apoi plăcute – datorită educației părinților), pe când în cultura musulmană acest eveniment nu implică nicio emoție.

Din punct de vedere social se poate constata evoluția copiilor observând jocurile acestora. Astfel, la început copiii se joacă singuri, fără să interacționeze cu colegii, chiar dacă stau unii lângă alții apoi, treptat, încep să interacționeze și să se joace împreună. Socializarea are loc în interdependență cu dezvoltarea psihică și emoțională. Piaget, și alți cercetători au confirmat importanța relaționării copiilor cu cei de aceeași vârstă, deci a socializării. Atunci când intră în contact cu alți copii, când se joacă, deși caracteristic vârstei este egocentrismul, ei învață cum să trăiască într-o comunitate, să se adapteze la ea, învață despre bunătate sau despre răutate, despre răbdare, milă.

Astfel, printr-o educație adecvată, prin interacțiune pozitivă, preșcolarul învață să își controleze emoțiile, să reacționeze potrivit la diferite situații, să empatizeze, să socializeze și astfel să se integreze în societate.

În aceste sens au fost concepute programe de educație socio-emoțională („Da, poți!”, „Să ne împrietenim cu emoțiile”, „Exploratori în lumea emoțiilor”), în cadrul cărora am desfășurat activități pe care le-am dorit interesante și cu impact educativ pozitiv asupra celor mici. Prin programul Da, poți! păpușile Ioana, Ovi, Radu, Petru și Ina au devenit buni prieteni ai copiilor și i-au îndrumat pe copii pe drumul spre însușirea unor abilități precum răbdarea, perseverența, încrederea, rezistența, iar prin activitățile desfășurate în cadrul programului „Să ne împrietenim cu emoțiile” și „Exploratori în lumea emoțiilor” am urmărit ca preșcolarii să se familiarizeze cu emoțiile, să le recunoască, să le accepte, și să învețe cum să le gestioneze.

Dintre activitățile realizate în cadrul acestor programe enumăr:

- a) Activități conform ghidului programului „Da, poți”;
- b) „Copacul emoțiilor”, activitate integrată în care preșcolarii au recunoscut sentimentele pozitive și sentimentele negative;
- c) „De ce sunt furios?”, o poveste prin care cei mici au recunoscut diferite situații în care putem fi nervoși. Ei au rezonat cu personajul principal, un șoricel care le-a împărtășit problemele lui;
- d) „Ioana și prietenii ei!”, joc de rol în timpul căruia copiii au socializat;
- e) „Fețe vesele”, construcții plane, activitate de recunoaștere a unor emoții;
- f) „Jocul bomboanelor”, activitate prin care s-a urmărit potențarea relației de prietenie între copii;
- g) „Floarea prieteniei”, joc de mișcare și socializare;
- h) „Sfoara cu fapte bune”, activitate integrată în timpul căreia preșcolarii au reflectat la relația dintre fapte și emoții;
- i) „Hora copiilor” și „Suntem la fel”, activități prin care copiii au sesizat asemănările și deosebirile

dintre ei și au concluzionat că prietenia se poate naște oriunde;

Programele de educație socio-emoțională sunt binevenite în educația timpurie, însă nu doar acestea, ci toate experiențele copilului din grădiniță au impact asupra acestuia, îl vor marca și îi vor forma personalitatea. Iar cea de care depinde ca acestea să fie unele pozitive este educatoarea. Ea are la îndemână toate ingredientele necesare unei dezvoltări armonioase a celor pe care îi îndrumă și are datoria să valorifice fiecare moment pe care preșcolarii îl petrec în grădiniță.

Astfel:

- întâlnirea de dimineață e un bun prilej pentru copii să se cunoască mai bine pe ei și pe ceilalți, să își împărtășească idei, emoții, să reflecteze la diferite probleme: “Îmbrățișări”, “Ce înseamnă un bun prieten”, “Salutul”, “Ce îmi place, ce nu-mi place să fac”, “De ce sunt trist”, etc. sunt câteva teme ce pot fi abordate acum;

-jocurile de rol sunt îndrăgite de copii și pot reprezenta o metodă bună de rezolvare a unui conflict și de formare a unor abilități emoționale și sociale. Când interpretează roluri copiii comunică, interacționează, înțeleg ce simt personajele. Thomson spunea că, atunci când se joacă, copilul crează noi obiecte, situații, reguli, experimentează, ceea ce îl va ajuta mai târziu, în viața reală, când se va întâlni cu situații asemănătoare;

-poveștile terapeutice pot contribui la rezolvarea unor probleme de natură emoțională;

-activitățile de dimineață și cele de după-masa sunt activități propice pentru socializare și dezvoltare emoțională. Acum copiii își crează singuri situații de joacă, apar conflicte inerente pe care învață să le rezolve, comunică liber și își fac prieteni. Educatoarei această etapă a zilei îi oferă șansa să observe comportamentul natural al copiilor, să vadă care dintre ei socializează mai greu, fiind mai timizi sau mai neîncrezători, ce preferințe au pentru colegi, cine e mai apreciat în grupă sau care e cel mai retras și astfel să ia măsuri;

-activitățile pe domenii experiențiale, fie că sunt activități integrate cu domeniul om și societate sau nu, fie activități de sine stătătoare, cuprind și ele elemente de educație socio-emoțională. În timpul acestor activități copiii învață să colaboreze cu colegii, să își dezvolte abilitățile sociale, să ajute, să fie empatic, răbdător, mai perserverent, mai încrezător în forțele proprii;

-jocurile și alte activități în echipă ajută la încheierea grupului și încurajează comunicarea și colaborarea;

-acțiunile de voluntariat contribuie și ele la dezvoltarea unor sentimente și trăiri pozitive, copiii

învățând să fie mai empatici, mai înțelegători;

-vizitele și întâlnirile cu diverse persoane sunt un bun prilej de socializare;

La toate cele enumerate în dezvoltarea socio-emoțională a preșcolarilor contează și:

-existența în grupă a unui climat cald, în care copiii să se simtă în siguranță. Un salut prietenos, un zâmbet, o încurajare, o voce blândă, îndrumarea copiilor spre rezolvarea pașnică a conflictelor, ascultarea dorințelor acestora (de exemplu în alegerea unei teme, a unui joc), sunt gesturi simple, firești, ce vor sta la baza consolidării încrederii copiilor în educatoare, în colegi și implicit în ei înșiși.

-regulile, sarcinile și responsabilitățile sunt, de asemenea, importante în procesul dezvoltării socio-emoționale a copiilor. De mici ei trebuie să înțeleagă că trăiesc într-o societate, că toți avem drepturi, dar și responsabilități și că există principiul reciprocității și reversibilității. Astfel dacă își doresc să primească respect, înțelegere, empatie, răbdare, trebuie să le ofere și ei, la rândul lor. Nerespectarea acestora va atrage întotdeauna consecințe, de aceea este important să se conștientizeze de timpuriu că regulile nu sunt altceva decât un mijloc de a facilita traiul în comuniune cu ceilalți.

-parteneriatul real cu familia. Educatoarea știe și va urmări, cu răbdare și tact, ca și părinții să înțeleagă că rolul familiei nu este doar acela de a oferi adăpost și de a hrăni, ci de a-l ajuta pe copil să evolueze fizic, intelectual și emoțional conform propriilor capacități, caracteristici temperamentale și caracteriale și ținând cont de interesele lui. Familia este rampa de lansare a copilului în lume, cheia care poate să-i deschidă acestuia ușa spre un viitor în care pășește cu încredere și pregătit pentru orice obstacol. Modul în care familia interacționează cu copilul, cum își exercită rolul de părinți are repercursiuni asupra dezvoltării acestuia și asupra felului cum acesta va reacționa în societate. Specialist în educație, cu o bună pregătire psiho-pedagogică, educatoarea va fi cea care va gestiona cu măiestrie acest parteneriat.

Întâlnirile periodice cu părinții și discuțiile constructive cu aceștia, menținerea unei relații civilizate, chiar dacă în unele cazuri este dificilă, dar nu imposibilă, cu familia, sunt la fel de importante ca și activitățile propriu-zise cu copiii, fiindcă astfel, împreună, vor crea o bază solidă pe care copilul va crește și se va dezvolta.

Vârsta preșcolară se caracterizează prin multiple schimbări în plan social și emoțional. Acum are loc o dezvoltare majoră a tuturor proceselor psihice, se pun bazele operațiilor gândirii, se dezvoltă limbajul, memoria, atenția, imaginația, aceasta e vârsta unor achiziții importante în plan mental, e perioada când își dezvoltă abilități sociale și atitudini emoționale care îi vor fi utile mai târziu, la școală și în viață.

Prin educație adecvată preșcolarul va învăța să își controleze emoțiile, să reacționeze potrivit la diferite situații, să empatizeze, să socializeze și astfel să se fie pregătit pentru a face față provocărilor.

Bibliografie:

1. Muntean, Ana, (2009), *Psihologia dezvoltării umane*, București, Editura Polirom;
2. Piaget, Jean, (1963), *Psihologia inteligenței*-traducere din limba franceză, București, Editura Științifică;
3. Piaget, Jean, Inhelder, Barbel, (1969), *Psihologia copilului*, Troisiem edition, Presses Universitaires de France, Traducerea: Dan Răutu. Editura Didactică și Pedagogică;
4. Verza, Emil, (1993), *Psihologia vârstelor*, București, Ed. Hyperion;
5. Tomșa, G., Oprescu, N., (2007), *Bazele teoretice ale psihopedagogiei preșcolare*, București, Editura V Integral.

MOTIVAȚIA ÎN CONTEXT ȘCOLAR

Prof. Laura-Maria Greab, Liceul Tehnologic Lechința
Prof. Ancuța-Mihaela Mureșan, Liceul Tehnologic Lechința

Cadrele didactice au un impact de lungă durată asupra vieții elevilor, iar cei mai buni profesori sunt cei care reușesc să schimbe cursul vieții elevilor, să îi ajute să devină persoane responsabile și de succes nu doar pe plan profesional, ci și personal. Această profesie este complexă și nobilă prin misiunea pe care o are de îndeplinit: formarea unor personalități autonome integrabile social, cu capacități de gândire critică și creativă, cu un profil moral autentic și cu o înaltă profesionalitate. Pe perioada carierei didactice unul din cele mai importante aspecte este menținerea motivației pentru dezvoltarea profesională în cadrul carierei didactice.

Motivația este definită la ora actuală ca un ansamblu de experiențe subiective, de origine intrinsecă sau extrinsecă, prin care putem explica debutul, direcția, intensitatea și persistența unui comportament îndreptat spre un scop. Caracteristica de bază a motivației este stabilirea unui scop care trebuie atins.

În funcție de răspunsul la întrebările-cheie, pentru atingerea scopului, principalele teorii ale motivației sunt:

- ✓ Pot eu să rezolv această sarcină?
- ✓ Vreau eu să rezolv această sarcină?
- ✓ Ce trebuie să fac pentru a rezolva cu succes această sarcină?

Societatea actuală a dus la apariția unor schimbări și în cadrul sistemului educativ, schimbări care dau o nouă dimensiune rolului și statutului cadrului didactic. Astfel, cadrul didactic nu mai este văzut doar ca un transmițător de informații și cunoștințe prevăzute în programa analitică. El devine un gânditor și un agent care trebuie să ia decizii, iar în activitatea cu elevii devine un model și un mediator. Ca model, cadrul didactic demonstrează în mod frecvent procesele de gândire și explorare, iar ca mediator el este considerat o interfață între cel care învață și mediul de învățare, ajutând elevii să organizeze și să interpreteze informațiile. Nivelul abilității percepute și al estimării dificultății sarcinii, influențează așteptările privind reușita și valorile sarcinii, iar acestea, la rândul lor, influențează direct motivația.

Motivația este produsul final al unor interacțiuni multiple. Este rezultatul propriilor percepții și așteptări ale elevului cu privire la dificultatea sarcinilor și la capacitatea de a le aborda. Este rezultatul estimărilor, a evaluărilor subiectului, derivate din procese de socializare mediate cognitiv. Procesul motivațional este marcat de contextul cultural, de practicile de socializare întreprinse în familie și de practicile educaționale din actualul sistem de învățământ.

De la teorie la practica drumul este destul de anevoios, de aceea cadrele didactice trebuie să țină cont de factorii care îi pot motiva sau automotiva atât pe ei cât și pe elevi. Astfel, cadrul didactic își construiește propriul stil didactic adecvat noilor schimbări, pe baza noțiunilor propuse și introduse de reforma din cadrul învățământului actual. Trebuie să se preocupe pentru cunoașterea elevilor, a nevoilor, a intereselor, a dificultăților și problemelor acestora. În vederea realizării acestei preocupări elevii trebuie să fie acceptați așa cum sunt, să fie ascultați cu răbdare, lăsați să se exprime, să-și manifeste opinia, să se dezvăluie, să acționeze. Din punct de vedere cognitiv, elevii trebuie să știe când au nevoie de ajutor și ce fel de ajutor să solicite. Dintr-o perspectivă socială, ei trebuie să știe că pot solicita ajutor și să-i poată identifica pe cei care îl pot furniza. Noua relație democratică dintre cadrele didactice și elevi consolidează noile roluri ale profesorului de: organizator, îndrumător, consilier, mediator, moderator, manager al procesului educațional, evaluator etc., facilitând o comunicare reală între cei doi protagoniști ai actului educațional.

Totodată cadrele didactice trebuie să fie preocupate pentru o abordare nouă, integrată,

interdisciplinară a conținuturilor învățării în cadrul ariilor curriculare și a obiectelor de studiu, să facă trecerea de la instrucție la educație. Explozia informațională, multitudinea surselor de informare a elevilor impune a învăța elevii „să învețe”: să aleagă, să-și formeze priceperi de a analiza critic sursele de informare, de a utiliza doar sursele veridice. Această realitate este amplificată și de faptul că scopul activităților desfășurate în școală se centrează pe educația caracterului, inteligenței, sensibilității, voinței și atitudinilor, pe educația ecologică, pe educația pentru democrație, pentru participare și dezvoltare, pentru toleranță, pentru respectul propriei persoane și a celuilalt, pentru educație multiculturală și pluralism, pentru educația patriotică, direcții în care rolul profesorului este hotărâtor.

Strategiile didactice care plasează elevii în centrul procesului educativ, vor fi alese cu minuțiozitate. În această situație observația, jocul de rol, studiul de caz, problematizarea asaltul de idei, descoperirea, dezbateră etc. sunt integrate în lecții, de către profesor, cu o înaltă măiestrie, în funcție de natura obiectivelor și a conținuturilor, a nivelului de pregătire al elevilor.

Depistarea și educarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor este o altă problemă, de care trebuie să țină cont cadrele didactice. Profesorul se preocupă în mod constant de a crea condițiile afirmării performanțelor maxime ale fiecărui elev, de promovare a unor noi tehnici și instrumente variate de evaluare și autoevaluare a elevilor.

Motivația pentru învățare a elevilor trebuie stimulată, orientată, întreținută, iar cadrul didactic joacă, alături de părinți, un rol de prim rang în această întreprindere. Când o persoană este într-o poziție de autoritate, cum este profesorul, eforturile de a motiva elevii într-o anumită direcție vor avea un succes mai semnificativ dacă relația profesor–elev este considerată una de colaborare între persoane ce pot sau nu să împărtășească aceleași sentimente, expectanțe și scopuri. Pentru că starea de bine a fiecăruia este dependentă și de unele caracteristici individuale ca: tipul de personalitate, stima de sine, inteligența emoțională și acceptarea de sine, se poate insista pe realizarea unor programe speciale pentru dezvoltarea lor.

Rar se întâmplă ca elevii să nu fie motivați atunci când sunt consultați asupra problemelor și acțiunilor ce-i afectează și în care sunt implicați, prin urmare, participarea corectă, reală, efectivă, oferă deopotrivă motivație și cunoștințe pentru finalizarea cu succes a diferitelor activități. Motivarea este vitală în orice activitate, dacă dorim ca elevii să depună efort în ceea ce fac și să îndeplinească sarcinile cât mai eficient.

Familia are un rol primordial în motivarea elevilor pentru învățare. Părinții reprezintă universul copilului având puterea să-i influențeze, să-i motiveze și să-i conducă spre succes. Atitudinea familiei față de mediul educațional contează foarte mult, fiind un factor determinant pentru obținerea succeselor școlare. Prin discuții, cu tact și răbdare, părinții pot găsi acele argumente care să-l facă pe elev să depășească stările de demotivare care pot apărea în anumite situații și să găsească resursele necesare pentru a-și îndeplini obligațiile școlare. Văzând că familia îi este alături și că este susținut moral, orice elev va reacționa pozitiv, dorind să evolueze. El trebuie stimulat să se implice în propria sa formare, să i se asigure condițiile necesare unde poate să-și dezvolte personalitatea, să i se dea șansa să progreseze. Părinții trebuie să aibă competențe de comunicare, să știe să explice anumite situații pe înțelesul copilului, astfel încât acesta să înțeleagă că, fără a învăța, niciun om nu are cum să evolueze. Performanțele se obțin cu un efort susținut și constant. Văzându-și părinții că depun eforturi zi de zi, atât acasă cât și la serviciu, copiii ar trebui să înțeleagă că, fără muncă și perseverență, nu se poate ajunge la rezultate bune.

Adoptarea unei atitudini pozitive a părinților și aprecierea școlii ca instituție de învățământ vor contribui la formarea și dezvoltarea personalității în ansamblu al elevului.

MOTIVAȚIA ȘCOLARĂ

Prof. Lucian Paul Halas,
Șc. Gimn., „Ion Pop Reteganul” Reteag

Este așa de greu, când trebuie să...,
și așa de ușor, când ai o motivație.”

(Annie Gottlier)

Auzim adesea la elevii noștri remarci de tipul: „teorie”, „este greu”, „nu mă atrage deloc”, „nu-mi va folosi niciodată” sau „am învățat ceva practic”, „nu știu cum, dar m-a atras, am participat cu atenție”, „un profesor ... altfel”. Ceea ce face diferența între aceste comunicări ale elevilor este motivația.

Educația nu trebuie să doară sau să producă suferință, ci să placă, să fie de folos, să formeze cetățeni responsabili, echilibrați și motivați spre acțiune și schimbare.

A fi motivat înseamnă a acționa, a tinde spre ceva, a face ceva. Un elev care nu simte nici un impuls sau nici nevoie de a acționa este un elev nemotivat, în timp ce un elev care este activat sau energizat de a acționa spre un obiectiv, este considerat un elev motivat. Important este ca elevul să manifeste interes pentru școală, să realizeze sarcinile școlare și să-și îndeplinească obiectivele stabilite.

Dar, așa cum bine știm, motivația nu poate fi abordată în mod singular. Elevii manifestă grade diferite de motivare, ca intensitate și sunt sensibili la diferite tipuri de motivație. De exemplu, un elev poate fi motivat să-și facă o anumită temă pentru acasă pentru că este împins de curiozitate sau interes pentru cunoaștere, altul dorește să obțină aprecierea din partea profesorului, colegilor sau părinților. Un elev poate resimți un acut resentiment față de obligațiile școlare, pe care le îndeplinește, dar cu mare efort, în timp ce altul vede în aceeași sarcină școlară provocare, plăcere, încântare.

Deși apelul la motivația intrinsecă este cea mai eficientă formă de mobilizare a elevilor, totuși, din cauza responsabilităților și a obiectivelor didactice, programelor încărcate și specificului unor discipline școlare, profesorii nu pot oferi elevilor numai sarcini școlare interesante sau plăcute, care să activeze forme intrinseci de motivare.

De cele mai multe ori sarcinile școlare sunt formulate în termeni de obligații extrinseci, iar elevii trebuie să se achite de ele fie că le face plăcere, fie că nu.

Într-o perspectivă modernă asupra motivației, sunt considerate motivate extrinsec toate acele comportamente care sunt însoțite de sentimentul controlului sau a presiunii exercitate din afara subiectului, în timp ce comportamentele motivate intrinsec sunt cele conduse de voința individuală, generate de trebuințe sau aspirații personale și însoțite de sentimentul autonomiei și libertății.

Pentru a avea succes este necesar să ne formăm un stil de predare învățare care să motiveze elevii, centrat pe argumentarea utilității, stimularea abilităților și competențelor existente, asigurarea trecerii la acțiune.

În procesul de creștere a motivației elevilor pentru învățare, fixarea obiectivelor constituie o etapă importantă. Este bine ca profesorii să încurajeze elevii să-și asume obiective ambițioase sau să-i convingă să accepte obiectivele pe care aceștia le propun, în funcție de interesele și aptitudinile identificate.

Stima de sine are un impact profund pozitiv sau profund negativ asupra motivației și performanței școlare. Oferirea de feedback pozitiv, atitudinea optimistă față de elevi, tratarea echitabilă a tuturor elevilor, comunicarea deschisă și caldă (modul de adresare asupra rezultatelor evaluării, găsirea unui cuvânt bun pentru fiecare elev, chiar și atunci când acesta creează dificultăți în clasă), răbdarea, tactul sunt abilități importante pentru un profesor care motivează învățarea elevilor.

Deși nu este ușor, de noi depinde găsirea strategiei optime de motivare!

Motivația a primit diferite definiții. În DEX, este definită ca: „Totalitatea motivelor sau mobilurilor (conștiente sau nu) care determină pe cineva să efectueze o anumită acțiune sau să tindă spre anumite scopuri.”. O altă definiție concluzionează că: „prin motivație înțelegem o formă specifică de reflectare prin care se semnalează mecanismele de comandă și control ale sistemului personalității și o oscilație de la stare inițială de echilibru, un deficit energetic-informațional sau o necesitate ce trebuie satisfăcută”. O definiție mai completă este cea oferită de Al. Roșca: ”Prin motivație înțelegem totalitatea mobilurilor interne ale conduitei, fie ca sunt înăscute sau dobândite, conștientizate sau neconștientizate, simple trebuințe fiziologice sau idealuri abstracte.

Epoca în care trăim este dominată de puternica expansiune a științei și tehnicii în toate domeniile de activitate și de accelerarea continuă a ritmului de viață al oamenilor. Aceste caracteristici ale contemporaneității au consecințe directe și asupra pregătirii tinerei generații, care trebuie să facă față atât cerințelor actuale ale societății, cât și dezvoltării sociale ulterioare.

Mai întâi, creșterea atât de rapidă a volumului de informații în toate domeniile, uzura accelerate a cunoștințelor pretinde adaptarea continuă a obiectivelor școlii, a conținutului, formelor și metodelor de învățământ acestei dinamici informaționale.

În al doilea rând, noul ritm de viață care solicită omul într-o măsură tot mai intensă, din punct de vedere social, cultural și profesional se răsfrânge și asupra elevului.

Relațiile dintre maturizare și învățare, dintre dezvoltare și cultură, dintre educație și învățare sunt exprimate de S. L. Rubinstein (1958) astfel: ”Copilul nu se maturizează mai întâi și după aceea este educat și instruit. El se maturizează în timp ce este educat și instruit.”

Exista deja numeroase studii în literatura psihologică și pedagogică, ai căror autori încearcă să răspundă acestei probleme. Modalitățile recomandate pentru rezolvarea ei sunt multiple și variate. Toate aceste studii precizează că motivația este una din condițiile esențiale, dar și cea mai complexă, care asigură dobândirea de noi cunoștințe.

Una dintre problemele centrale ale psihologiei este motivația. Ea încearcă să explice de ce anume oamenii fac ceea ce fac, de ce preferă o activitate alteia și ce anume îi face să treacă de la o activitate la alta. În psihologie se urmărește surprinderea și descrierea fenomenelor, actelor de conduită dar și cauzele generatoare, determinismul lor. Un act comportamental nu pare și nu se manifestă fără a exista o anumită incitare, determinare, susținere energetică direcționată. Chiar și atunci când nu există un scop, un obiectiv, un comportament are la bază o cauză.

În sensul ei general noțiunea de motivație a fost introdusă în psihologie la începutul secolului al XX-lea. Termenul de motivație deriva de la adjectivul latin *motivus* = care pune în mișcare și desemnează aspectul energetic, dinamic al comportamentului uman. Definirea motivației și stabilirea rolului ei în explicarea comportamentului este departe de a se fi finalizat din punctul de vedere al psihologilor. Noțiunea are sensuri multiple. Este clar că un motiv este cauza principală a unui eveniment. Acesta determină modul în care o persoană reacționează, nu doar situația în care se acționează.

Motivației i s-a atribui diferite roluri: o simulare și descărcare de energie, o reacție ce este asociată unui stimul, o acțiune spontană ce oferă o energie aparte organismului, un factor psihologic ce influențează comportamentul individului. Motivația explică, de asemenea, și trecerea de la starea de repaus la cea de acțiune. Trebuie înțeles faptul că nu orice cauză devine un motiv. Motivul este o cauză internă a conduitei noastre.

Ceea ce transformă ființa umană într-un subiect selectiv și activ este motivația. Având o structură motivațională proprie, omul are o relație dublă cu mediul ambiant: de independență- omul are capacitatea de a acționa pe cont propriu, chiar dacă lipsesc stimulii și solicitările externe, iar alta de dependență- omul își satisface stările de necesitate pe baza schimburilor din mediul ambiant.

Menținerea elevilor motivați în clasă este o sarcină importantă pentru profesori. Atunci când elevii sunt motivați, aceștia sunt mai predispuși să participe la discuțiile de clasă, să-și finalizeze sarcinile la timp și să obțină note mai bune. În acest eseu, vom explora câteva strategii eficiente pentru menținerea elevilor motivați în clasă.

Una dintre cele mai importante strategii pentru a menține elevii motivați în clasă este de a face experiența de învățare interesantă și relevantă pentru interesele lor. Profesorii pot realiza acest lucru folosind o varietate de metode de predare, cum ar fi prelegeri interactive, discuții de grup, activități practice și resurse multimedia. Atunci când elevii sunt implicați în procesul de învățare, este mai probabil să păstreze informațiile și să rămână motivați să învețe mai mult.

O altă strategie eficientă pentru menținerea motivației elevilor este stabilirea unor obiective clare și realizabile. Profesorii pot lucra cu elevii pentru a stabili obiective realiste pentru performanța lor academică, cum ar fi îmbunătățirea notelor, finalizarea unei sarcini provocatoare sau stăpânirea unei abilități specifice. Aceste obiective ar trebui să fie realizabile, dar provocatoare, iar profesorii pot oferi sprijin și îndrumare pentru a ajuta elevii să le atingă.

Furnizarea de feedback regulat și constructiv este o altă strategie importantă pentru menținerea elevilor motivați în clasă. Profesorii ar trebui să ofere feedback cu privire la munca elevilor prompt și într-un mod specific și acționabil. Acest feedback îi poate ajuta pe elevi să-și înțeleagă punctele forte și punctele slabe și să identifice domeniile în care trebuie să se îmbunătățească.

În plus, crearea unui mediu de clasă pozitiv este crucială pentru menținerea motivației elevilor. Profesorii pot realiza acest lucru prin promovarea unui sentiment de comunitate și respect în clasă, încurajând interacțiunile pozitive între elevi și oferind oportunități studenților de a-și împărtăși ideile și experiențele. Atunci când elevii se simt în siguranță, susținuți și apreciați, este mai probabil să fie motivați să învețe și să participe la clasă.

O altă strategie eficientă pentru a menține elevii motivați este să recunoască și să sărbătorească realizările lor. Profesorii pot recunoaște munca grea și succesul elevilor în diferite moduri, cum ar fi prin laude, recompense sau recunoaștere publică. Aceste sărbători pot motiva elevii să continue să lucreze din greu și să se străduiască pentru succes.

În cele din urmă, profesorii pot menține elevii motivați prin construirea de relații pozitive cu ei. Profesorii își pot face timp pentru a-și cunoaște elevii și pentru a înțelege nevoile și interesele lor unice. Prin construirea încrederii și a raportului cu elevii, profesorii pot crea un mediu de învățare de susținere și motivare.

În concluzie, menținerea elevilor motivați în clasă este o sarcină dificilă, dar importantă pentru profesori. Prin implicarea și relevanța experienței de învățare pentru interesele elevilor, stabilirea unor obiective clare și realizabile, furnizarea de feedback regulat și

Bibliografie:

Iosifescu Șerban și colaboratorii, Management Educațional pentru Instituțiile de Învățământ, Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul „Management Educațional”, Ministerul Educației și Cercetării, București, 2001

Călineci Marcela Claudia, Cunoașterea elevului, Dezvoltarea Profesională a Cadrelor Didactice prin Activități de Mentorat, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, Unitatea de Management al Proiectelor cu Finanțare Externă, București, 2009

Mamali Cătălin, Balanța motivațională și coevoluție, Editura Științifică, București, 1981

ROLUL CADRULUI DIDACTIC ȘI AL ELEVULUI ÎN DEZVOLTAREA MOTIVAȚIEI ÎNVĂȚĂRII

Prof. Înv. Primar: Liana Mariana Matean
Școala Gimnazială Nr. 1 Bistrița

Pentru a fi motivați la învățatură elevii trebuie să-ți descopere înclinațiile, pasiunile, interesele, să-ți creeze propria lor agendă de învățare, și, cel mai important, să valorifice caracteristicile propriei personalități în activitățile desfășurate în școală.

Motivația reprezintă un proces psihic important pentru că ea impulsionează, declanșează acțiunea, iar acțiunea prin intermediul conexiunii inverse influențează însăși baza motivațională și dinamica ei.

Motivația este o sursă de activitate și de aceea este considerată ”motorul personalității”. Acest proces psihic are rol deosebit de important în activitatea de învățare a elevului și în consecință în formarea personalității acestuia.

Motivația învățării se subsumează sensului general al conceptului de motivație și se referă la totalitatea factorilor care îl mobilizează pe elev la o activitate menită să conducă la asimilarea unor cunoștințe, la formarea unor priceperi și deprinderi.

Motivația este unul dintre cele mai importante prerechizite ale învățării școlare. Sunt investite sume enorme de bani pentru construcția de școli, pentru echiparea acestora, pentru remunerarea personalului didactic, dar toate acestea devin inutile dacă elevii nu vor să învețe. Problema care se pune în acest context este următoarea: Ce anume îl face pe un elev să dorească să învețe, iar pe un altul să nu dorească acest lucru? Dorința unui elev de a depune un efort cognitiv în scopul achiziționării de noi cunoștințe este produsul mai multor factori cu acțiune conjugată; pornind de la personalitatea și abilitățile elevului implicate în sarcini specifice de învățare până la mobilizarea generală pentru învățare.

Frecvent conceptului de motivație i se conferă o accepțiune mult prea generală. Problema motivației este totuși una specifică, adică “ești motivat să faci ceva anume”. De aceea se impune să relaționăm acest concept de o sarcină țintă. Nu dispunem de o motivație universală și generală, ci de una orientată mai mult sau mai puțin precis spre rezolvarea sau nerezolvarea unor probleme specifice. Astfel, în situația în care un profesor emite o judecată generală de genul: “clasa nu este motivată”, el comite o eroare. Clasa respectivă nu este motivată să rezolve un anumit tip de sarcini (de exemplu, să învețe la o anumită materie).

Membrii aceleiași clase sunt motivați însă să facă multe alte lucruri.

Motivația are nu numai un caracter energizator sau activator asupra comportamentului, ci totodată și unul de direcționare al comportamentelor. Astfel putem conchide că motivația dispune de două segmente importante: unul de energizare, iar celălalt vectorizant, de orientare a comportamentului spre realizarea unui anumit scop.

În calitate de cadre didactice, nu de puține ori ne întrebăm de ce unii elevi învață, iar alții nu, de ce unii se angajează în realizarea sarcinilor școlare și perseverează până la atingerea scopului, în vreme ce alții se descurajează la primul obstacol și abandonează activitatea. Cel puțin parțial, răspunsurile la aceste întrebări trebuie căutate în domeniul motivației

Motivația învățării se subsumează sensului general al conceptului de motivație și se referă la totalitatea factorilor care îl mobilizează pe elev la o activitate menită să conducă la asimilarea unor cunoștințe, la formarea unor priceperi și deprinderi. În accepția specialiștilor, motivația constituie ansamblul motivelor unei persoane, iar motivul este o structura psihică ce provoacă orientarea, inițierea și reglarea acțiunilor în direcția unui scop mai mult sau mai puțin precizat.” (Constantin Cucoș, „Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice”, pag.62). Motivele constituie cauzele interne ale comportamentului.

Motivația este una dintre cauzele pentru care elevul învață sau nu. În același timp însă, motivația poate fi efectul activității de învățare. Cunoașterea rezultatelor activității de învățare, mai ales când acestea sunt pozitive, susține eforturile ulterioare ale elevului.

Este un fapt general acceptat ca susținerea lecțiilor în contexte reale poate îmbunătăți motivația și implicarea elevilor. Contextele reale sunt familiare și interesante pentru tineri și pot fi introduse cu ușurință în activitatea didactică. De exemplu, folosirea informațiilor din viața reală pentru ilustrarea conceptelor matematice. Necesită efort din partea școlii pentru a încorpora ideile în predarea tradițională, dar este folositoare în creșterea motivației și implicării elevilor la lecții.

Pe parcursul activității, elevii dezvoltă relații, iar profesorul trebuie să observe cu atenție pentru a stabili modul de abordare și abilitățile individuale. Lucrul în echipă este important pentru a observa abilitățile de socializare și gradul de responsabilitate. La acest nivel, profesorul poate folosi instrumente diferite pentru a identifica nivelul inițial al elevilor. Observarea este faza incipientă către comunicare (urmată de dialoguri colective, dar și individuale).

Relația profesor - elev reprezintă o dimensiune importantă a actului educațional, constituind modalitatea de mediere didactică. Interacțiunea care se realizează în procesul cunoașterii are un dublu sens – dinspre profesor spre elevi ca grup și indivizi, dar și dinspre elevi spre profesor, fiind o reflectare a atitudinii profesorului. Răspunsul în oglindă constituie în majoritatea cazurilor o consecință a stilului de conducere al profesorului. Așadar, relația profesorului cu elevii este un proces reciproc și dinamic, ce se realizează în timp, o adevărată operă pe care o construiesc împreună educatorii și educabilii. Aceasta se va adecva și personaliza neîncetat, se va dimensiona și relativiza la specificul grupului școlar sau la membrii acestuia. Teoria „noii educații” reformează orientarea profesorului la clasă, punând accent pe învățarea centrată pe elev, pe libertatea de gândire și manifestare a acestuia și pe independența creativă a elevului. Astfel, în relația profesor-elev intervine o schimbare radicală, trecându-se de la conducerea autoritară, care presupune o relație de dependență și obediență din partea elevului, la o conducere de tip parteneriat. Rolul profesorului nu mai este cel tradițional de autoritate absolută care inspiră teamă, ci un dirijor de orchestră care stimulează creativitatea și dezvoltă individualitatea. În acești termeni, relația profesorului cu elevii poate cunoaște noi dimensiuni, energizând procesul educațional prin sinergie.

Controlul exercitat de profesor în clasă are la bază un anumit tip de relație profesor-elev sau un anumit tip de putere. Cercetătorii în domeniul științelor sociale definesc puterea ca fiind capacitatea de a produce efecte dinainte știute asupra celorlalți. Conform studiului clasic al lui John French și Bertram Raven, există cinci tipuri de putere – puterea de recompensare, puterea de coerciție, puterea legitimă, de referință și de competență sau expertă. Exercițarea puterii coercitive de către profesor oferă elevilor un model de agresivitate, conducând doar la schimbări formale și temporare și mai mult, deteriorează climatul educațional al clasei. Comportamentul punitiv al profesorului poate constitui un blocaj extern al învățării, având drept consecință indiferență față de conținutul lecției la ceilalți elevi sau coalizarea cu elevul în cauză.

Barriere comunicaționale pot constitui surse ale frustrării atât pentru elevi, cât și pentru profesori, ceea ce poate duce la conflicte.

Motivația pentru învățare apare inițial în ambianța familială. Copiii preiau atitudinile părinților, și mai apoi ale educatorului, învățătorului, profesorului, constituindu-și din aceștia modele de perseverență și mobilizare pentru atingerea scopurilor.

BIBLIOGRAFIE:

Butuc, Simona-Adriana -, „Motivarea elevilor pentru învățare în contextul relației profesor elev” - decembrie 2018, ed. Evomid

Revista profesorului (ISSN 2602-0068), Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea București

MOTIVAREA CADRELOR DIDACTICE ȘI A ELEVILOR

Prof. învă. primar Mirela Mic
Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganul” Reteag
Structura Șc Primară Reteag-Poieni

Motivarea este acțiunea de a motiva pe altcineva, de a oferi un motiv pentru realizarea unei acțiuni; motivația reprezintă totalitatea mobilurilor care-i determină pe oameni să facă anumite lucruri, să aleagă din mai multe variante un anumit comportament. Motivarea reprezintă modalitatea prin care se integrează satisfacerea necesităților și intereselor individuale ale salariaților în realizarea obiectivelor instituției – stimularea angajaților în vederea îndeplinirii sarcinilor într-un mod satisfăcător; motivația - necesitățile și interesele individuale.

Motivația este un factor crucial care influențează succesul educației. Motivația atât a profesorului, cât și a elevului poate avea un impact semnificativ asupra experienței de învățare și a rezultatelor academice. În acest eseu, vom explora impactul dublu al motivației profesorului și elevului asupra educației.

De-a lungul anilor practica internațională a demonstrat că un sistem de învățământ performant nu poate exista fără un personal didactic competent, bine pregătit și devotat muncii sale. Prin urmare, persoanele care își desfășoară activitatea în interiorul sistemului trebuie să aibă performanțe înalte sub raportul cunoașterii științifice și să fie un model de comportament pentru întreaga societate. Prin excelență, profesia didactică presupune permanenta formare și dezvoltare a cadrului didactic, astfel încât acesta să -i poată oferi celui pe care îl învață o perspectivă comprehensivă asupra domeniului pe care îl conduce. Managerul/cadrul didactic se angajează astfel într-un proces de formare care îi va dezvolta cariera periodic până la finalul acesteia. Dezvoltarea profesională prin participarea la cursurile de formare continuă și a satisface sarcinile pe care le are.

Motivația profesională sau motivația pentru muncă reprezintă un aspect deosebit de important atât pentru angajați, munca reprezentând unul dintre domeniile centrale ale vieții și activității umane, individul adult petrecându-și majoritatea timpului în câmpul muncii, cât și pentru angajatori, datorită implicațiilor directe pe care motivația le are asupra performanței unei instituții.

Unul dintre motivele esențiale pentru care oamenii urmează școala, cu precădere după încheierea învățământului obligatoriu este reușita socială: mergem la școală pentru a reuși în viață, pentru a promova în societate, pentru a câștiga un statut social superior. De aceea, coordonatele valorice (implicite sau explicite) ale modelului dominat de reușită socială reprezintă elemente fundamentale ale motivației învățării.

Psihologia educației operează diferențierea formală dintre motivația intrinsecă (determinate de dorințele, interesele și preferințele strict personale) și cea extrinsecă (determinată prin impunere din exterior). Nivelul de aspirație diferă foarte mult de la o persoană la alta: cineva dorește să devină muncitor într-o uzină, un altul aspiră să devină maestru, altcineva dorește să devină inginer. Nivelul de aspirație este în funcție de aptitudinile și de voința fiecăruia.

Un elev care nu simte nici un impuls sau nici nevoie de a acționa este un elev nemotivat, lipsa motivației pentru învățare poate să conducă nu numai la performanțe școlare scăzute, ci și la alte acumulări negative care pot sta la baza unor abateri sau devianțe comportamentale; în timp ce un elev care este activat sau energizat de a acționa spre un obiectiv, este considerat un elev motivat. Important este ca elevul să manifeste interes pentru școală, să realizeze sarcinile școlare și să-și îndeplinească obiectivele stabilite. Nu trebuie să ignorăm faptul că unii elevi au rezultate slabe sau abandonează școala chiar și în condițiile în care au un nivel bun de motivație pentru învățare: sunt binecunoscute situațiile în care unii copii sunt constrânși să lucreze sau sunt victime ale unor abuzuri.

De multe ori elevii traversează perioade mai scurte sau mai lungi în care interesul pentru învățare suferă o schimbare dramatică. Părinții devin îngrijorați sau furioși, neînțelegând de ce copilul lor

inteligent nu se mai implică serios în rezolvarea sarcinilor școlare. Cauzele care conduc la o astfel de situație sunt foarte variate și țin nu numai de copilul însuși, familie sau școala în care învață ci și de societate. Elevii la rândul lor sunt conștienți de faptul că își dezamăgesc părinții și profesorii, și frecvent ajung să se simtă la rândul său dezamăgiți de propria incapacitate de a redobândi succesul la școală

Motivele care-l fac pe copil să vină la școală, să asculte de profesor, să învețe, sunt cele extrinseci, când școlarul nu are un interes direct pentru școală, ci urmărește anumite recompense morale: dorința de afiliere, când elevul merge la școală și învață pentru a face plăcere părinților; uneori și pentru a corespunde cerințelor profesorului pe care-l stimează, mai intervine și dorința de a fi împreună cu unii copii din cartier; tendințele normative: obișnuința de a se supune regulilor, cerințelor categorice ale părinților și ale societății în genere; teama de consecințele neascultării, ale rămânerii fără o diplomă, mai prejos decât ceilalți; ambiția, dorința de a-i întrece pe alții, de a fi în frunte. Aceasta poate avea efecte negative: rivalitatea și chiar ostilitatea din partea unor colegi.

Profesorii ar trebui să încerce să afle care sunt lucrurile de care elevii sunt interesați, care sunt lucrurile care-i pasionează și să găsească modalitățile cele mai potrivite de a le transforma în modalități de stimulare a progresului lor și în căi de a le dezvolta o atitudine pozitivă, deschisă față de învățare și față de școală. Cu cât elevii sunt mai mult ajutați în stabilirea și realizarea scopurilor prin situațiile create de profesor în procesul de învățământ (respectând particularitățile de vârstă și individuale, profesorul fixează în mod diferențiat sarcini elevilor săi), cu atât motivele activității lor se consolidează mai ușor, devin mai eficiente. În acest sens, este de dorit ca profesorii să știe că există un număr semnificativ de factori ambientali, pe care ei îi pot utiliza pentru a crește motivația elevilor: începerea lecției prin a da elevilor un motiv de a rămâne conectați; expectanțe clare; fixarea unor obiective pe termen scurt; aprecierea verbală și scris; utilizarea judicioasă a notării și stimularea descoperirii, explorării, curiozității epistemice.

Problemele de motivație ale elevilor fiind extreme de diverse, intervenția profesorului nu se poate baza pe rețete, ci trebuie adaptată la fiecare situație în parte.

Există o legătură pozitivă între motivația elevilor și motivația cadrelor didactice. Astfel, cadre didactice motivate înseamnă elevi motivați. Evident că reciproca este îngrijorătoare: cadre didactice nemotivate poate conduce destul de ușor la apariția lipsei de motivație și la elevii cu care lucrează.

În concluzie, motivația este un factor important în succesul oricărei activități educaționale. Profesorii și elevii trebuie să fie motivați pentru a-și atinge obiectivele și pentru a reuși în studiile lor. Profesorii pot fi motivați de oportunități de dezvoltare profesională, recunoaștere și recompense, precum și de un mediu de lucru pozitiv. Elevii pot fi motivați de obiective provocatoare, dar realizabile, feedback constructiv și un mediu de clasă pozitiv.

MOTIVAȚIA PROFESORULUI ȘI A ELEVULUI - CALEA SPRE PERFORMANȚĂ

Prof. înv. preșcolar Cosmina Iuliana Moldovan
Școala Gimnazială Preventoriul TBC-Ilișua

Motivația susține evoluția. Termenul provine din verbul latin moveo, -ere, movi, motus („a mișca”), o etimologie care validează natura sa constitutivă. Aceasta determină complexitatea exercitării unor acțiuni ale individului în diferite contexte evoluționiste și se orientează nemijlocit spre atingerea scopului, asigurând dezvoltarea umanității. Și dacă motivația presupune dinamism, atunci de ce umanitatea, antrenată constant în atingerea valorică a scopurilor, eșuează uneori?

În calitate de cadre didactice, nu de puține ori ne întrebăm de ce unii elevi învață, iar alții nu, de ce unii se angajează în realizarea sarcinilor școlare și perseverează până la atingerea scopului, în vreme ce alții se descurajează la primul obstacol și abandonează activitatea. Cel puțin parțial, răspunsurile la aceste întrebări trebuie căutate în domeniul motivației. Motivația este una dintre cauzele pentru care elevul învață sau nu. În același timp însă, motivația poate fi efectul activității de învățare. Cunoașterea rezultatelor activității de învățare, mai ales când acestea sunt pozitive, susține eforturile ulterioare ale elevului.

Condițiile care asigură o învățare facilă și de durată, de care ar trebui să țină seama atât cadrele didactice implicate în actul de predare-învățare- evaluare, cât și cei care învață, adică elevii sunt:

- a) motivația subiectului (elevului), sensul pe care îl are învățarea pentru el, scopul învățării;
- b) necesitatea cunoașterii efectelor, a rezultatelor învățării, ele fiind de natură să ghideze eforturile învățării;
- c) înțelegerea materialului învățat, prelucrarea sa rațională;
- d) modul de organizare a învățării;
- e) interacțiunea între cunoștințe sau priceperi, transferul lor;

Care sunt semnele că un elev este motivat?

Un elev motivat este un elev care se angajează în sarcinile de învățare (angajament cognitiv), consacându-le timpul necesar (perseverență)

- Angajamentul cognitiv corespunde gradului de efort mental depus de elev în realizarea activității.
- Perseverența se traduce prin timpul pe care elevul îl acordă activității: cu cât este mai motivat, cu atât îi va aloca mai mult timp și-și va spori astfel șansele de reușită. Dimpotrivă, lipsa de motivație antrenează tendința de a abandona rapid sarcina sau de a nu face decât minimul necesar.
- Reușita sau performanța este, simultan, o consecință și o sursă a motivației pentru că ea influențează pozitiv percepțiile care stau la baza acesteia. Cercetările arată că un elev motivat se angajează în activitate, apelând la strategii eficiente de învățare bazate pe comprehensiune și stabilirea de legături logice (angajament cognitiv) și îi consacră timpul necesar (perseverență); acest fapt are drept consecință o amplificare a celor trei tipuri de percepții (dinamică motivațională funcțională). În contrast, elevul demotivat recurge adesea la strategii de evitare, care-i permit să amâne sau să eludeze îndeplinirea activității, ceea ce coboară și mai mult nivelul celor trei factori motivaționali determinanți: percepția asupra valorii activității, asupra propriilor competențe și a controlabilității acțiunii (dinamică motivațională disfuncțională).

Motivația pentru învățare a elevilor trebuie stimulată, orientată, întreținută, iar cadrul didactic joacă, alături de părinți, un rol de prim rang în această întreprindere. Astfel, este esențial ca educatorii (în sens generic) să fie convinși că este nevoie de intervenția lor pedagogică și că deficitul de motivație poate să fie influențat pozitiv în spațiul școlar.

Motivația se manifestă sub diferite forme, pentru fiecare dintre noi. Ceea ce ne dorim poate fi atins mai ales printr-o motivare suficient de puternică, astfel încât vom da totul pentru a ne atinge scopurile.

Meseria de profesor a fost mereu o complexitate de roluri mai mult sau mai puțin evidente. Pe lângă oficialul rol de cadru didactic, de cele mai multe ori profesorii sunt puși în postura de a fi și mentor, părinte, bunic/ă sau prieten/ă. Transferul de informații valoroase de la profesor la elev, nu vine fără costuri (indiferent de ce natură sunt ele). Prin urmare, pentru a-și păstra motivația și pentru a excela în rolurile ce li s-au atribuit indirect, trebuie ca beneficiile să existe de ambele părți, nu-i așa? Motivarea profesorilor n-ar trebui să mai fie un subiect evitat de conducerile școlare, ci dimpotrivă: ar trebui să fie dezbătut, dezvoltat și extins în alte arii.

Cadrul didactic are un rol important în ceea ce privește găsirea unui echilibru motivațional dacă îl obișnuiește pe elev să aprecieze corect dificultatea sarcinii didactice cu care se confruntă și dacă va ține cont de particularitățile psihologice atunci când concepe strategiile didactice în articularea demersului metodic al lecției.

Stimularea motivației elevului reprezintă o artă care ține de măiestria și tactul pedagogic al profesorului. Acesta trebuie să-și îndrepte atenția către activitățile de predare-învățare. Multă vreme activitatea esențială a elevilor în clasă a constat în a asculta în mod pasiv expunerea cadrului didactic. Însă, o activitate didactică motivantă trebuie să-i implice în mod direct pe elevi și să le capteze interesul. Cadrul didactic trebuie să stârnească interesul elevilor prin elemente de noutate, prin antrenarea elevilor în realizarea unor proiecte în echipă.

Succesul personal vine și din capacitatea fiecăruia de a depista eventuale probleme de motivare și de a le corecta. Acest lucru este valabil, bineînțeles, și în mediul școlar. Atât elevii, cât și cadrele didactice vor da tot ce au mai bun în timpul petrecut împreună, atâta timp cât motivația corectă există și curiozitatea elevilor este stimulată. Performanțele lor vor fi categoric influențate de circumstanțele în care își desfășoară activitatea, iar un context care încurajează și oferă resursele necesare pentru a crește este din start preferat, în detrimentul unui mediu de învățare învechit. Profesori motivați, elevi mai implicați! Profesorul care dorește să stimuleze motivația elevilor pentru activitatea de învățare trebuie să înceapă prin a-și analiza și autoevalua propria motivație, precum și modul în care își desfășoară activitățile de predare-învățare-evaluare. Nivelul de pregătire a profesorului, ca și gradul de implicare în activitatea didactică, entuziasmul, pasiunea cu care își face meseria influențează profund dinamica motivațională a elevilor. Lipsa de motivație a profesorului este o problemă la fel de gravă ca incompetența profesională. Există profesori care nu manifestă niciun interes pentru profesiunea lor. Deși contextul social și economic poate explica acest fenomen, nu e mai puțin grav faptul că lipsa de motivație a profesorului se poate afla la originea lipsei de motivație a elevului. Un profesor plictisit, blazat nu poate fi o sursă de inspirație și de motivație pentru elevi. Dacă vrem să motivăm pe cineva, trebuie să fim motivați, mai întâi, noi înșine.

Problema motivației umane nu trebuie înțeleasă într-un mod simplu, mecanicist. Nu există un comutator magic al motivației, care să determine oamenii să dorească să învețe, să lucreze mai mult, să acționeze într-o manieră mai responsabilă. Facilitarea și nu controlul ar trebui să ne ghideze ideile, când încercăm să schimbăm anumite comportamente în școală. Chiar când o persoană este într-o poziție de autoritate, cum este profesorul, eforturile de a motiva elevii într-o anumită direcție vor avea un succes mai semnificativ dacă relația profesor-elev este considerată una de colaborare între persoane ce pot sau nu să împărtășească aceleași sentimente, expectanțe și scopuri.

Experiența didactică de aproape 23 de ani la catedră m-a învățat că primul pas spre reușita școlară a elevilor mei este identificarea motivelor reale care îi determine să își canalizeze eforturile spre înțelegerea, interiorizarea și aplicarea în mod corect a cunoștințelor predare. Am aflat în primul rând ce le place și ce nu, și motivelor anumitor preferințe pe care le au, apoi am încercat să le stimulez dorința de a se autodepăși. Fiecare cadru didactic este dator să încerce toate căile de a dezvolta motivația învățării elevilor pentru binele și viitorul acestora.

Bibliografie:

1. Bodean I., Olteanu R., *Motivația în procesul educațional, Ghid metodologic*. Chișinău, Universitatea de Stat din Tiraspol, 2011. 58 p.
2. Șişianu A. *Motivația și învățarea*. În: 7th International Conference on Microelectronics and Computer Science. Chișinău, 2011.

MOTIVAȚIA COPILULUI PREȘCOLAR

Profesor pentru învățământ preșcolar, Garofița Pinte
Școala Gimnazială „Petru-Rareș” Ciceu-Mihăiești

„Motivația e ceea ce pune în mișcare,
Obiceiul a ceea ce te face să continui !”

Jim Ryon

Motivația (latinescul *movere-stare* interioară care pune în mișcare un individ) este „o forță” care acționează asupra unei persoane pentru a o împinge către realizarea unui obiectiv într-o manieră specifică.

Atât pentru cei care se află la catedră, pentru părinți sau pentru experții în domeniul științelor educației, motivația este cheia succesului în învățare. De la Piaget la Gardner, teoreticienii mecanismelor învățării au subliniat faptul că motivația este fundamentul pe care se construiește succesul educațional. Implicit, se poate afirma că lipsa motivației pentru învățare poate să conducă nu numai la performanțe școlare scăzute, ci și la alte acumulări negative care pot sta la baza unor abateri sau devianțe comportamentale, devianțe care, încadrează școala la capitolul *Așa nu!*.

Epoca în care trăim este dominată de o puternică expansiune a științei și tehnicii în toate domeniile de activitate și de accelerarea continuă a ritmului de viață al oamenilor. Aceste caracteristici ale contemporaneității au consecințe directe și asupra pregătirii tinerei generații, care trebuie să facă față cerințelor actuale ale societății, cât și dezvoltării sociale ulterioare. Toți copiii se nasc având curiozitatea și motivația de a învăța despre lume. Motivația de a explora lumea este fundamentul învățării.

De ce este importantă motivația? Motivația de a învăța este forța psihologică ce stimulează omul să acționeze independent și să se concentreze asupra unui obiect pentru a rezolva o problemă sau o sarcină care prezintă o dificultate. Copiii simt nevoia să producă efecte asupra mediului în care trăiesc. De aceea explorează și se joacă. Motivația de a învăța se bazează pe câteva componente: Curiozitate, dorința de întrecere, succesul, satisfacția personală. Datorită motivației, copiii iau inițiativa să-și asume o sarcină și au perseverența să o ducă la capăt.

Motivația este suportul oricărui tip de învățare. Datorită ei omul este perseverent în ceea ce face toată viața. Dar psihologii au constatat o scădere importantă pentru motivația de a învăța între 10 -14 ani. De aceea adulții implicați în educarea unui copil (părinți, profesori) ar trebui să știe metodele prin care motivația este întreținută și cauzele pentru care ea se diminuează.

Cercetările psihologice ne spun că va evolua mult mai bine copilul mai puțin dotat ca IQ, dar mai motivat. Copilul dotat genetic cu IQ ridicat, dar slab motivat, va pierde din avantajul genetic. Preșcolarul motivat este cel care se încapățânează în rezolvarea situațiilor dificile. Tot el se implică în activități care îi vor stimula cogniția și inteligența. Preșcolarul avansat din punct de vedere cognitiv, nu este neapărat foarte motivat și nici foarte perseverent în ceea ce face.

Cum pot stimula adulții motivația și perseverența copiilor lor? Se consideră că motivația este intrinsecă, dar ea poate fi influențată de relația copil – părinte. Rolul părinților se modifică la fiecare vârstă.

Părinții care stimulează senzorial mai mult un bebeluș (atingeri, mângâieri etc.) vor observa că acesta devine mai perseverent în explorarea obiectelor.

- **La 6 luni** copilul cunoaște lumea prin contact vizual și tactil.
- **La 9 luni** descoperă că există relația cauză – efect, că, dacă face un anumit lucru, acesta are o consecință.

- **La 18 luni** încep să-și compare comportamentul cu cel care pare să fie standard acceptat. **În perioada** preșcolară alege deja activități care îl stimulează să gândească, nu le mai preferă pe cele care sunt ușor de îndeplinit.

Părinții și educatoarele care se opun tentativelor copiilor de a deveni independenți, vor provoca în scurt timp scăderea motivației acestora de a acționa.

Părinții și educatoarele care trasează prea multe indicații, vor obține niște buni executanți din copiii lor, dar aceștia vor fi inhibați să inițieze o acțiune.

La vârsta de 2 ani copilul începe să-și dezvolte conștiința de sine. Acest concept se referă la: cum se vede pe sine copilul, dacă alege să se implice într-o activitate, cum răspunde la provocări și la eșecul din diferite activități. Această percepție de sine a copilului de 2 ani este rudimentară, este la începutul evoluției ei și de aceea reacția mamei și a educatoarei este importantă.

Reacția negativă și critică față de acțiunile copilului stimulează sentimentul de **RUȘINE** al acestuia. Scade și tendința de a se implica în diferite activități, deci scade motivația. **Dacă reacția negativă a mamei, a educatoarei, se asociază și cu efecte negative** (se enervează, ridică tonul, are mimica și gesturile agresive), efectul asupra copilului este și mai grav. Copilul se va autoaprecia așa cum o face mama sau educatoarea: **NEGATIV**.

Reacția pozitivă a mamei și a educatoarei, cu mesaje de încurajare, are efect invers și motivația și perseverența copilului cresc.

Pentru a motiva preșcolarii spre învățare, educatoarea are la îndemână câteva strategii:

- Stabilirea regulilor grupei. Regulile trebuie comunicate clar, încă de la începutul anului școlar, ceea ce va duce la o responsabilizare a preșcolarilor.
- Personalizarea grupei. Se pot folosi diverse desene sau activități prin care se pot remarca preșcolarii grupei. Felul cum arată grupa este o întărire a imaginii de sine.
- Cunoașterea preșcolarilor reprezintă un important element în procesul de motivare al acestuia spre învățare. Atenția acordată de educatoare preșcolarului demonstrează respectul față de el, simplu fapt că-i memorează numele, că-i știe preferințele, îi dezvoltă preșcolarului încrederea în sine, îi întăresc sentimentele de siguranță și apreciere personală.
- Educatoarea poate deveni un exemplu de comportament pentru preșcolari. Urmând exemplul educatoarei, preșcolarii își pot modifica comportamentul.
- Stabilirea unei atmosfere pozitive, de empatie față de fiecare elev în parte.
- Rezolvarea situațiilor problemă în cel mai scurt timp.
- Recompensarea și întăririle pozitive față de orice comportament sau activitate demnă de luat în calcul a preșcolarului mărește stima de sine a acestuia și îl motivează să acționeze la fel și pe viitor. Cea mai eficientă metodă de a recompensa preșcolarii este lauda.

Deci să ne creștem copiii cu calm. Așa cum ne spune și Daniel Goleman în **“Inteligența emoțională”**, toate emoțiile sunt contagioase. Se transmit ușor în jurul nostru și ar trebui să știm să le controlăm pentru a nu face rău.

Psihologii au identificat de-a lungul timpului, două forme diferite de motivație: intrinsecă și extrinsecă. Motivația intrinsecă se referă la a realiza o acțiune sau activitate deoarece aceasta ne oferă o satisfacție (asa cum jocurile copiilor le ofera acestora bucurie). Motivația extrinsecă, pe de altă parte, se referă la a face ceva pentru un motiv extern persoanei, precum o recompensă, pentru a primi note mai mari, pentru a primi aprobarea părinților sau a profesorilor etc.

Copiii dominați de motivația extrinsecă sunt deseori motivați să învețe nu fiindcă le place sau se simt bine înțelegând lucruri noi, ci fiindcă obțin ceva de pe urma acestui proces. Cea mai utilă formă de motivație, cu efecte pe termen lung și care îl va ajuta mereu pe un copil, este motivația intrinsecă. Aceasta va exista în orice context și pe tot parcursul vieții, spre deosebire de motivația extrinsecă care atunci când nu exista „recompensă”, nici sarcina nu va mai fi îndeplinită fiindcă copilul nu se va mai simți motivat.

Obiective personale versus performanța. Când copiii pot să găsească un motiv personal pentru care să învețe un anumit lucru, va fi mult mai motivat. De aceea, părinții și profesorii își pot lăsa copiii să își aleagă singuri obiectivele de învățare. **Succese mici și repetate.** Când copiii trăiesc

încă de la începutul activității de învățare sentimentul de succes și au satisfacția de a fi înțeleși, sunt mult mai motivați să continue. De aceea, învățarea trebuie să înceapă întotdeauna cu informații ușor accesibile și simple, pe care copilul le poate urmări și asimila cu ușurință.

Incurajarea comportamentelor pozitive. Când un adult semnificativ din viața copilului apreciază și scoate în evidență frecvent comportamentele pozitive ale copilului, acesta va tinde să le repete. În primul rând, pentru că înțelege de ce sunt eficiente și în al doilea rând, pentru că va interioriza aceste comportamente. De aceea, este mai util să spunem copiilor “Este foarte bine că ai cautat informații din alte surse atunci când nu ai înțeles lecția.” decât să îi laudăm inteligența, pur și simplu.

Atunci când oferim **feedback pozitiv** unui copil, îl învățăm ce poate face mai bine data viitoare, fără a pune accentul doar pe greșeli. Acesta este cel mai eficient mod în care putem vorbi copiilor despre performanțele lor, indiferent de cât de scăzute ar fi acestea.

Motivația intrinsecă pentru o activitate nu rămâne tot timpul la același nivel, fiind deseori ridicată atunci când există un element de noutate, dar și când copilul se află într-o stare de echilibru emotional, este odihnit și nu are alte preocupări. În momentele în care motivația intrinsecă a copiilor este scăzută, intra în scenă **disciplina și perseverența**. Copiii au nevoie să învețe să depună efort chiar și atunci când nu sunt motivați să facă acest lucru, tocmai pentru a-și atinge un scop pe termen lung.

În copilăria preșcolară se dezvoltă motive de mândrie și autoafirmare... Punctul lor de plecare - apare la trecerea copilăriei timpurii și a vârstei preșcolare separându-se de ceilalți oameni, tratând un adult ca pe un model de comportament. Adulții nu numai că merg la muncă, se angajează în tipuri de muncă care sunt onorabile în ochii copilului și intră în diverse relații unul cu celălalt. Una dintre manifestările dorinței de autoafirmare este pretențiile copiilor de a juca rolurile principale în jocuri. Este semnificativ faptul că, de regulă copiilor, nu le place foarte mult să-și asume rolurile de copii. Rolul unui adult cu respect și autoritate este întotdeauna mult mai atractiv. La copiii preșcolari mai mici și mijlocii, autoafirmarea se regăsește și în faptul că aceștia își atribuie toate calitățile pozitive cunoscute de ei, fără să le pese de corespondența lor cu realitatea, își exagerează curajul, puterea etc. Întrebat dacă este puternic, copilul răspunde că, desigur, este puternic, pentru că poate ridica totul „chiar și un elefant”. Dorința de autoafirmare în anumite condiții poate duce la manifestări negative sub formă de capricii și încăpățănare. În timpul copilăriei preșcolare se formează noi motive, asociate cu complicarea activităților copiilor.

Acestea includ motive cognitive și competitive. Deja la trei sau patru ani, un copil îi poate bombarda literalmente pe alții cu întrebări: „Ce este asta?”, „Cum?”, „De ce?” etc. mai târziu întrebarea „De ce?” devine predominantă. De multe ori copiii nu numai că întreabă, dar încearcă să găsească singuri răspunsul, își folosesc mica experiență pentru a explica neînțeleșul și, uneori, efectuează un „experiment”. Este bine cunoscut modul în care copiilor le place să „visce” jucăriile, încercând să afle ce se află în interiorul lor. Un copil de trei până la patru ani nu își compară realizările cu realizările semenilor săi. Dorința de autoafirmare și dorința de a obține aprobarea adulților se exprimă în el în încercările de a face ceva mai bun decât alții, dar în simpla atribuire a calităților pozitive lui însuși sau în realizarea unor acțiuni care primesc o evaluare pozitivă de la un adult.

Așadar, preșcolarii mai tineri, cărora li s-a propus să joace un joc didactic și le-au explicat că, cel care va câștiga, va primi un asterisc drept recompensă, au preferat să efectueze toate acțiunile împreună, și nu pe rând (cum cer condițiile jocului), și ar putea să nu se abțină să solicite un coleg dacă știe răspunsul corect. În ceea ce privește asteriscul, fiecare copil a cerut-o, indiferent de rezultatul pe care l-a obținut. Desfășurarea de activități comune cu colegii, în special jocuri cu reguli, contribuie la faptul că pe baza dorinței de autoafirmare apare o nouă formă de motivație - dorința de a castiga, de a fi primul. Sunt unele jocuri de masă oferite copiilor de vârstă preșcolară medie și mai ales senior și majoritatea jocuri sportive asociate concurenței. Unele jocuri sunt numite direct: „Cine este mai agil?”, „Cine este mai rapid?”, „Cine este primul?” etc. preșcolarii mai mari introduc și motive competitive în activități care nu includ competiția în sine. Copiii își compară în mod constant succesele, le place să se laude, se confruntă cu greșeli și eșecuri.

Preșcolarii mai mici acționează în conformitate cu standardele morale doar în raport cu acei adulți sau copiii pentru care simt simpatie. Așadar, copilul împarte jucării, dulciuri cu un coleg pe care îl simpatizează. La vârsta preșcolară mai mare, comportamentul moral al copiilor începe să se răspândească la o gamă largă de persoane care nu au o legătură directă cu copilul.

BIBLIOGRAFIE :

1. Stoica, Marin – *Pedagogie și psihologie* – Editura Gheorghe Alexandru, 2001;
2. Prodan A. *Managementul de success. Motivație și comportament*. Iași: Editura Polirom 1999;
3. Neacșu, I. (1978), *Motivație și învățare*, E.D.P., București.

MECANISMELE DE APĂRARE, MOTIVAȚIA INTRINSECĂ ȘI EXTRINSECĂ ȘI METACOGNIȚIA CADRULUI DIDACTIC ȘI A ELEVULUI

Prof. dr. Luminița Pop,
Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganul” Reteag, BN

Personalitatea umană are diferite nivele care interacționează, astfel încât personalitatea elevului și a profesorului care stă în fața sa în ipostaza sa de adult care educă, care comunică conținuturi științifice și care formează competențe au componente cognitive, emoționale, biologice și comportamentale. În mod inevitabil atât profesorul, cât și elevul dezvoltă mecanisme de adaptare unul la altul, cât și la mediul complex dintr-o sală de clasă unde are loc în mod preponderent dialogul educațional. Importantă ni se pare legătura dintre *gânduri-emoții – comportamente* : cognitiv elevul poate gândi dacă reușește sau nu la un test dat , ceea ce atrage după sine emoții de stres sau de nervozitate, elevul dezvoltând comportamente de evadare din sarcină, de implicare în alte activități.¹ Aici intervine motivația , care se manifestă ca o focusare pe sarcină sau pe evadare , în funcție de nivelul ei de activare, dar și în funcție de experiențele plăcute sau neplăcute interiorizare după examenelor anterioare.

Remarcăm importanța calificativelor pozitive sau negative pe care elevul le primește din partea adulților din viața sa , dacă el aude mereu *nu ești bun de nimic, n-o să ajungi nimic în viață* atunci își va construi o bază a imaginii de sine bazată pe eșec, evadare din sarcină și motivație inexistentă. Tiparul defectuos de apreciere creează complexe de inferioritate , elevul nu posedă un coping mecanism pentru a le depăși în mod eficient, de cele mai multe ori se activează tiparul cognitiv *nu sunt bun de nimic, de aceea nici nu are rost să încerc fiindcă urmează un nou eșec*. Astfel conștientizarea de sine a elevului depinde de conștientizarea socială dată de către profesori , de respectul dobândit din partea lor. Mecanismele de apărare ale adolescenților funcționează ca și soluții tampon , ameliorează impactul adversităților și amenințărilor din mediu la adresa personalității lor în formare.

Motivația implică în mod inerent două aspecte evidente care se întrepătrund în realitatea vieții de zi cu zi și ale căror limite pot fi delimitate doar în mod teoretic între condiții interne și condiții externe. Este necesar să subliniem încă de la început faptul că toate predispozițiile interne înspre motivația de a începe și de a menține o stare de învățare sunt trecute prin filtrul celor externe. Și procesul este reciproc: factorul extern are efect declanșator numai în raport cu anumite trebuințe, dorințe și aspirații .²

Aplicând distincția între *motivație exterioară, extrinsecă – motivație interioară, intrinsecă* la domeniul educativ, putem afirma că elevul învață pentru a obține note bune, dorind astfel să producă satisfacție părinților. În acest caz este implicată motivația exterioară fiindcă motivele acțiunii sale de a învăța lecția despre radicali sunt exterioare sieși , energia care îi susține activitatea este dorința de a-și mulțumi părinții și de a-i face pe aceștia fericiți. Respectul față de familie reprezintă pentru elev recompensa exterioară, dar în acest caz vorbim despre o motivație de nivel inferior, care trebuie să fie completată de cea intrinsecă dacă elevul în cauză dorește să obține rezultate bune pe termen lung, Dorința de a-și mulțumi părinții poate că este suficientă în ciclul gimnazial al studiilor sale , dar în mod cert se va dovedi incompletă pe măsură ce elevul se va maturiza și își va continua traseul său educativ. Intervine astfel motivația intrinsecă , unica care nu cunoaște saturație, fiindcă elevul va dori să învețe fiindcă este pasionat de studiul limbilor străine sau de a deveni un mecanic priceput, investind timp, energie, resurse pentru a -și îmbunătăți performanțele în domeniul ales ca fiind cel

¹ Cfr Adriana Băban(coordonator) *Consiliere educațională , cap 5 Personalitatea copilului și adolescentului*, Cluj-Napoca, 2001, pag 52 și următoarele

² Cfr. I Radu(coordonator) , *Introducere în psihologia contemporană*, editura Sincron, 1991, pag 219 și următoarele

preferat.

Se creează astfel o legătură dintre *cogniție, motivație și afectivitate*, legătură numită în lucrările de psihologie a educației ca fiind *metacogniția*. Focalizările centrate în acest nou concept vizează gândirea asupra modului de a gândi, gândirea de spre propriile procese cognitive, conștientizarea propriei cunoașteri. Specialistul Ioan Neacșu deosebește între trei semnificații ale metacogniției: cunoașterea; controlul, reglarea și gestionarea scopurilor și în ultimul rând reexaminarea conduitei școlare.³ *Cunoașterea* implică strategii și factori efectivi, persoane cunoscătoare, sarcini de lucru și strategii de lucru. Strategiile metacognitive înseamnă a ști unde, când, cum și de ce ele sunt utilizate de către elevi în procesul de învățare. De exemplu care este strategia elevului X de a învăța algoritmul de rezolvare a unei ecuații de gradul I, și cum el devine capabil să recunoască și să aplice de fiecare dată algoritmul pentru a rezolva ecuații care sunt diferite și care implică diverse grade de dificultate.

Componenta a doua a metacogniției presupune *un control și o gestionare a scopurilor și a activităților* prin identificarea obiectivelor și a sarcinilor de învățare; alocarea rațională de resurse pentru realizarea obiectivelor; planificarea și organizarea pașilor ce trebuie făcuți pentru finalizarea sarcinilor de învățare; și nu în ultimul rând predicția rezultatului final și a impactului acestuia asupra motivației și satisfacției elevului. Elevul care a dobândit și poate apoi aplica strategii rezolutive pentru ecuațiile de gradul I va fi motivat după ce va lua o notă bună la un test de matematică, nota sa fiind confirmarea externă de care are nevoie pentru a-și confirma sieși că își gestionează eficient activitățile ce vizează competența logico-matematică.

Ultima componentă a metacogniției este *reexaminarea conduitei școlare*, și ea se realizează prin focalizarea pe ajustarea fluxurilor informațional-educative, având un conținut perceptiv, atențional, mnezic, sau reglare prin feedback pozitiv sau negativ. Dacă elevul va lua o notă nesatisfăcătoare la testul dat, acesta va se va constitui într-un semnal de alarmă pentru el și pentru familia sa, fiind căutate mecanisme de reajustare a motivației elevului pentru disciplina matematică. Să nu uităm că mulți părinți învinovătesc profesorul care nu a știut să comunice în modul cel mai accesibil, distractiv și pe înțelesul elevilor conținuturi aride, dar atât de necesare, mai ales pentru examenele de sfârșit de ciclu. De aceea din punct de vedere psihoeducational, este important să identificăm relațiile de implicare și de valorizare a componentelor metacogniției și inteligenței, între motivație, afectivitate, stil de învățare și stil de instruire.

Concluzionăm prin a sublinia *importanța stării de bine* din sălile de clasă, spațiu în care fiecare elev să se simtă acceptat și susținut, indiferent de rezultatul la testul dat, sau de capacitatea sa de a înțelege sau nu ecuațiile de gradul I. În caz contrar, adolescenții vor dezvolta o afectivitate negativă ce se va manifesta prin anxietate, depresie, iritabilitate și sentimente de neajutorare. Nici o *motivație intrinsecă* nu poate fi suficient de puternică pentru a contrabalansa atacul continuu asupra personalității în formare. Și nici o metacogniție nu poate oferi soluții raționale, cognitive stării conflictive din interiorul și din exteriorul elevului. Datoria profesorului este de a determina și de a activa potențialul fiecărui elev, de a crea un cadru în care să se dezvolte, construindu-și o imagine de sine pozitivă, demonstrând o motivație activă de a se implica în propria sa dezvoltare. Motivație care să-l ajute să se adapteze la cerințe de viață tot mai complicate pe măsură ce se maturizează și se transformă într-un adult responsabil.

Bibliografie consultată:

- Adriana Băban (coordonator) *Consiliere educațională*, Cluj- Napoca, 2001
- I. Radu (coordonator), *Introducere în psihologia contemporană*, editura Sincron, 1991,
- Ioan Neacșu, *Introducere în psihologia educației și a dezvoltării*, editura Polirom, București, 2010.

³ Cfr Ioan Neacșu, *Introducere în psihologia educației și a dezvoltării*, editura Polirom, București, 2010, pag 108 și următoarele

LEGĂTURA FAMILIE-ȘCOALĂ, FACTOR MOTIVANT ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

Prof. Mihaela Retegan
Lic. Tehnologic. „Ion Căian Românul”, Căianu Mic

„Într-un petic de grădină arunci sămânța plantei și te interesezi de florile ce ies. Și să rămâi rece la înflorirea sufletească a elevilor tăi?” (Titu Maiorescu)

Într-adevăr, nu putem rămâne nepăsători față de formarea elevilor noștri, de educarea lor, de devenirea lor ca om, ci este necesar să te implici, deoarece, după cum spunea Dottrens, atunci când alcătuia jurământul dascălului, „...după partea ce-mi cuvine, sunt răspunzător de destinul lui...”

Omul, pe toate treptele vârstei sale, dar mai ales la vârsta tânără, când este în curs de formare, a avut și are nevoie de educație. Aceasta este o trebuință ce se impune a fi satisfăcută fără nicio amânare, în raport cu vârsta și particularitățile fizice și psihice ale educatului. Rolul conducător în procesul de educație îl are, fără îndoială, școala, pentru că dispune de personal calificat în acest scop, de resurse materiale, procedurale etc.. Școala este instituția care organizează experiențe de învățare. Ea urmărește formarea unor competențe, atingând obiective, cu ajutorul unor metode și mijloace didactice. Școala informează și formează elevii, ținând cont de anumite principii, având anumite obiective de îndeplinit, dar și posibilitatea de a evalua măsura în care aceste obiective au fost atinse. Menirea școlii nu este numai aceea de a înzestra elevii cu un bagaj cât mai mare de cunoștințe, ci și de a forma acștora calitatea de om cu toate atributele necesare.

Cel mai important colaborator al școlii este familia, care trebuie să o secundeze de aproape și sincer. Ca prim factor educativ, familia oferă copilului aproximativ 90% din cunoștințele uzuale (despre plante, animale, ocupațiile oamenilor, obiecte casnice). Tot în familie se formează primele deprinderi de comportament: respectul, cinstea, decența în vorbire și în atitudine. Părinții iau cunoștință de cerințele școlii față de copii prin diverse modalități: la ședințele organizate cu părinții, în cadrul orelor deschise la care pot participa și părinții, în discuțiile ocazionale cu profesorii. În general, nu se întâmpină dificultăți în această privință. Legătura familie-școală, respectiv părinți-dascăli influențează într-o măsură foarte mare reușita activității instructiv-educative. Cu cât această relație este mai apropiată, mai sinceră, bazată pe încredere, înțelegere și respect reciproc, cu atât atmosfera din sala de clasă va fi mai propice actului instructiv-educativ. Modelul moral-civic propus de școală (comportament civilizat, bazat pe corectitudine și cinste) găsește un răspuns pozitiv în familiile unde aceste valori sunt puse la loc de cinste. În acest sens, Kant spunea că „Părinții care au primit ei înșiși o educație sunt deja niște modele după care se îndreaptă copiii”.

Problemele, neînțelegerile apar atunci când părinții adoptă o atitudine nepotrivită față de dascăl, față de sarcinile trasate la școală, atât în ceea ce privește instrucția, cât și educația. Dacă părintele critică în casă dascălul sau discută negativ la adresa lui în prezența copilului, atunci și acesta va avea o atitudine asemănătoare față de profesorul său, față de sarcinile date de acesta. În acest fel, părinții creează mari dificultăți copiilor, deoarece aceștia nu mai știu ce atitudine să adopte, de sfatul cui să asculte, aceștia putând ajunge cu probleme de comportare sau să adopte un comportament duplicitar, pervertindu-le caracterul. Iată de ce este necesar ca părinții și educatorii să facă front educativ comun.

O comunicare optimă dascăl-familie are rolul de a acționa în mod pozitiv asupra copilului, asupra activității lui școlare și de a-i stopa atitudinile și comportamentele care nu sunt corespunzătoare.

O modalitate firească și reală a colaborării dintre familie și școală este înfăptuită prin controlul zilnic al copiilor de către părinți. În școală, acest control este realizat zilnic, la fiecare disciplină, existând, deci, o preocupare constantă și sistematică pentru această problemă la fiecare profesor.

Acasă, unii părinți consideră că aceasta este o problemă care ține exclusiv de școală, alții găsesc scuze că nu o fac, afirmând că fie nu au competența necesară, fie că nu au timp. Părinții au datoria să-și controleze copiii nu numai asupra modului în care își îndeplinesc obligațiile școlare, ci și asupra relațiilor pe care le au în afara școlii, deoarece acestea pot avea un rol pozitiv sau, dimpotrivă, unul negativ asupra copiilor. Pentru ca părinții să aibă un control cât mai bun asupra copiilor, este nevoie de comunicare. Comunicarea se referă, în primul rând, la planul verbal și trebuie să fie satisfăcătoare, să nu fie dificultăți în transmiterea informației, să fie clară, onestă, directă, fără a exista nicio prejudecată în transmiterea oricărui mesaj. Chiar dacă unii autori sunt de părere că „trebuie să-i sărutăm pe copiii noștri doar când dorm”, totuși trebuie să ne arătăm sentimentele față de aceștia.

Există cinci moduri de comunicare a sentimentelor, indicate de Virginia Satir:

1. cel care face compromisuri, fiind de acord cu tot ceea ce spune o persoană, indiferent de situația dată, având deci, o atitudine pasivă, indiferentă;

2. cel care învinovățește, critică și se postează într-un statut de superioritate, deci cel cu o atitudine agresivă;

3. cel care raționează, calculează, negând sentimentele;

4. cel care distrage atenția de la probleme, ignoră conținutul de sentimente prin raportarea la lucruri irelevante;

5. cel care împarte dreptate cu privire la sentimentele și cuvintele privind problema dată și ale cărui sentimente și comunicare neverbală sunt consistente.

Atât în viața de familie, cât și în activitatea didactică, este important să existe o comunicare deschisă, onestă, directă, prin care să se poată rezolva anumite situații problematice care pot să apară. Astfel procedând, cei din jur vor ști care sunt așteptările celorlalți, vor ști cum să interacționeze unul cu altul.

Henry Ford arăta că „... secretul succesului constă în facultatea de a te situa în locul altuia și de a considera lucrurile din punctul lui de vedere deopotrivă al tău”. Dacă vom proceda astfel, dacă vom empatiza unul cu altul, vom putea stabili anumite relații din care să reiasă respectul reciproc, neîncălcarea drepturilor celorlalți, responsabilitatea față de sine și de ceilalți.

Roadele educației sunt mai bogate când între cei doi factori, familie și școală, există unitate, deoarece ea potențează forțele educative, pe când lipsa de unitate le diminuează. Sprijinindu-ne reciproc, dascăli și părinți, și adoptând atitudini care să ne unească, vom reuși să creștem din copiii de azi, oamenii de mâine, care nu pot fi decât așa cum îi creștem noi.

BIBLIOGRAFIE:

1. Băban, Adriana-coordonator, „Consiliere educațională”, Ghid metodologic pentru orele de consiliere și dirigenție, Cluj-Napoca, 2001;
2. Drăgan, Ion, „Educația noastră cea de toate zilele”, Ed. Eurobit, Timișoara, 1992;
3. Dolean, Ioan, „Meseria de părinte”, Ed. Aramis, București, 2002.

DRUMUL CĂTRE O ȘCOALĂ DE CALITATE CARE OFERĂ OBTINEREA PERFORMANȚEI

Profesor învățământ preșcolar, Eugenia Lavinia Roman
Școala Gimnazială „Grigore Silași” structura
Grădinița cu Program Prelungit „Albă ca Zăpada” Beclean

Pentru a defini o școală de calitate trebuie să parcurgem totul: climatul școlar, mediul fizic, curriculum-ul, relațiile dintre profesori, elevi și comunitate. Indicatori ai școlii de calitate apar în fiecare lecție, material auxiliar, activitate metodică, întâlnire cu părinții, aspect al unei recreații, discuție în cancelarie între cadrele didactice, întâlnire între director și autoritățile locale; pot fi observați în procesul de organizare a unui consiliu profesoral sau în orice discuție informală între profesori și elevi pe holurile școlii. O „școală de calitate” vizează un ansamblu de factori, nu doar o lecție, un program, o clasă sau un profesor.

Am încercat abordarea calității în educație pornind de la implementarea cercului calității la nivelul procesului didactic, ca primă verigă de asigurare a acesteia, dar calitatea procesului didactic este doar o verigă prin care asigurăm calitatea educației. Modul în care aceasta se integrează în oferta educațională a școlii reprezintă cheia succesului. Cum parcurg drumul către o școală de calitate care îmi oferă obținerea performanței? Un răspuns simplu ar fi: planific, implementez, evaluez și revizuiesc, îmbunătățesc. Parcurgând cercul calității, avem în vedere permanent îmbunătățirea situației și asigurarea succesului școlar pentru fiecare elev.

Edward Deming a introdus noțiunea de „ciclu de proiectare al produsului” (product design cycle) diferit de managementul procesului – cunoscut mai târziu sub denumirea de ciclu de tip PDCA (proiectează – realizează – verifică - acționează), circuit care reluat permanent asigură îmbunătățirea calității și obținerea de performanță..

Planificarea - „*plan*”: reprezintă unul din procesele de bază, deoarece prin intermediul acestei etape se determină obiectivele și drumul care trebuie urmat pentru a le atinge. Planificarea constituie o autentică hartă de care depind cele două procese ulterioare și trebuie să fie strâns legată de obiectivul calității. Planificarea este o activitate orientată spre viitor și reprezintă procesul de stabilire a obiectivelor și a ceea ce trebuie făcut pentru a atinge aceste obiective. Prin urmare, cu cât obiectivele stabilite sunt mai clare (SMART - *Specific*: să se refere la activitatea pentru care obiectivele se constituie ca ținte; *Măsurabile*: să existe posibilitatea măsurării realizării lor prin indicatori și instrumente de evaluare cantitativă și calitativă; *Accesibile*: să poată fi atinse cu resursele avute la dispoziție (inclusiv resursa „timp”); *Relevante*: să aibă semnificație pentru domeniul la care se referă obiectivul – inclusiv politicile, strategiile, contextul în care funcționează unitatea de învățământ; încadrate într-o perioadă clară de *Timp*: să facă referire la un anumit interval de timp, bine precizat, pentru activitățile necesare atingerii obiectivului.), cu atât distanța dintre planificare și reușită este mai mică.

În etapa de planificare e nevoie de *inspirație* pentru a defini obiectivele în raport cu cele propuse la nivel instituțional, stabilite ca urmare a aplicării de instrumente și de analize realizate pe baza dovezilor strânse și care răspund la întrebările: Cât de buni suntem ?, De unde știm cât de buni suntem ?, Ce vom face în continuare pentru a deveni și mai buni ?

Acțiunea – „*Do*”: implementare, punerea în aplicare, realizarea activității proiectate. Această etapă necesită *mobilizare* din partea celor care trebuie să realizeze cele proiectate în etapa anterioară. Esențial este ca în această etapă să existe *monitorizarea* derulării etapelor în scopul depășirii obstacolelor apărute, care ar putea împiedica derularea în bune condiții a etapelor proiectate și nerealizarea indicatorilor propuși în etapa de proiectare.

Verificarea - „*Check*”: verificarea, evaluarea rezultatelor obținute, raportându-le la indicatorii propuși, la obiectivele stabilite în etapa de proiectare este realizată totodată valorizând persoanele

implicate care au avut un comportament adecvat pe parcurgerea derulării activității. Acest aspect este foarte important întrucât are rol de motivare și duce la dezvoltarea personală a celui în cauză. Etapa de verificare presupune culegerea de informații prin observare directă, interviu individual și/sau de grup, chestionare, ancheta, feed-back de la beneficiari, identificându-se punctele slabe și măsurile de îmbunătățire necesare în etapa următoare.

Acțiunea corectivă - „Act”: îmbunătățirea reprezintă motorul întregii activități întrucât stabilește pe baza experienței anterioare punctele slabe și măsurile de îmbunătățire. Identificarea cu exactitate a acestora creează posibilitatea stabilirii măsurilor de îmbunătățire adecvate ameliorării situației, în așa fel încât următorul ciclu al calității să se bazeze pe acestea și să nu înregistreze din nou aceleași rezultate, ci unele îmbunătățite. De aceea este etapa în care este nevoie de reflecție, de analiza efectelor și identificarea cauzelor în scopul nerepetării aceluiași greșeli și a stabilirii direcției corecte obținerii unor rezultate mai bune.

Aspecte care trebuie avute în vedere pentru elaborarea unui plan de acțiune:

- Care este obiectivul principal/rezultatul urmărit? (Care va fi schimbarea observabilă după implementarea planului? Care vor fi evidențele că obiectivul propus a fost atins?)
- Care sunt activitățile necesare pentru atingerea obiectivului/rezultatului? (ex.: Ce voi face eu, ca profesor, diferit față de ceea ce făceam pentru a avea un impact real asupra elevilor?) De ce sprijin/resurse am nevoie? (Ce anume? Când? De la cine? Din ce sursă?)
- Care este termenul pentru atingerea obiectivului, obținerea rezultatului? (Mai precis: când voi implementa acțiunile și când voi obține rezultatul dorit?)
- Când va avea loc o evaluare de etapă? (Când planific o activitate de auto-evaluare și/sau o discuție cu un observator extern? De ce dovezi/evidențe voi avea nevoie pentru susținerea acestei evaluări?)

Dintre toate resursele de care dispune învățământul românesc pe viitor, cele mai valoroase sunt calitatea oamenilor, respectul lor pentru valoarea educației și dorința de autodepășire de perfecționare a acestora.

Bibliografie:

1. Dogaru, M. (2011). *Calitate în educație*. Modulul 6. București: Millnium Design Group.
2. Iosifescu, Ș. (coord.), (2005). *Managementul și cultura calității la nivelul unității școlare*. București: Institutul de Științe ale Educației.

Resurse online:

1. <http://euromentor.ucdc.ro/vol2nr1martie2011/eur-ro/politici-in-domeniul-calitatii-educatiei-cezar-mil.pdf> (consultat în octombrie 2014)

ROLUL FAMILIEI ÎN EDUCAȚIA COPILULUI

Prof. învă. preșcolar: Andrea Runcan
Grădinița Program Normal Uriu, B-N

Între factorii educativi, familia a fost și este considerat factor prioritar și primordial deoarece în ordinea firească a lucrurilor educația începe din familie, motiv care l-a determinat pe Louise să afirme că „în familie și pe genunchii mamei se formează ceea ce este mai valoros pe lume, omul de caracter”, citatul pune în evidență dimensiunea morală a educației din familie, dar într-un anumit fel și într-o anumită măsură, familia își aduce contribuția în toate sectoarele educației, aici copilul făcându-și ucenicia pentru viața, cea morală rămânând însă esențială prin substanța pe care i-o imprimă familia.

Ponderea familiei ca factor educațional este cu atât mai mare cu cât copilul este mai mic, acesta scăzând odată cu înaintarea copilului pe treptele superioare ale ontogenezei.

Una din trăsăturile specifice ale educației în familie este afectivitatea sporită. Fără îndoială că orice educator trebuie să imprime activității sale educaționale și o tentă afectivă, când este vorba de părinți această temă este mult mai pronunțată, chiar și atunci când din prudență aceștia nu o afișează, copilul însă o simte iar acesta îi conferă un sentiment de securitate. Importanța acestui climat afectiv se poate vedea mai ales la copiii care sunt crescuți de la o vârstă fragedă în orfelinat și case de copii. Ei sunt mai rigizi, mai suspicioși și mai duri în relațiile cu semenii, după ce ajung la maturitate.

De obicei nucleul familiei îl formează părinții și copiii. Sunt situații în care la acest nucleu se mai adaugă bunicii, iar în unele cazuri și rudele apropiate (unchi, mătuși) se implică sau sunt implicate în activitatea educativă.

Cunoașterea de către educatori a structurii familiei copiilor are o mare importanță, căci fiecare structură crează un climat educativ specific.

În familii formate din părinți și copii, mama este cea care începe educația în primul an de viață având un rol predominant nu numai în hrănirea copilului, cum exagerat se accentuează, ci în realizarea și a celorlalte dimensiuni ale educației, între care căldura afectivă, formarea deprinderilor elementare ocupă primul loc. Firesc am zice ca mama să ocupe locul preponderent în educația copilului măcar în primii trei ani de viață.

Odată cu înaintarea copilului pe treptele superioare ontogenetice, tatăl preia atribuțiile educative într-o măsură tot mai mare. De fapt această defalcare a atribuțiilor este relativ, căci și sinusul copilului își spune cuvântul în exercitarea influențelor educative, fetele rămânând pe seama mamelor, iar băieții intrând în aria de influență a tatilor.

Prezența bunicii în familie ar trebui să exercite influențe benefice în educație. Și așa se întâmplă în acele familii în care bunicii își înțeleg corect rolul de colaboratori ai părinților în activitatea educativă.

Când însă bunicii fac exces considerându-se în continuare părinții tuturor și tratându-și în continuare copiii, pe tatăl, pe mama copiilor, influența bunicii devine dăunătoare prin aceea că știrbesc autoritatea părinților, atât de necesară în procesul educației.

Și mai grave sunt acele situații în care rudele apropiate dau sfaturi, îndrumări și directive în educație din familie motivându-și acest amestec prin eventualul ajutor material pe care l-au acordat părinților.

Fără îndoială că structura familiei exercită și-un anumit climat educativ. Dar în afară de acest element de structură, climatul educativ este influențat și de o anumită neutralitate a părinților cu privire la acest climat, generator al unor relații specifice. Am subliniat în rândurile de mai sus necesitatea și utilitatea climatului afectiv din familie. În unele familii însă acesta se manifesta într-un mod exagerat în sensul copleșirii copiilor cu afectivitate prin supraprotecție. De obicei acest climat este determinat de mama, dar nu sunt puține cazurile în care și tatăl cade în acest păcat educativ. El

este dăunător prin consecințele care apar în comportamentul copilului în relații cu alți copii și chiar cu educatorii. Copilul crescut într-un asemenea mediu este egoist și înfumurat și stabilește cu greu relații de prietenie. În activitatea de educare nu este capabil de eforturi, fiind în urmă cu temele și cu studiul. În viață și activitatea profesională se manifestă ca un neajutorat având mereu nevoie de sprijinul cuiva. La polul opus se află familiile în care climatul educativ este exagerat de autoritar. Dacă în climatul exagerat afectiv tonul este dat de obicei de mama, în climatul autoritar autorul este tatăl. Fără îndoială că orice colectiv și familie este un colectiv pe care sociologii îl numesc colectivul primar, are nevoie de norme și reguli pentru ași desfășura normal viața și activitatea, precum și de-o anumită autoritate întruchipată, de obicei în persoana „șefului familiei”-tata.

Dar autoritatea trebuie manifestată cu calm și cu măsura, exagerările fiind dăunătoare. În unele familii venirea tatălui de la serviciu este așteptată cu teamă de toți membrii familiei.

Asadar părinții, trebuie să fie mai exigenți cu copilul comod și cu cel îndrăzneț și mai indulgenți cu copilul harnic, timid și cu cel mai puțin dotat.

În demersul nostru am formulat mereu la plural „copiii” însă familiile au copii, sunt familii în care copilul este unic. În aceste situații apar dificultăți și greșeli în educație. De obicei în asemenea familii se creează un climat de supraprotecție, de satisfacerea tuturor dorințelor sale, creându-se astfel condițiile formării la aceștia a unor trăsături negative de caracter ca egoismul și înfumurarea. În familiile cu mulți copii se pune problema repartizării echitabile a dragostei și a exigențelor, astfel că nici unul dintre copii să nu trăiască sentimental priorității sau al marginalității. Copiii trebuie învățați să se iubească și să se respecte între ei. Autoritatea celor mari asupra celor mici trebuie sprijinită, dar în același timp trebuie ponderată tendința despotică când aceasta se manifestă. Nu trebuie promovate simpatii și priorități sau antipatii și marginalizări, în funcție de sexul copiilor.

În scopul formării personalității copilului și găsirii celor mai bune metode de educație s-au organizat consfătuiri, dezbateri, întâlniri cu specialiști, medici, psihologi, pedagogi, asistenți sociali, profesori, părinți. În urma dezbaterilor s-au stabilit 10 reguli pe care trebuie să le aibă în atenție, deopotrivă, părinții și educatoarele în vederea educării copiilor:

1. Să -ți iubești copilul.
2. Să-ți protejezi copilul.
3. Să fii un bun exemplu pentru copilul tău.
4. Să te joci cu copilul tău.
5. Să lucrezi cu copilul tău.
6. Să lași copilul să dobândească singur experiențe de viață, chiar dacă suferă.
7. Să-i arăți copilului posibilitățile și limitele libertății umane.
8. Să-l înveți să fie ascultător.
9. Să aștepți de la copil numai aprecierile pe care le poate da, conform gradului de maturitate și propriei experiențe.
10. Să-i oferi copilului trăiri cu valoare de amintire (călătorii, excursii).

Așa cum bazinul se umple cu apă, focul se aprinde cu foc, și sufletul omului se modelează datorită sufletului unui alt om.

Bibliografie:

- 1) Ciofu Carmen, Interacțiunea părinți-copii, Editura Medicală Amaltea, 1998;
- 2) Vrăsmaș Ecaterina Adina, Consilierea și educația părinților, Editura Aramis, București, 2002.

MOTIVAȚIA CADRULUI DIDACTIC ȘI A ELEVULUI- DUBLU IMPACT PENTRU EDUCAȚIE

Profesor învățământ primar, Eva Simon
Școala Gimnazială „Grigore Silași” Beclean, B-N

Conceptul de motivație reprezintă totalitatea mobilurilor interne ale conduitei. Acestea pot să apară sub o formă conștientă sau una neconștientizată, pot fi înnăscute sau dobândite pe parcursul vieții și se regăsesc atât la nivelul trebuințelor fiziologice, cât și la nivelul unor idealuri abstracte. (Opre, 2017) Comportamentele umane sunt modelate mereu de factorii motivaționali, chiar dacă nu suntem mereu conștienți de aceștia. Motivele nu numai că ne declanșează activitatea, acestea susțin și orientează comportamentele umane. În psihologia modernă vorbim despre vectorul motiv-scop, situând comportamentele umane, chiar și cele intelectuale, în contextul vieții reale. (Opre, 2017) Astfel putem vorbi despre motivație ca declanșator al unor acțiuni, iar despre scop ca fiind punctul final, obiectivul de atins. Motivul devine evident atunci când avem stabilit scopul final, fiind astfel conturat caracterul vectorial al motivației. Este important să ținem cont de faptul că motivația socială și psihologică creează de regulă un labirint complicat, având rol esențial în reglarea comportamentelor individului și în atingerea succesului.

Atunci când vorbim despre motivație în general sau în context educațional, indiferent că este vorba de motivația cadrului didactic sau a elevului, știm că poate fi observată în funcție de direcția, intensitatea și persistența acesteia. Dimensiunea direcției ne arată modul în care elevul sau cadrul didactic abordează o sarcină dată, indiferent dacă vorbim despre o sarcină abstractă sau una specifică. Dimensiunea intensității studiază nivelul efortului depus de către cadrul didactic sau elev pentru atingerea scopului, în timp ce dimensiunea persistenței ne arată durata actului motivațional. (Șișianu, 2011)

De regulă, comportamentul individului este plurimotivat, iar cea mai cunoscută distincție fiind cea a motivației primare și motivației secundare. O clasificare care face diferență în primul rând între trebuințele biologice, care sunt înnăscute, acestea fiind nevoia de hrană sau odihnă, nevoia de afiliere, afecțiune și securitate și trebuințele secundare, cunoscute ca nevoia de aprobare socială, succes, comunicare, autorealizare sau autodepășirea. (Opre, 2017) Toate acestea fiind influențate și de spațiul cultural și social al individului, în cazul nostru al elevului și al profesorului.

Allport susține că motivația secundară derivă din motivația primară. De exemplu la început elevul învață pentru o recompensă externă, cum sunt laudele părinților sau notele bune, iar pe parcursul studiului sau a anilor de studiu acesta poate găsi în materia studiată o sursă de plăcere, fiind absorbit de informații. La fel cum profesorul poate fi motivat la început de o carieră promițătoare sau de locul de muncă, ajungând cu timpul să își exercite profesia cu bucurie și devotament, de dragul copiilor și a învățaturii. Exemplele arătând cum poate deveni o activitate manifestată pentru atingerea unui scop, în final o activitate motivațională. (Opre, 2017)

Atunci când vorbim despre motivație și sursele acesteia, putem face distincție între motivația intrinsecă și cea extrinsecă. Motivația extrinsecă își are sursa în afara acțiunii. Atunci când elevul învață pentru note bune și pentru bucuria părintelui, rămâne motivat de respectul pentru părinte, aprobarea socială sau momentele de succes. Recompensa pentru desfășurarea acțiunii de învățare fiind una exterioară acțiunii (învățării). (Opre, 2017) Motivația intrinsecă nu depinde de recompensele exterioare, recompensa fiind chiar activitatea sau terminarea cu succes a acesteia. Atunci când un profesor este pasionat de disciplina predată sau de actul predării în sine investește multă muncă și energie constantă pentru satisfacția oferită de activitatea de predare în sine. Dacă individul se ocupă de ceva ceea ce îi place foarte mult limita efortului acestuia este situată extrem de sus.

În viața de zi cu zi cele două categorii de motivație apar interdependent. În cazul elevilor de

exemplu putem observa o dinamică între motivația extrinsecă inițială, care este de multe ori urmată de cea intrinsecă specifică, cunoscută și sub numele de motivație cognitivă sau epistemică. (Opre, 2017) Consider că este important să vorbim despre motivația cognitivă în context educațional, deoarece într-o primă etapă a procesului de învățare (atât în cazul profesorului, cât și în cazul elevului) apare sub forma curiozității. Curiozitatea este de două feluri, perceptivă și epistemică. Acest al doilea tip de curiozitate este născut ca dorință de a ști, de a cunoaște, și este specifică omului. (Opre, 2017)

În contextual abordării motivației este esențial să facem referire la piramida motivației schițată de A. Maslow. Maslow vorbește despre motivație în contextual satisfacerii nevoilor individului într-o ordine ierarhică. Iar pentru a ajunge la un nivel motivațional ridicat, e nevoie să fie satisfăcute nevoile în ordina ierarhică. (Opre, 2017)

La baza acestei piramide se află trebuințele fiziologice a individului. Trebuința de hrană, odihnă, adăpost și siguranță sunt câteva exemple, care oferă baza motivației pentru învățare și predare, atât a elevilor, cât și a cadrelor didactice. Odată satisfăcute, aceste trebuințe au rolul de a oferi o bază de siguranță pentru nașterea motivației, nevoilor supraordonate acestora. Pe această bază se construiesc mai departe motivația legată de siguranță (tot ce ține de condițiile optime de muncă și de viață), motivația socială (apare sub forma apartenenței la grup), motivații referitoare la eu (cum sunt aprobarea socială, nevoia de apreciere și statut), motivația de autorealizare, motivația cognitivă, motivația estetică și motivația de concordanță între simțire, cunoaștere și acțiune. Pentru o bună funcționare a sistemului educațional și pentru atingerea potențialului maxim al cadrelor didactice, respectiv al elevilor, în context educațional, este nevoie de îndeplinirea acestor nevoi esențiale, aflate într-o ordine ierarhică. Altfel spus, nu ne putem aștepta la rezultate foarte bune pe plan școlar, până nu avem siguranța îndeplinirii nevoilor fiziologice de hrană, odihnă, condiții optime de predare și învățare (la școală și acasă), nevoilor de siguranță emoțională și fizică (acasă și la școală), atât pentru profesori, cât și pentru elevi. (Opre, 2017)

Atunci când vorbim despre motivație în context educațional, urmărim și traiectoria performanței, iar pentru aceasta este necesar să facem distincție între aspirație și expectanțe. Nivelul de aspirație fiind rezultatul spre care elevul și profesorul tind și își propun să îl obțină, pe când nivelul de expectanță este definit ca țelul estimat ca fiind atins. Acestea stau în legătură cu nivelul de autoapreciere și încredere în sine, care la rândul lor influențează performanțele școlarului și performanțele educatorilor. (Mih, 2010)

Dacă am amintit legătura dintre performanță și motivație, este important să înțelegem modul în care cele două concepte interacționează. Elevul învață cu un anumit grad de motivare pentru a primi o notă sau pentru a excela, a primi laude sau a-și depăși propriile limite, dar poate învăța și din teama pentru eșec sau evitarea corigenței. Este important să înțelegem cum apare nivelul de optim motivațional în acest context al învățării și cum poate supramotivarea să aducă efecte negative. Randamentul crește în paralel cu nivelul motivației până la un punct (numit punctul critic), apoi motivarea excesivă duce la un declin în performanță. (Mih, 2010)

Un alt factor al motivației elevului sau a profesorului este o doză potrivită de anxietate. Aceasta duce la activare și acțiune, până la un anumit punct critic, anxietatea poate avea efect de automotivare. Dar la fel ca în cazul nivelului optim de motivare, se poate naște o supramotivare care să nu fie în ajutorul elevului sau a profesorului, atunci când are efect de blocaj asupra comportamentelor sau cognițiilor individului. (Mih, 2010)

Am văzut și în exemplele anterioare cum motivația umană conține elemente pe care le regăsim și în motivația profesorului și a elevului pentru învățare și predare. Motivația în actul educațional este un element esențial, acesta în cazul elevilor de exemplu apare ca factor ce direcționează spre studiu, apoi devine mijloc de implicare în studiu și la final apare sub forma rezultatelor actului educațional, acestea devenind la rândul lor noi surse pentru motivație. La fel se întâmplă și în procesul de predare a profesorului, în exercitarea profesiei acestuia. În timp ce, după cum am văzut și mai sus atât motivația pentru învățare cât și motivația pentru predare au o dinamică aparte. Motivația reprezentând și un factor în predare și învățare, dar și o cauză a acestor comportamente, fiind foarte important ca profesorii să cunoască componenta motivațională

pentru studiu în cazul elevilor. (Șișianu, 2011)

Motivele pentru care elevii învață sunt multiple. Interesul, pasiunea, dorința de afirmare, o carieră mult dorită sunt doar unele din acestea, și desigur tipul de motivație se schimbă și este strâns legată și de nivelul de dezvoltare sau vârsta copilului.

Când vorbim de reușită școlară, automat vorbim și despre autoreglare în învățare. Învățarea autoreglată fiind construită pe trei piloni de susținere: factorii personali (care includ motivația), comportamentali și cei de context. În contextul învățării autoreglate trebuie să avem în vedere faptul că este un proces activ, care este în strânsă legătură cu motivația elevului. Iar determinarea și motivarea școlarului pentru învățare conține următoarele elemente: scopuri specifice, resurse atenționale, strategii eficiente de organizare, codare și repetare, autoinstruirea, automonitorizarea performanței, autoevaluarea, managementul eficient al timpului, valorizarea învățării, anticiparea rezultatelor pozitive, sentimentul de satisfacție, toate constituind și surse pentru un nivel ridicat de motivație. Motivația fiind strâns dependentă de valorile și scopurile, expectanțele și convingerile elevului. Precum de altfel și în situația cadrului didactic, motivația pentru performanță este dată de cele discutate mai sus. (Mih, 2010)

În cadrul modelului cognitiv-constructivist pentru învățarea autoreglată, Schunk și Zimmerman vorbesc de trei faze ciclice, prima fiind planificarea. Aceasta este importantă în contextul discuției noastre, deoarece ea dă premisele unei învățări eficiente și se bazează pe motivație. Persoanele care nu dețin destule resurse pentru crearea unui propriu sistem motivațional, au mai multe șanse de a renunța pe parcursul procesului de învățare, în timp ce persoanele cu performanțe ridicate au un set de strategii motivaționale foarte bine internalizate, și le folosesc pentru a-și atinge scopul. După cum am mai amintit, motivația fiind dependentă de scop. De aceea, atunci când vorbim de motivație, atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice, este important să începem cu stabilirea unor scopuri specifice ca fiind rezultatele unor activități specifice. Mai mult de atât, Bandura susține că pentru motivația în învățare, pe lângă stabilirea scopului, e nevoie de autoevaluarea procesului de învățare. Prin aceste comportamente se cresc performanțele, se determină mobilizarea copiilor pentru învățare și aceștia vor avea o încredere sporită în forțele proprii. (Mih, 2010)

Mai departe ca factor implicat în învățarea autoreglată a elevului, motivația este la rândul ei compusă din mai mulți factori: cei sociali, culturali, valorile personale și cei contextuali specifici diferitelor situații de învățare. De exemplu pentru unii învățarea școlară este foarte importantă, pentru alți copii sau alte familii alte experiențe sunt mai puțin importante. Un copil este motivat de modalitatea de evaluare sau predare, în timp ce alt copil este mai motivat de experiențele de autoeficacitate în diferite sarcini. (Mih, 2010)

Alte surse ale motivației școlare sunt definite de Hirsch, care vorbește de surse interne și externe, respectiv de evitare și de apropiere. Plăcerea de a învăța este o sursă internă de apropiere, în timp ce bursa de studiu este o sursă externă de apropiere. Teama de eșec este o sursă internă de evitare, reducerea presiunii familiei fiind o sursă externă de evitare. Tot Hirsch vorbește despre componentele motivației academice, (enumeră șapte astfel de componente) acestea fiind strâns legate de automotivare și autoeficacitate. Motivația pentru studiu fiind crescută cu ajutorul unor auto-instrucțiuni adaptative pentru copil, prin care el își va spune fraze de încurajare și prin introducerea unor timpi de pauză în sesiunile de învățare. (Mih, 2010)

Și cum rămâne cu ideea că un profesor bun se naște și nu devine, în tot contextul discuției noastre despre motivație? Studiile arată că nu e tocmai așa, și la baza unui bun profesor se află principiile predării eficiente, cunoștințele procedurale ale acestuia și disponibilitatea sau motivația lui de a le aplica. Iar sub umbrela acestei motivații se află și cele discutate mai sus în contextul motivației umane. Mai mult de atât, când vine vorba de alegerea unei cariere didactice printre caracteristicile personale relevante se află interesul (parte din motivație) și valorile personale, aceștia fiind factori motivaționali, care alături de aptitudini stau la baza performanței. Motivația profesorului nu doar că apare ca element esențial în formarea competențelor profesionale, dar acesta este și factor dominant în procesul de instruire al cadrului didactic.

În concluzie, datele statistice internaționale referitoare la performanțele academice și

dimensiunea motivațională a cadrelor didactice și a elevilor români, raportate la celelalte state nu arată deloc promițător. Pentru îmbunătățirea statisticilor, pe baza celor discutate mai sus e nevoie de creștere a motivației pentru învățare, atât în rândul elevilor, cât și în rândul cadrelor didactice. Pentru aceasta se poate analiza existența sau inexistența a unor scopuri educaționale clar definite, mai departe se poate analiza cum sunt, sau dacă sunt îndeplinite ierarhic nevoile elevilor și profesorilor. În contextul în care vorbim de motivație în context educațional, e nevoie să luăm în calcul factori cum sunt cei sociali și culturali, convingerile, valorile personale și contextuale a profesorului precum și al elevului și interesele acestora.

Bibliografie

- Mih, V. (2010). *Psihologie educațională*. Cluj-Napoca: Asociația de Științe Cognitive din România.
- Opre, A. N. (2017). *Introducere în psihologie II - Suport de curs*. Cluj-Napoca.
- Șișianu, A. (2011). Motivația și învățarea. *7th International Conference on Microelectronics and Computer Science*, (pp. 362-365). Chișinău.

MOTIVAȚIA CADRULUI DIDACTIC ȘI A ELEVULUI - DUBLU IMPACT PENTRU EDUCAȚIE

Prof. pt.învățământ primar, Carmen Ancuța Szabo
Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganul” Reteag

Motivația unui elev este dată de factori care stimulează, direcționează, organizează și determină durata și intensitatea activității de învățare.

Motivația reprezintă procesul prin care, elevul își utilizează cunoștințele acumulate, abilitățile dobândite, potențialul pentru a contribui la atingerea obiectivelor educaționale, cât și acolo unde școala permite drept recompensă atingerea propriilor obiective personale și educaționale ale elevilor. Motivația elevilor este condiționată de mai mulți factori precum:

- Caracteristici individuale, unde intră interese, opinii, nevoi, aspirații, trăsături de personalitate, motive interne.
- Caracteristicile locului unde acesta își desfășoară actul învățării, unde intră gradul de auto-control, autonomia, responsabilitatea și creativitatea.
- Caracteristicile instituției de învățământ, mediul și atmosfera din cadrul acesteia cum ar fi comunicarea, organizarea și relațiile interpersonale.
- Caracteristicile și nivelurile dezvoltării economice și tehnologice din instituția de învățământ.
- Relațiile socio-economice, religia, zona geografică, valorile dominante și cultura.

Există teorii contemporane ale motivației elevilor care se grupează în două categorii:

Teoria satisfacției ce are la bază nevoile individuale ale elevilor și pe care aceștia tind să și le atingă în cadrul instituției de învățământ. Acesta are ca scop găsirea și identificarea anumitor nevoi ale elevilor care le definesc caracterul, comportamentul și îi impulsionează în cadrul respectivei școli. În conformitate cu acestea motivația și forța motrice a unui elev se află în activitățile acestuia și sunt direcționate către satisfacerea nevoilor elevului.

Analizând importanța nevoilor cu care este impulsionat un elev, teoria satisfacției încearcă să explice legătura dintre efectul motivațional și acestea asupra elevului.

Teoria procesului se concentrează pe modul cum se ajunge la impulsionare și cum anume funcționează motivația elevului, ci nu pe ceea ce îi stimulează și motivează pe elevi din punct de vedere educațional.

Aceste teorii au rolul de a explica și descrie cum este direcționat, încurajat menținut și neutralizat comportamentul elevilor, iar asta are la bază studierea grupurilor largi de elemente care îi motivează pe elevi, ca exemplu premii la diverse concursuri sau olimpiade, sau sfârșit de semestru sau an școlar, nevoi sau bani. Prin acestea se cercetează influența pe care o au aceste elemente în comportamentul elevului.

Aceste teorii au fost completate de ranforsare ceea ce reprezintă o abordare modernă a teoriilor prezentate mai sus. Conceptul acesta nou al motivației, este mai degrabă o schimbare a comportamentului școlar. În funcție de această abordare în cazul unor situații plăcute comportamentul elevului va tinde către repetarea experienței, iar în cazul unei situații inverse, neplăcute comportamentul va duce către încetare.

Impactul motivației asupra performanței școlare

Motivația reprezintă o parte inevitabilă, chiar obligatorie a modului de influențare a elevului. Aceasta cuprinde acea latură a profesorului sau părintelui folosită pentru a încuraja și mobiliza elevii să efectueze sarcinile date în cadrul procesului de învățare. Prin acesta elevii sunt împinși către performanță, iar activitățile sau temele pe care aceștia le au de făcut să fie executate într-un mod eficient, eficace, în cel mai bun mod posibil, pentru ca toate obiectivele din cadrul procesului de învățământ să fie realizate în timpul stabilit și să ducă la rezultate remarcabile.

Acest mod de implicare a elevului în cadrul procesului de învățământ indiferent de tipul

instituției sau nivelul acesteia, cât face ca și părintele sau profesorul să îi convingă pe elevi în orice moment că dedicarea maximă a lor în cadrul școlii respective pentru a se realiza toate obiectivele planificate.

Posibilitatea de a investi efort susținut, cooperarea și obținerea unei performanțe remarcabile în cadrul concursurilor, în conformitate cu potențialul de creștere al elevilor, trebuie stimulate în continuu, nu doar prin menținerea elevului în zona calificativelor medii și bune, și evitarea corigențelor sau restanțelor. Dacă lucrurile stau în alt mod performanța școlară iar elevii premianți cu rezultate uimitoare în cadrul concursurilor naționale și internaționale nu ar mai fi la locul bine meritat pe podium.

Pentru ca un elev să coopereze foarte bine cu un profesor sau părinte și să realizeze temele și sarcinile date într-un mod eficient este recomandat ca prin aceste să își atingă și obiectivele personale, acolo unde acestea există. Acest aspect poate fi făcut de către părinți și profesori prin planuri și tehnici motivaționale.

Motivația este o activitate complexă și deosebită prin care părinții și profesorii fac în așa fel încât copiii să ajungă la performanță și la un comportament de apreciat.

Obiectivele de performanță ale unui elev trebuie să fie legate și integrate. Realizarea să aducă și alte realizări imediate, acest lucru are loc atunci când elevul are așteptări în urma realizării performanței atât de la profesori cât și de la părinți. Elevii au așteptări cu privire la satisfacția anumitor nevoi, deoarece de aceea depun eforturi uriașe în procesul de învățământ.

Aspectul acesta a dus la o nouă teorie, cea a conceptului de eficiență motivațională și are loc atunci când elevii își ating obiectivele de performanță propuse prin combinarea obiectivelor școlare, obiectivelor personale și a potențialului.

Obligația părintelui sau a profesorului este de a folosi toate resursele și cunoștințele pe care le are la dispoziție pentru a-l face pe elev să își dorească performanța în unul sau mai multe domenii. În primul rând aceștia ar trebui să cunoască foarte bine nevoile și dorințele elevului cât și ce anume le scade interesul și motivația, iar prin asta să scoată la iveală întreg potențialul de care dispune acesta. Performanța și motivația sunt elemente cheie ce sunt contopite în actul învățării, indiferent dacă vorbim de efecte vizibile sau invizibile în procesul învățării. Acestea două au o relație direct proporțională, cu cât crește una, crește și cealaltă și invers cu cât motivația scade, scade și performanța. Legătura directă și condiționată dintre ele face ca motivația să fie dată de dorința elevului de a învăța și dezvoltarea competențelor de a face performanță.

Performanța este considerată un produs al motivației, iar legătura proporțională dintre acestea nu este doar de creștere sau scădere în același timp. Se poate ca atunci când există o motivație foarte mare și un efort intens al elevului pentru ca acesta să ajungă la performanță, acesta din urmă să nu apară. Acest aspect apare atunci când realizările sunt independente de muncă depusă de elev, iar eforturile sale practic nu contează, deoarece există alți factori externi elevului care îi afectează performanța. Factorii externi sunt dați de cunoștințele limitate ale părinților și profesorilor, instrumentele și tehnologia folosite, nivelul de trai, statutul economic al familiei, ș.a.

Dacă unul din acești factori lipsește, performanța școlară a unui elev poate avea foarte mult de suferit.

Aceste motive pentru care acești factori ai motivației să fie priviți împreună și trebuie să existe asigurări că ei sunt prezenți atât în familie cât și în cadrul instituțiilor de învățământ. După ce acești factori există putem vorbi cu adevărat de performanță în actul educațional al unui elev, altfel ea duce la frustrări și dezamăgiri în relația elevului cu părinții, profesorii sau școala, motivația fiind contraproductivă.

Motivația elevilor este de regulă, factorul cheie al instituțiilor de învățământ, în absența acesteia ceilalți factori sunt aparent neînsemnați neputând crea un mediu prielnic dezvoltării viitorilor adulți, iar motivația elevilor să se manifeste la unul din cele mai înalte niveluri. Ca urmare a acestor factori, motivația devine ceva obligatoriu ce trebuie practicat și utilizat în orice instituție de învățământ. Fără aceasta, profesorii nu pot ajunge la îndeplinirea tuturor obiectivelor școlare. Cu alte cuvinte motivația unui elev devine un fenomen de o complexitate deosebită ce va necesita o atenție sporită din partea profesorilor, părinților, instituției de învățământ, a obiectivelor și priorităților elevilor.

În practică persoana din fața elevilor trebuie să se decidă cu privire la situația specifică cu care se confruntă, deoarece elevii se manifestă diferit în funcție de evenimentul la care expus. Pentru a avea succes în fața elevilor, atât părinții cât și profesorii trebuie să posede abilități manageriale excepționale, în activitatea lor aceștia nu pot aplica un anumit tipar, ci mai degrabă un mixt de modele.

Pentru realizarea obiectivelor școlare și extrașcolare un elev trebuie să dețină o motivație adecvată în ceea ce privește desfășurarea activităților într-un mod eficient și performant.

În acest context motivația unui elev este o sarcină importantă a părintelui și a profesorului ce are ca rol găsirea unei metode adecvate prin care elevul să realizeze în cel mai bun, practic și eficient mod obiectivele stabilite.

În funcție de sursele de putere deținute, autoritatea pe care o au, atât părinții cât și profesorii pot influența comportamentul elevilor. În conformitate cu cele prezentate sursele de putere sunt reprezentate de:

- puterea competenței ce are la bază cunoștințele de specialitate ale profesorilor, fapt foarte apreciat de elevi;
- puterea reputației, unde caracteristicile performanței, statutului și realizările părintelui sau profesorului are influențe deosebite asupra comportamentului elevului;
- puterea recompensării, ce are la bază încurajarea actului învățării și obținerea performanței, iar prin obținerea unor mici recompense elevii tind să se comporte în felul dorit de părinți sau profesori;
- Puterea constrângerii ce are la bază forța de convingere bazată pe teamă față de părinți sau profesori cu privire la faptul că elevul poate fi pedepsit, penalizat sau în unele cazuri blocate unele privilegii.
- Puterea legitimității profesorului care este dată de poziția și statutul acestuia, iar acest aspect poate influența în unele cazuri comportamentul elevului.

Ultimele 3 categorii de puteri prezentate sunt de natură formală și provin din structura unității de învățământ, dar și din familie și idealurile acesteia. Influența pe care po au părinții și profesorii asupra elevilor este dată în mare parte de:

- confirmare, un aspect al puterii reputației de unde intervine influența asupra elevilor ca aceștia să învețe de bună voie;
- autoritate, ceea ce menține puterea legitimității;
- controlul, ceea ce face ca elevul să se comporte în modul dorit de părinte sau profesor, ce are la bază oferirea sau privare de lucruri/evenimente importante din punct de vedere psihologic pentru elev.

În practică sunt utilizate în mare parte alte metode de influență, cum ar fi prietenia, constrângerea, avansarea la nivelul de șef de clasă cât și responsabil cu anumite acțiuni/activități, autoritatea, activitatea viitoare, plata ș.a.

Fiecare dintre aceste șapte metode corespund sursei de putere aferente, iar conectarea cu acestea se face în felul următor: legitimitatea cu autoritatea, recompensarea cu provocarea studiului, avansarea, plata burselor, competența cu expertiza, reputația cu prietenia și puterea constrângerii cu constrângerea.

Esențial ar fi ca părinții și profesorii să nu se folosească de constrângere sau legitimitate, deoarece numeroasele studii făcute în acest sens au arătat că cele mai bune metode sunt cele ale recompensării și competenței. Rolul profesorului nu mai este acela de a comunica verbal niște informații, ci de a conduce și alinia activitatea de învățare a elevilor, conferind eforturilor lor o independență crescândă. El este proiectantul situațiilor educative și detectorul disfuncționalităților, pe care le remediază prompt. Ca “rol”, profesorul și elevul există numai unul prin altul, oricât de diferiți ar fi ei ca persoane, întrucât rolurile sunt complementare.

BIBLIOGRAFIE

1. Cerghit, Ioan, Perfecționarea lecției în școala modernă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
2. Dinu, Mihai, Comunicarea – repere fundamentale, Editura Științică, București, 1997
3. Iacob, Dumitru, Cismaru, Diana, Maria, Managementul organizației școlare, suport de curs SNSPA, București
4. ***Management educațional pentru instituțiile de învățământ, ISE, București, 2001.

MOTIVAȚIA CADRULUI DIDACTIC ȘI A ELEVULUI - DUBLU IMPACT PENTRU EDUCAȚIE

Profesor învă. Preșcolar Livia Szabo
Școala Gimnazială „Ion Pop Reteganul” Reteag

Motivația învățării se subsumează sensului general al conceptului de motivație și se referă la totalitatea factorilor care îl mobilizează pe elev la o activitate menită să conducă la asimilarea unor cunoștințe, la formarea unor priceperi și deprinderi. În accepția specialiștilor „motivația constituie ansamblul motivelor unei persoane, iar motivul este o structura psihică ce provoacă orientarea, inițierea și reglarea acțiunilor în direcția unui scop mai mult sau mai puțin precizat.” (Constantin Cucoș, „Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice”, pag.62). Motivele constituie cauzele interne ale comportamentului.

Motivația este una dintre cauzele pentru care elevul învață sau nu. În același timp însă, motivația poate fi efectul activității de învățare. Cunoașterea rezultatelor activității de învățare, mai ales când acestea sunt pozitive, susține eforturile ulterioare ale elevului.

Motivația pentru învățare apare inițial în ambianța familială. Copiii preiau atitudinile părinților, și mai apoi ale educatorului, învățătorului, profesorului, constituindu-și din aceștia modele de perseverență și mobilizare pentru atingerea scopurilor.

Personalitatea profesorului în condițiile învățământului actual presupune și o serie întreagă de calități, determinate de specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară. Profesorul își asumă deci o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. În școală, profesorul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare. Referitor la diversitatea rolurilor pe care le poate exercita profesorul, Anita E. menționează următoarele:

- Profesorul, ca expert al actului de predare-învățare: el poate lua decizii privitoare la tot ceea ce se întâmplă în procesul de învățământ.
- Profesorul, ca agent motivator, declanșează și întreține interesul, curiozitatea și dorința lor pentru activitatea de învățare.
- Profesorul, ca lider, conduce un grup de elevi, exercitându-și puterea asupra principalelor fenomene ce se produc aici. Este un prieten și confident al elevilor, un substitut al părinților, obiect de afecțiune, sprijin în ameliorarea stărilor de anxietate.
- Profesorul, în ipostază de consilier, este un observator sensibil al comportamentului elevilor, un îndrumător persuasiv și un sfătuitor al acestora.
- Profesorul, ca model: prin întreaga sa personalitate, prin acțiunile, comportamentul său este un exemplu pozitiv pentru elevi.
- Profesorul, ca profesionist reflexiv, se străduiește tot timpul să înțeleagă și să reflecteze asupra întâmplărilor inedite din clasă, să studieze și să analizeze fenomenele psihopedagogice cu care se confruntă.
- Profesorul, ca manager, supraveghează întreaga activitate din clasă, asigură consensul cu ceilalți profesori, cu părinții și cu ceilalți factori.

Desfășurându-și activitatea profesională în cadrul școlii, dascălul nu încetează de a fi un educator și în afara ei, urmărind, bineînțeles, obiective specifice și apelând la mijloace și forme adecvate. Numai în măsura în care profesorul își continuă misiunea și în afara cadrului profesional pe care îl oferă școala poate fi considerat un educator al poporului său. Cele două laturi ale activității sale, școlare și extrașcolare, nu numai că se presupun, dar se și întregesc și se completează reciproc, imprimând acestei profesiuni un rol sporit în progresul general al patriei noastre.

Profesorul este cel care orientează și stimulează curiozitatea naturală și interesul spontan al elevilor pentru descoperire, cel care îndrumă și încurajează activitatea de organizare și integrare a

datelor culese, a cunoștințelor reactualizate în vederea aplicării lor la soluționarea problemelor date, lăsându-le: libertatea de examinare a faptului real ori de analiză critică a conținutului unui text; independență în activitate; operativitate și rapiditate în reacții (cognitive, afective, motrice); deplină responsabilitate pentru ceea ce întreprind.

În funcție de necesități, de gradul de autonomie sau semiautonomie a învățării, el poate interveni din când în când, canalizând energiile partenerilor săi. Astfel, el este cel care oferă explicații, dă lămuriri, răspunde la întrebări, îi ajută să utilizeze corect anumite materiale, instrumente sau utilaje, caută să-i ajute să evite devierile inutile, încercările fără obiect, eventualele erori și pierderi de timp.

Profesorul care dorește să stimuleze motivația elevilor pentru activitatea de învățare trebuie să înceapă prin a-și analiza și autoevalua propria motivație, precum și modul în care își desfășoară activitățile de predare-învățare-evaluare. Nivelul de pregătire a profesorului, ca și gradul de implicare în activitatea didactică, entuziasmul, pasiunea cu care își face meseria influențează profund dinamica motivațională a elevilor. Lipsa de motivație a profesorului este o problemă la fel de gravă ca incompetența profesională. Există profesori care nu manifestă niciun interes pentru profesiunea lor. Deși contextul social și economic poate explica acest fenomen, nu e mai puțin grav faptul că lipsa de motivație a profesorului se poate afla la originea lipsei de motivație a elevului. Un profesor plictisit, blazat nu poate fi o sursă de inspirație și de motivație pentru elevi. Dacă vrem să motivăm pe cineva, trebuie să fim motivați, mai întâi, noi înșine. Este pe larg acceptată ideea că un profesor motivat pentru activitatea sa va fi mai eficient în organizarea și desfășurarea activității de predare-învățare și va determina, indirect, un nivel crescut al motivației elevilor. Și dimpotrivă, un profesor care se simte demotivat (de exemplu, din cauza nivelului nesatisfăcător de salarizare sau a nerecunoașterii sociale) va demonstra, în multe situații, și un nivel mai scăzut de implicare.

Motivația în procesul educațional condiționează dezvoltarea numai în cazul când este asamblată triadic (profesor – elev – tehnici didactice). Valorificată în sens îngust însă, aceasta se va manifesta doar sub aspectul existenței unui mediator al procesului, și anume cel al relaționării celor trei elemente.

BIBLIOGRAFIE

1. Bodean I., Olteanu R. Motivația în procesul educațional: Ghid metodologic. Chișinău: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2011. 58 p.
2. Boncu Ș., Ceobanu C. Psihosociologie școlară. Iași: Polirom, 2013. 380 p.
3. Cartaleanu T., Cosovan O., Goraș-Postică V. (coord.) Formarea de competențe prin strategii didactice interactive. Chișinău: C.E. PRO DIDACTICA, 2008. 204 p.
4. Constantin Cucoș, „Psihopedagogie pentru examenele de definitivare si grade didactice”, editia a-III-a, Editura: Polirom, anul apariției: 2009

LOCUL UNDE SE ÎNTÂMPLĂ MAGIA - ÎNVĂȚAREA VIZIBILĂ

Profesor învățământ preșcolar, Violeta Cristina Șinar
Școala Gimnazială „Grigore Silași”, structura
Grădinița cu Program Prelungit „Albă ca Zăpada” Beclean

„Învățarea este o călătorie personală atât pentru profesor cât și pentru elev” spunea John Hattie în 2009 făcând referire la învățarea vizibilă care este o poveste despre puterea și influența profesorilor și a feedback-ului în învățare, construind un model modern de învățare și înțelegere. Conceptul Visible Learning a apărut ca urmare a cercetărilor începutului de secol XXI în materie de pedagogie aplicată, concept care încearcă să pună una lângă alta activitatea profesorilor și a comunităților de elevi, indiferent de nivelul de învățare iar cea mai importantă acțiune promovată este aceea de a cunoaște impactul învățării asupra copiilor și să îți adaptezi metodele la stilurile lor de învățare. În acest context învățarea vizibilă funcționează după următoarele principii:

- a) Aspectul „vizibil” se referă la a face învățarea elevilor vizibilă pentru profesori, aceștia putând identifica atributele care fac observabil progresul în învățarea elevilor (ce anume trebuie făcut pentru ca rezultatele bune și foarte bune, sau cele mai puțin bune ale elevilor să se vadă foarte repede și foarte clar).
- b) Aspectul „vizibil” presupune ca toate persoanele din școală (elevi, profesori, directori) trebuie să cunoască într-un mod vizibil impactul pe care-l au asupra învățării (fiecare dintre cei trei factori trebuie să cunoască, să identifice fără efort acțiunile celorlalți, dar să fie conștienți de acțiunile proprii pentru progresul tuturor).
- c) Aspectul „vizibil” se referă la a face predarea vizibilă elevilor, astfel încât ei să învețe să devină propriii lor profesori. Se poate afirma că acest aspect este scopul esențial al învățării. Cadrele didactice trebuie să fie atente la posibilitățile fiecărui elev, la dorințele de învățare, la capacitățile intelectuale și, prin toate acțiunile didactice, să determine elevii să-și dorească mai mult, să caute singuri cunoașterea sub toate formele, să fie ei înșiși profesorii de care au nevoie și astfel învățarea să devină permanentă, pe tot parcursul vieții.

Realizările unui elev sunt influențate în mare măsură de cadrul didactic cu care intră în contact pe parcursul activităților de învățare dar și de autoevaluare, evaluarea formativă, claritatea explicațiilor profesorilor, învățare reciprocă, feed-back, relația elev-profesor, strategii meta-cognitive, auto-verbalizaresau a pune și a-și pune întrebări și nu în ultimul rând de dezvoltarea profesională continuă a profesorului și învățarea prin problematizare.

În acest context al învățării toți actorii implicați în procesul de predare-învățare se axează pe caracteristicile școlarizării care au cel mai mare impact în procesul de învățare, adică atributele care fac învățarea vizibilă, astfel și școala devine una vizibilă:

- Toți adulții din școală recunosc faptul că există diferențe între profesori în ceea ce privește impactul lor asupra învățării și performanțelor școlare; toți își doresc ca efectele pozitive să se repercuteze asupra tuturor elevilor și toți sunt interesați de a crea efecte pozitive asupra achizițiilor școlare pentru toți elevii.
- Școala are dovezi convingătoare că toți profesorii sunt pasionați și motivați.
- Școala are un program de perfecționare profesională care să-i determine pe profesori să fie profesori experți.
- Dezvoltarea profesională din școală ajută profesorii să caute căi spre soluționarea tuturor problemelor specifice instruirii și pentru ajutorarea elevilor în căutarea noului și complexității.
- Profesionalismul din școală este obținut de profesori și coordonatorii școlari care lucrează în colaborare pentru a asigura prezența „învățării vizibile”.
- Școala are metode bine întemeiate pentru monitorizarea progresului elevilor și a cadrelor didactice.

- Profesorii înțeleg atitudinile și predispozițiile cu care elevii se prezintă la oră și își propun să le dezvolte, pentru ca ele să devină factori pozitivi ai învățării.
- Profesorii din școală planifică împreună serii de lecții, obiective educaționale și criterii de succes în funcție de exigențele cele mai importante.
- Există dovezi că lecțiile bine proiectate oferă stimuli adecvați dezvoltării, valorifică și întăresc încrederea elevilor că vor atinge obiectivele educaționale, se bazează pe așteptări suficient de înalte față de rezultatele tuturor elevilor.
- Profesorii sunt bine familiarizați cu curriculum și îl privesc din aceeași perspectivă ca a colegilor lor.
- Profesorii vorbesc între ei despre cum să maximizeze impactul predării asupra tuturor elevilor.
- Climatul clasei, evaluat din perspectiva elevului, este văzut ca fiind *favorabil*, el putând greși sau cere ajutor tuturor fără a fi pedepsit sau batjocorit.
- În cancelarie există un nivel ridicat de încredere relațională atunci când se iau decizii de politică educațională.
- În cancelarie și în sălile de clasă predomină dialogul.
- Clasele sunt dominate mai mult de întrebările elevilor, decât de interogațiile profesorului.
- Profesorii și elevii folosesc în mod pozitiv influența colegilor pentru a progresa în învățare.
- În fiecare clasă și în întreaga școală, etichetarea elevilor este rară.
- Elevii și profesorii au așteptări relativ ridicate față de nivelul propriei învățări.
- Profesorii își aleg metode de predare pentru fiecare elev în parte, își înțeleg rolul de evaluatori, înțeleg modul prin care învățarea evoluează, abordează diferențiat învățarea și folosesc principiile *proiectării didactice inverse* - de la rezultate înapoi la obiective și apoi la activitățile și resursele necesare pentru atingerea criteriilor de reușită.
- Profesorii sunt conștienți de feedback și își propun să reacționeze ținând cont de cele trei întrebări: „Spre ce mă îndrept?”, „Cum voi ajunge acolo?”, „Ce urmează?”
- Profesorii folosesc multiple metode de evaluare.
- Profesorii oferă dovezi că la orele lor toți elevii au fost ajutați să învețe.
- Profesorii creează oportunități pentru *critica constructivă* din partea tuturor elevilor.

Când predarea și învățarea sunt vizibile, când este clar ce are de predat profesorul și ce are de învățat elevul, realizările acestora din urmă sporesc. Când predarea este vizibilă elevii știu ce să facă și cum să facă. Când învățarea este vizibilă profesorul știe dacă învățarea intervine sau nu. Predarea și învățarea sunt vizibile când scopul învățării nu este provocator dar este explicit. Mai mult, ambii, profesorul și elevii lucrează împreună pentru a atinge scopul stabilit, pentru a oferi feed-back și pentru a se convinge că elevul și-a atins scopul. Noi, profesorii, trebuie să ne considerăm agenți ai schimbării, deoarece devotamentul și atitudinea noastră au cea mai mare influență asupra progresului elevilor. Iar pentru ca motivația elevilor să devină intrinsecă ar trebui să ținem cont planificarea învățării:

- a. Achizițiile anterioare ale elevului au un impact puternic asupra realizărilor ulterioare; acest aspect se traduce că achizițiile lui anterioare aduse în clasă sunt un puternic predictor cu privire la cât de bine vor învăța și cât de mari vor fi realizările lor. Cu cât este mai strălucit un elev la început de an școlar, cu atât mai mari vor fi realizările lui ulterior, cu atât mai multe lucruri va învăța iar rolul profesorului trebuie să fie acela de a-i aduce pe cei care nu sunt la același nivel cu cei scipitori, la același nivel cu aceia. Pentru aceasta, orice lecție planificată trebuie să înceapă cu înțelegerea profundă, din partea profesorului, a ceea ce elevii știu deja și pot să facă; suplimentar, profesorii trebuie să învețe cum învață elevii lor. În plus față de achizițiile lor anterioare, elevii aduc cu ei, atribute și dispoziții care influențează abilitatea lor de a învăța.: motivația pentru a învăța, strategii de a învăța și încredere în a învăța. Profesorii au nevoie să știe care sunt atributele pe care elevii le aduc cu ei în clasă pentru a urmări creșterea potențialul acestora și, astfel, să le poată spori elevilor puterea de a învăța. Profesorii trebuie să cunoască acest tip de informații despre elevii lor pentru a putea găsi metodele potrivite, pentru a spori încrederea elevilor, pentru a-i ajuta mai degrabă să accepte decât să respingă feed-back-ul și pentru a-i ajuta să compare munca/efortul lor cu obiectivul urmărit și

nu cu munca/efortul altui coleg. Profesorii pot să sprijine într-un mod activ formarea acestor dispoziții. Acest lucru este îndeplinit îndeosebi dacă profesorii înțeleg și cunosc care sunt atributele și dispozițiile pe care elevii lor le aduc, fiecare în parte, în clasă cu ei.

- b. Învățarea ținută sau despre nivelurile dorite la final. În planificarea lecțiilor sunt două lucruri de luat în seamă atunci când ne gândim la învățarea ținută (ținta învățării) sau la nivelul la care profesorul dorește să își conducă elevul. Primul este acela de a cunoaște foarte bine (a avea clar în minte) ce anume trebuie învățat – obiectivul. Al doilea este de a avea o cale de a ști că învățarea s-a produs – criteriul de succes. Aceste două lucruri trebuie să fie vizibile și pentru profesor și pentru elev. Profesorul trebuie să cunoască foarte bine scopul/ținta pentru a-i ține pe elevi orientați către obiectiv. Mai mult, profesorul trebuie să știe nu numai când elevii și-au terminat activitățile/studiul, ci și când ei au învățat conceptele și le-au înțeles. O planificare eficientă implică decizia cu privire la cele mai provocatoare și potrivite ținte/scopuri și, în funcție de asta, structurarea situațiilor de învățare în așa fel încât elevii să poată atinge țintele/obiectivele stabilite. A avea ținte clare de învățare este un lucru vital dacă ne dorim să dezvoltăm o evaluare bună și să furnizăm un feed-back clar elevilor despre modul în care poți ajunge să ai succes. Dacă profesorii vor ca elevii să atingă ținte de învățare ei trebuie să înceapă prin a stabili și comunica ținte clare elevilor, să îi ajute să înțeleagă în profunzime ceea ce au de învățat, să îi ajute să înțeleagă cum va arăta succesul, cum se leagă sarcinile lecției cu această intenție, la sfârșitul lecției, să îi ajute să vadă cât de aproape au ajuns de atingerea performanței.
- c. Progresul - rata de progres de la început la final. Singurul aspect important este nevoia profesorilor de a avea același nivel de înțelegere cu privire la progres. Spre exemplu, aproape oricare profesor consideră a fi o valoare faptul de a desconsidera/anula ce a făcut un alt profesor înaintea sa pentru un anumit elev, atunci când un elev nou vine în clasa lui și, pentru asta, decide să îl reevalueze la începutul anului școlar. Timpul pierdut cu reevaluarea noilor elevi poate avea același efect ca și așa-numitul efect al vacanței de vară, care reduce progresul elevului pe timpul verii. Dacă ar exista niște planuri educaționale de transfer sau dacă profesorii ar avea același nivel de înțelegere cu privire la progres, aceste lucruri nu s-ar mai întâmpla.
- d. Colaborarea profesorilor. Există o mare forță în profesorii care învață unul de la celălalt și care vorbesc despre planificare – discutând orice, de la obiective, criterii pentru succes, progresul în învățare, până la ce înseamnă să fii bun într-un domeniu, a stăpâni o disciplină. Având o discuție serioasă despre ce înseamnă să fii bun la engleză, matematică poate conduce la dezbateri importante despre evidențele privind învățarea elevilor, calitatea predării, rezultatele elevilor – majoritatea temelor importante de discuție care se leagă de predare și învățare. Atunci când profesorii încep să colaboreze și să își dezvolte același nivel de înțelegere cu privire la cât mai multe aspect importante ale predării și învățării, îndeosebi cu privire la progresul elevilor în școală, atunci totul începe să se deplaseze în direcția dorită, având la bază critica colaborativă, distribuția rezolvării problemelor și interacțiuni multiple, cu efecte vizibile, pozitive.

Una dintre metodele de succes pe care J. Hattie le-a întâlnit este aceea a modelului de culegere a datelor în echipă, un model în care, profesorii se întâlnesc în echipe mici, la fiecare două-trei săptămâni, și urmăresc o structură specifică pentru a examina datele despre un anumit elev, pentru a stabili țeluri/obiective, pentru a-și îmbunătăți predarea și pentru a crea un plan de monitorizare a învățării și predării în vederea repetării acestui ciclu din nou. Nu are importanță forma pe care o iau aceste echipe, ci, mai degrabă, faptul că acești profesori sunt deschiși spre a căuta evidențe ale impactului lor asupra elevilor și spre a-și critica, unul altuia, impactul asupra elevilor pentru a se asigura de eficiența privind plierea pe nevoile acestora.

Învățarea vizibilă poate fi considerată începutul unei noi revoluții a învățării deoarece:

- Atunci când predarea și învățarea sunt vizibile, există o mare probabilitate ca elevii să atingă niveluri înalte de reușită în învățare.

- Pentru a face predarea și învățarea vizibile, este nevoie de un profesor expert ca *evaluator și activator*.
- Predarea și învățarea vizibile cer angajamentul de a căuta stimuli și provocări noi pentru toți factorii educaționali (profesori, elevi, manageri, părinți, colaboratori).
- Atât profesorii, cât și elevii trebuie să știe de la bun început criteriile de reușită a progresului individual.
- Principiul acestui curent este predarea și învățarea vizibilă.
- Când predarea e vizibilă, elevii știu ce să facă și cum să facă.
- Când învățarea e vizibilă, profesorul știe dacă elevul a învățat.
- Predarea și învățarea sunt vizibile atunci când obiectivul învățării a fost atins.
- Și profesorul și elevul conlucrează pentru atingerea acestui obiectiv, dau feedback și constată dacă obiectivul a fost atins.
- Dovezile arată că cele mai bune efecte asupra procesului de învățare apar nu doar atunci când elevii devin propriii lor profesori prin automonitorizare și autoevaluare, dar și atunci când profesorul învață din propria predare.

În concluzie, locul unde se întâmplă magia este chiar punctul de intersecție al predării cu învățarea, locul în care talentul și tactul profesorilor conduc spre succesul elevilor.

Bibliografie:

1. Chiș, V., (2001) *Activitatea profesorului între curriculum și evaluare*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Hatie, J. (2014). *Visible learning. Ghid pentru profesori*. București: Editura Trei.

PROFESOR MOTIVAT- ELEV MOTIVAT

Prof. Solderea camelia-Ramona
Scola Gimnaziala „ Ion Pop Reteganul” Reteag

Motivarea reprezintă elementul esențial care facilitează motivația, oferind diverse motive pentru îndeplinirea unor sarcini sau atingerea unui obiectiv, iar motivația însumează „totalitatea mobilurilor care-i determină pe oameni să facă anumite lucruri, să aleagă din mai multe variante un anumit comportament”(Roșca, 1976). Astfel, motivația învățării nu reprezintă altceva decât factorii ce determină elevul să participe la actul educațional în scopul asimilării de cunoștințe și la cel al formării de competențe și aptitudini. Interesul elevului pentru cunoaștere și învățare este unul din efectele principale ale motivației intrinseci sau extrinseci, efect ce va deveni în timp cauza accentuării cauzei sale. Așadar, putem spune că datorită motivației, cauza și efectul se stimulează reciproc. „Motivația energizează învățarea, iar învățarea încununată de succes intensifică motivația” (Sălăvăstru, Psihologia educației, 2004, p. 70). Stimularea învățării este strâns legată de relația profesor elev, iar cel dintâi trebuie să găsească factorii ce vor asigura motivația elevului.

Faptul că unii elevi învață și perseverează pentru a-și atinge obiectivele, iar alții renunță când întâlnesc un obstacol este strâns legat de această motivație.

Pentru ca elevul să fie motivat să învețe, profesorul trebuie să fie capabil să creeze relații de calitate cu copiii, ceea ce înseamnă că este imperios necesar ca programele de pregătire a cadrelor didactice să pună mai mult accentul pe formarea abilității de dezvoltare de relații interpersonale și a competențelor socio-emoționale ale dascălilor. Profesorul trebuie să fie conștient de rolul său și să nu renunțe în a căuta motivația pentru elevii săi, iar aceasta se poate realiza prin perseverență și motivația sa, a dascălului. Un profesor bun, care este preocupat de motivația elevului și de formarea acestuia, trebuie să aibă vocație, iar acolo unde aceasta există, cu siguranță există și motivație. Datorită vocației dascălul va ajunge să cunoască cauzele ce afectează motivația unui elev și să găsească soluții pentru a îndrepta pe aceștia către activitățile de învățare.

Motivarea elevilor se poate realiza când profesorul reflecta asupra modului în care se desfășoară actul de predare – învățare – evaluare și asupra propriei motivații. Este foarte importantă această reflecție deoarece, de exemplu, uneori se impun aceleași sarcini și același timp de lucru tuturor elevilor fără a ține cont de diferențele ce pot exista între acești și ignorând egalitatea de șanse, fapt ce va duce la pierderea motivației. În acest sens, profesorii trebuie să știe că există mai mulți factori care pot determina creșterea motivației elevilor, factori printre care se numără captarea atenției la începutul orei, păstrarea elevului conectat, stimularea descoperirii, fixarea de obiective pe termen scurt, folosirea aprecierii verbale și scrise, notarea justificată, etc.

Elevul nemotivat este acel elev care nu simte nevoia de a învăța, de a participa activ la oră și se plictisește ușor, iar această lipsă de motivație va duce atât la rezultate școlare scăzute, cât și la tulburări de comportament, cauzate de sentimentul de inferioritate și frustrări, făcându-i tot mai dificilă integrarea în societate. Factorii care conduc la situații similare variază și nu țin numai de copil ci și de familie, societate și școală. Pentru a învinge aceste frustrări, elevul trebuie să fie impulsivat să își fixeze un țel și să acționeze pentru a-l atinge. Aici, dascălul joacă rolul cel mai important, acela de formare de caractere, caractere puternice, cu ambiție și determinare, caractere care sunt capabile să marcheze pozitiv societatea atât prin aptitudinile intelectuale, cât și prin abilitățile de integrare în societate și tolerare a diversității și a multiculturalității. În acest sens, este benefic ca profesorul să găsească pârghiile necesare pentru a-și motiva elevii, pentru a-i ajuta să gândească pozitiv în situațiile dificile și să reușească în mod repetat astfel încât stima de sine să crească. Noi, dascălii cu vocație, avem datoria de a fi alături de elevii noștri motivându-i zi de zi, astfel încât să asigurăm o societate cu ambiții, cu multă gândire pozitivă și cu un grad de stimă de sine ridicat.

Această societate va deveni motivația noastră, iar noi vom persevera deoarece menirea noastră este să ajutăm la construirea acesteia.

Una dintre cele mai eficiente modalități de a motiva profesorii este de a le oferi oportunități de dezvoltare profesională. Dezvoltarea profesională poate ajuta profesorii să rămână la curent cu cele mai recente metode și tehnici de predare, să învețe noi abilități și strategii și să rămână implicați în munca lor. Dezvoltarea profesională poate oferi profesorilor oportunități de a colabora cu alți educatori, ceea ce îi poate ajuta să îi inspire și să îi mențină motivați.

Un alt mod de a motiva profesorii este de a recunoaște și recompensa realizările lor. Profesorii care sunt recunoscuți pentru munca lor grea și dedicarea lor sunt mult mai probabil să se simtă apreciați și motivați să continue să facă o diferență în viața elevilor lor. Recompensele pot lua mai multe forme, cum ar fi recunoașterea publică, bonusurile sau promoțiile.

În mod similar, studenții care sunt motivați au mai multe șanse de a avea succes în studiile lor. Elevii motivați sunt mai implicați în procesul de învățare, au mai multe șanse să participe la discuțiile de clasă și au mai multe șanse să-și finalizeze sarcinile la timp. Pe de altă parte, studenții nemotivați se pot lupta să acorde atenție în clasă, să rateze sarcini și să rămână în urmă în studiile lor.

O modalitate eficientă de a motiva elevii este de a le oferi obiective provocatoare, dar realizabile. Atunci când elevii sunt provocați să realizeze ceva care este la îndemâna lor, ei sunt mai probabil să fie motivați să muncească din greu și să-și atingă obiectivele. Profesorii pot ajuta, de asemenea, la motivarea elevilor oferindu-le feedback constructiv, specific și oportun. Acest feedback îi poate ajuta pe elevi să-și înțeleagă punctele forte și punctele slabe și să-și îmbunătățească performanța în timp.

Un alt mod de a motiva elevii este de a crea un mediu de clasă pozitiv. Un mediu de clasă pozitiv este unul în care elevii se simt în siguranță, respectați și susținuți. Profesorii pot crea un mediu de clasă pozitiv prin stabilirea unor așteptări clare, oferind structură și rutină și recunoscând realizările elevilor.

În concluzie, motivația atât a profesorului, cât și a elevului are un impact dublu asupra educației. Atunci când profesorii sunt motivați, ei pot crea un mediu de învățare pozitiv și antrenant, care poate inspira și motiva elevii. Atunci când elevii sunt motivați, își pot asuma responsabilitatea pentru învățarea lor, pot participa activ la clasă și își pot atinge obiectivele academice. Impactul dublu al motivației profesorului și elevului poate crea un ciclu pozitiv de motivație și succes, conducând experiența de învățare înainte și îmbunătățind rezultatele academice

Bibliografie:

Dorina Sălăvăstru, *Psihologia educației*, 2004

Alexandru Roșca, *Psihologie generală*, 1976

ROLUL CADRULUI DIDACTIC ÎN DEZVOLTAREA MOTIVAȚIEI ÎNVĂȚĂRII

Prof. Margareta Tabita Știr

Liceul Tehnologic „Ion Căian Românul” Căianu Mic

Dascălii cu adevărat înzestrați sunt cei care își aduc clasa la stadiul la care să poată spune: „Fie că sunt de față ori nu, clasa își continuă activitatea. Grupul și-a câștigat independența.”

- Maria Montessori

În activitatea desfășurată la clasă cu elevii, ne întrebăm adesea de ce unii elevi învață, iar alții nu, de ce unii participă cu interes la realizarea sarcinilor școlare până la atingerea scopurilor, în timp ce alții se descurajează atunci când întâlnesc obstacole și renunță la activitate. Răspunsurile la aceste întrebări ar trebui căutate în domeniul motivației. Motivația constituie mobilul care pune în funcțiune organismul, activitatea acestuia și o susține cât este necesar.

Termenul „motivație” își are originea în verbul latin *“movere”*, care înseamnă *„a pune în mișcare”*.

Motivația are rolul de a orienta, susține și determina eforturile depuse de elevi în vederea realizării unor scopuri proprii sau a celor fixate de alții.

Tipologia motivelor care pot sta la baza învățării este foarte diversă, categorizările fiind realizate în funcție de diferite modele teoretice ale profilului motivațional. Cel mai cunoscut este modelul grupării motivelor în funcție de sursa declanșării în:

- *motivație intrinsecă* (declanșată de factori interni - dorința elevului de a învăța);

- *motivație extrinsecă* (declanșată de factori externi - așteptările părinților, ale școlii).

Convingerea teoreticienilor este că motivația intrinsecă este mai funcțională, însă alternanța între extrinsec și intrinsec este firească în profilul individual, în funcție de sarcina de învățare.

Optimul motivației implică ridicarea motivației la acel nivel care corespunde posibilităților maxime ale elevului, însă diferă de la o persoană la alta, în funcție de gradul de dificultate al sarcinii, de aptitudini, de echilibrul emotiv, de temperament etc.

Pentru ca elevii să fie motivați la învățătură, trebuie să-și descopere pasiunile, înclinațiile, interesele, să-și creeze propria lor agendă de învățare, dar și să valorifice caracteristicile proprii personalități în activitățile desfășurate în școală.

Pentru a asigura o învățare facilă și de durată, sunt impuse câteva condiții, care ar trebui luate în considerare atât de către cadrele didactice implicate în actul de predare-învățare- evaluare, cât și de către elevi (cei care învață). Este important să se țină cont de următoarele aspecte:

- scopul învățării;
- domeniile de aplicare a cunoștințelor;
- să fie apreciați pozitiv și încurajați să-și realizeze scopurile vieții;
- să li se arate progresele făcute;
- să li se trezească curiozitatea pentru ceea ce trebuie să învețe;
- să se utilizeze metode activ-participative.

Constantin Cucoș, spunea că, „motivația constituie ansamblul motivelor unei persoane, iar motivul este o structura psihică ce provoacă orientarea, inițierea și reglarea acțiunilor în direcția unui scop mai mult sau mai puțin precizat.”

Recompensele și activitățile extrașcolare, precum și exigența ridicată, sporesc motivația. Atât pentru cadrele didactice, pentru părinți sau pentru experții în domeniul științelor educației, motivația este cheia succesului în învățare. De la Piaget la Gardner, teoreticienii mecanismelor învățării au subliniat faptul că motivația este fundamentul pe care se construiește succesul educațional.

Motivația pentru învățare a elevilor trebuie stimulată, orientată, întreținută, iar cadrul didactic joacă, alături de părinți, un rol important în această întreprindere.

Ioan Neacșu definește învățarea școlară drept o „*activitate cu valoare psihologică și pedagogică, condusă și evaluată în mod direct sau indirect de educator, care constă în însușirea, transformarea, acomodarea, ameliorarea, reconstrucția, fixarea și reproducerea conștientă, progresivă, voluntară și relativ interdependentă a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor și atitudinilor*”

A învăța presupune a asimila cunoștințe, priceperi, deprinderi ca urmare a implicării într-o activitate de învățare. Învățarea se explică drept un proces care presupune participarea individuală a persoanei la construcția și deconstrucția, destructurarea și restructurarea, integrarea și reintegrarea de structuri cognitive și operaționale în vederea depășirii limitelor individuale și a progresului personal.

Învățarea școlară este pilonul principal al procesului instructiv educativ, alături de predare și evaluare.

Motivele care îi determină pe elevi să învețe sunt de mai multe feluri:

- *sociale* - „învățând, contribui la prestigiul clasei”, „învăț din datorie față de clasă”;
- *cognitive* - curiozitatea „învăț pentru că vreau să cunosc cât mai mult”;
- *de ordin afectiv* - dragostea și respectul față de părinți, dorința de a crea mulțumire părinților, simpatia față de profesor, teama de pedepsele aplicate de părinți etc.

Rolul cadrului didactic este de a motiva elevul să parcurgă drumul de la motivația extrinsecă la cea intrinsecă. Primul pas spre reușita școlară este identificarea motivelor care stau la baza producerii blocajelor în învățare.

Fiecare dascăl are datoria de a încerca toate modalitățile pentru a dezvolta motivația învățării elevilor, sădind în elev bucuria de a învăța, dorința de a se autodepăși și încrederea în propriile lor forțe.

„Educația este cea mai puternică armă pe care o poți folosi pentru a schimba lumea.” – **Nelson Mandela**

BIBLIOGRAFIE

- Albulescu I.; Catalano H., (2020), *Sinteze de pedagogie generală*, E.D.P., București
- Kulcsar, T., (1978), *Factorii psihologici ai reușitei școlare*, E.D.P., București
- Neacșu, I. (1978), *Motivație și învățare*, E.D.P., București
- Vintilescu, D. (1977), *Motivația învățării școlare*, Editura Facla.

Cuprins	pag.
AFRIM LIA, HORTŢ ANGELICA.....	3
BALATICI LILIANA MARIA, BINDEA ALINA MARIANA.....	6
BARTA IOLANDA MARGARETA, MÂRZA IONELA.....	9
BÂZDÂRĂ ALINA NORA.....	12
BOLBOS IULIA.....	15
BOLOŞ AURICA.....	17
CSISMADIA GABRIELA CRISTINA, MOLDOVAN MIRELA.....	20
DAROCZI MELINDA.....	22
FODOR ALINA MARIA, RÂPAN AUREL.....	25
GAL MARIA-MIHAELA.....	28
GĂNCEAN ENIKO, GAL IRINA.....	30
GODICIU-RUNCAN ILEANA.....	32
GREAB LAURA, MUREŞAN ANCUŢA MIHAELA.....	35
HALAS LUCIAN PAUL.....	37
MATEAN LIANA MARIANA.....	40
MIC MIRELA.....	42
MOLDOVAN COSMINA IULIANA.....	44
PINTEA GAROFIŢA.....	46
POP LUMINIŢA.....	50
RETEGAN MIHAELA.....	52
ROMAN EUGENIA LAVINIA.....	54
RUNCAN ANDREA.....	56
SIMON EVA.....	58
SZABO CARMEN ANCUŢA.....	62
SZABO LIVIA.....	65
ŞINAR CRISTINA VIOLETA.....	67
ŞOLDEREA CAMELIA RAMONA.....	71
ŞTIR TABITA.....	73

ISBN 978-630-323-016-0
Editura Meritocrat Cluj-Napoca
meritocracj@gmail.com

